CTET MS L1 English L2 Telugu P2

Topic:- CDP_P2_CTET

1) Which of the following is **NOT** included in physical development ?

(1) Changes in body size and proportions

(2) Functioning of body systems

(3) Perceptual and motor capacities

(4) Changes in emotional communication

निम्न में से क्या शारिरिक विकास में शामिल नहीं है?

(1) शारिरिक आकार व अनुपात में बदलाव

(2) शारिरिक प्रणाली का कार्य

(3) प्रतिबोधिक व गतिक कौशल

(4) संवेगात्मक संप्रेक्षण में बदलाव

[Question ID = 31][Question Description = S12_CDP_Q001]

1. 1 [Option ID = 121]
2. 2 [Option ID = 122]
3. 3 [Option ID = 123]
4. 4 [Option ID = 124]

2) The course of development of children -

(1) Is fixed at birth.

(2) Can be altered with appropriate support from the environment.

(3) Is uniform and follows the same pace across cultures.

(4) Is totally unpredictable since it is disorderly.

बच्चों के विकास का क्रम :

(1) जन्म के समय निश्चित हो जाता है।

(2) पर्यावरण से उचित सहायता के साथ बदला जा सकता है।

(3) एक समान है और सभी संस्कृतियों में विकास की गति समान रहती है।

(4) पूरी तरह से अप्रत्याशित है क्योंकि यह अव्यवस्थित है।

[Question ID = 32][Question Description = S12_CDP_Q002]

1. 1 [Option ID = 125]
2. 2 [Option ID = 126]
3. 3 [Option ID = 127]
4. 4 [Option ID = 128]

3) An important primary agency of socialization is -

(1) Library

(2) School

(3) Family

(4) Government

सामाजीकरण की प्रमुख प्राथमिक संस्था कौन सी है?

(1) पुस्तकालय

(2) स्कूल

(3) परिवार

(4) सरकार

[Question ID = 33][Question Description = S12_CDP_Q003]

1. 1 [Option ID = 129]
2. 2 [Option ID = 130]
3. 3 [Option ID = 131]
4. 4 [Option ID = 132]

4)

Children in __________ stage can reason hypothetically and develop concerns around social issues.

(1) Sensori - motor stage

(2) Pre - operational stage

(3) Concrete operational stage

(4) Formal operational stage

किस चरण में बच्चे निगमनात्मक तर्क कर पाते हैं व सामाजिक मुद्दों से सरोकार रखते हैं?

(1) संवेदी चालक अवस्था

(2) पूर्व संक्रियात्मक अवस्था

(3) मूर्त संक्रियात्मक अवस्था

(4) अमूर्त संक्रियात्मक अवस्था

[Question ID = 34][Question Description = S12_CDP_Q004]

1. 1 [Option ID = 133]
2. 2 [Option ID = 134]
3. 3 [Option ID = 135]
4. 4 [Option ID = 136]

5) One of major criticisms of Piaget's theory of cognitive development is that -

(1) He did not consider children as active beings.

(2) He gave too much importance to the role of language in cognition.

(3) He did not take into account the influence of culture and society.

(4) He laid too much emphasis on use of reward and punishment.

जॉ पियाजे के संज्ञानात्मक विकास की एक प्रमुख आलोचना है कि :

(1) उन्होंने बच्चों को सक्रिय कर्ताओं के रूप में नहीं देखा।

(2) उन्होंने अधिगम में भाषा की बहुत महत्वपूर्णता प्रस्तावित की।

(3) उन्होंने समाज और संस्कृति के प्रभाव को ध्यान में नहीं रखा।

(4) उन्होंने ईनाम व सज़ा के प्रयोग को बहुत ज्यादा प्रमुखता दी।

[Question ID = 35][Question Description = S12_CDP_Q005]

1. 1 [Option ID = 137]
2. 2 [Option ID = 138]
3. 3 [Option ID = 139]
4. 4 [Option ID = 140]

6)

According to Piaget which of these factors does **not** play an important role in cognitive development ?

(1) Activity

(2) Exploration

(3) Language

(4) Biological Maturation

पियाजे के अनुसार इनमें से कौन सा कारक संज्ञानात्मक विकास में महत्वपूर्ण भूमिका **नहीं** निभाता है?

(1) गतिविधि

(2) अन्वेषण

(3) भाषा

(4) जैविक परिपक्वता

[Question ID = 36][Question Description = S12_CDP_Q006]

1. 1 [Option ID = 141]
2. 2 [Option ID = 142]
3. 3 [Option ID = 143]
4. 4 [Option ID = 144]

7)

The stage 5 'Social contract orientation' of post - conventional morality as given by Lawrence Kohlberg is marked by the belief that -

(1) The physical consequences of an action determine goodness or badness.

(2) Obeying rules should bring some sort of benefit in return.

(3) In order to maintain social order fixed rules must be established and obeyed.

(4) Moral decisions should be made in terms of self - chosen ethical principles.

लॉरेंस कोहलबर्ग द्वारा दिए गए उत्तर पारंपरिक नैतिकता के पांचवे चरण 'सामाजिक अनुबंध अभिविन्यास' में व्यक्ति मानते है कि :

(1) किसी क्रिया के भौतिक परिणाम ही उसकी अच्छाई या बुराई निर्धारित करते है।

(2) नियमों का पालन करने के बदले में किसी प्रकार का लाभ मिलना चाहिए।

(3) सामाजिक व्यवस्था को बनाए रखने के लिए निश्चित नियमों को स्थापित करना और उनका पालन करना आवश्यक है।

(4) नैतिक निर्णय स्व-चुने हुए नैतिक सिद्धांतों के संदर्भ में किए जाने चाहिए।

[Question ID = 37][Question Description = S12_CDP_Q007]

1. 1 [Option ID = 145]
2. 2 [Option ID = 146]
3. 3 [Option ID = 147]
4. 4 [Option ID = 148]

8)

The idea that children should be guided and assisted in their learning as per the cultural context has been proposed by :

(1) Howard Gardner

(2) Lawrence Kohlberg

(3) Jean Piaget

(4) Lev Vygotsky

यह विचार कि बच्चों के सीखने में उनके सांस्कृतिक संदर्भ के अनुसार उनकी सहायता व मार्गदर्शन देना चाहिए किसने प्रस्तावित किया है?

(1) हावर्ड गार्डनर

(2) लावरेंस कोहलबर्ग

(3) जॉं पियाजे

(4) लेव व्यागोत्सकी

[Question ID = 38][Question Description = S12_CDP_Q008]

1. 1 [Option ID = 149]
2. 2 [Option ID = 150]
3. 3 [Option ID = 151]
4. 4 [Option ID = 152]

9) Giving hints and cues ; modelling the thought process for the students are examples of -

(1) Conditioning

(2) Delayed imitation

(3) Rote memorisation

(4) Scaffolding

विद्यार्थियों को संकेत व इशारे देना; सोच–विचार की प्रक्रियाओं को 'माडल' करना, किसके उदाहरण हैं?

(1) अनुकुलन

(2) विलंबित अनुसरण

(3) रटकर स्मरण

(4) पाड़

[Question ID = 39][Question Description = S12_CDP_Q009]

1. 1 [Option ID = 153]
2. 2 [Option ID = 154]
3. 3 [Option ID = 155]
4. 4 [Option ID = 156]

10) In a progressive classroom -

(1) children engage in purposeful activities that realises their potential.

(2) teacher is at the centre of all the teaching - learning activities.

(3) textbook is the only source of learning.

(4) exams are at the centre of all teaching - learning.

एक प्रगतिशील कक्षा में :

(1) बच्चे अर्थपूर्ण गतिविधियों में संलग्न होते हैं जिससे वे अपनी क्षमता के अनुसार कार्य कर पाएँ।

(2) शिक्षक सभी सीखने–सीखाने का केन्द्र है।

(3) पाठ्यपुस्तक ही सीखने का एकमात्र स्त्रोत है।

(4) सभी सीखने–सीखाने का केन्द्र परिक्षाएँ हैं।

[Question ID = 40][Question Description = S12_CDP_Q010]

1. 1 [Option ID = 157]
2. 2 [Option ID = 158]
3. 3 [Option ID = 159]
4. 4 [Option ID = 160]

11)

Individuals with __________ are able to distinguish between specific pitches, tones and rhythms that other may miss.

(1) Logico - mathematical intelligence

(2) Bodily - kinesthetic intelligence

(3) Interpersonal intelligence

(4) Musical intelligence

__________ वाले व्यक्ति विशिष्ट स्वरों, लय और ताल के बीच अंतर करने में सक्षम होते है जिसे पहचानने में अन्य चूक सकते हैं?

(1) तर्क–गणितीय बुद्धि

(2) शारिरिक–गति संवेदनात्मक बुद्धि

(3) अंतरवैयक्तिक बुद्धि

(4) संगीतमय बुद्धि

[Question ID = 41][Question Description = S12_CDP_Q011]

1. 1 [Option ID = 161]
2. 2 [Option ID = 162]
3. 3 [Option ID = 163]
4. 4 [Option ID = 164]

12) According to Lev Vygotsky language -

(1) does not influence cognitive development.

(2) is critical for cognitive development.

(3) hinders cognitive development.

(4) lags behind cognitive development.

लेव व्यागोत्सकी के अनुसार, भाषा :

(1) की संज्ञानात्मक विकास में कोई भुमिका नहीं है।

(2) संज्ञानात्मक विकास में बेहद महत्वपूर्ण है।

(3) संज्ञानात्मक विकास में बाधा डालती है।

(4) संज्ञानात्मक विकास के पीछे रहती है।

[Question ID = 42][Question Description = S12_CDP_Q012]

1. 1 [Option ID = 165]
2. 2 [Option ID = 166]
3. 3 [Option ID = 167]
4. 4 [Option ID = 168]

13)

Assertion (A) : It is important for middle school teachers to enable the students to look at the portrayal of gender stereotypes in the media critically.

Reason (R) : Media is an important socialising agency.

Choose the **correct** option.

(1) Both **(A)** and **(R)** are true and **(R)** is the correct explanation of **(A)**.

(2) Both **(A)** and **(R)** are true but **(R)** is not the correct explanation of **(A)**.

(3) **(A)** is true but **(R)** is false.

(4) Both **(A)** and **(R)** are false.

कथन (A) : माध्यमिक स्कूल के शिक्षकों के लिए यह महत्वपूर्ण है कि वे मीडिया में जेंडर रूढ़िवादिता के चित्रण को आलोचनात्मक रूप से देखने के लिए छात्रों को सक्षम करें।

तर्क (R) : मीडिया सामाजिकरण की एक महत्वपूर्ण संस्था है।

सही विकल्प चुनें।

(1) **(A)** और **(R)** दोनों सही हैं और **(R)** सही व्याख्या करता है **(A)** की।

(2) **(A)** और **(R)** दोनों सही हैं लेकिन **(R)** सही व्याख्या नहीं है **(A)** की।

(3) **(A)** सही है लेकिन **(R)** गलत है।

(4) **(A)** और **(R)** दोनों गलत हैं।

[Question ID = 43][Question Description = S12_CDP_Q013]

1. 1 [Option ID = 169]
2. 2 [Option ID = 170]
3. 3 [Option ID = 171]
4. 4 [Option ID = 172]

14) Which of the following statements about assessment of children is NOT correct ?

(1) Assessment should help in assessing readiness levels.

(2) Assessment should help in generating anxiety and fear.

(3) Assessment should be carried out using a variety of means.

(4) Assessment should include peer and self - assessment.

बच्चों के आकलन के बारे में निम्नलिखित में से कौन सा कथन सही **नहीं** है?

(1) आकलन से बच्चों की तैयारी को परखने में मदद मिलनी चाहिए।

(2) आकलन से चिंता और भय पैदा करने में मदद मिलनी चाहिए।

(3) मूल्यांकन विभिन्न साधनों का उपयोग करके किया जाना चाहिए।

(4) मूल्यांकन में सहकर्मी और स्व–मूल्यांकन शामिल होना चाहिए।

[Question ID = 44][Question Description = S12_CDP_Q014]

1. 1 [Option ID = 173]
2. 2 [Option ID = 174]
3. 3 [Option ID = 175]
4. 4 [Option ID = 176]

15) How is assessment linked to learning ?

(1) There is no link between assessment and learning.

(2) Assessment should take place at the end of learning.

(3) Assessment should be an integral part of learning.

(4) Learning should be directed towards assessment.

आकलन सीखने से कैसे जुड़ा है?

(1) आकलन और सीखने के बीच कोई संबंध नहीं है।

(2) आकलन सीखने के अंत में होना चाहिए।

(3) आकलन सीखने का एक अभिन्न अंग होना चाहिए।

(4) सीखने को मूल्यांकन के आधार पर निर्देशित किया जाना चाहिए।

[Question ID = 45][Question Description = S12_CDP_Q015]

1. 1 [Option ID = 177]
2. 2 [Option ID = 178]
3. 3 [Option ID = 179]
4. 4 [Option ID = 180]

16)

Inclusive education in schools should -

(1) aim at eliminating the discriminatory and exclusionary practices that are a result of an attitude towards an individual or a group.

(2) identify, classify and appropriately label group of children who have specific learning needs.

(3) make provisions for special education of children who are 'not normal' only.

(4) seggregate children based on academic abilities.

विद्यालयों में समावेशी शिक्षा :

(1) को किसी व्यक्ति या समूह विशेष के प्रति दृष्टिकोण के परिणाम स्वरूप उपजी भेदभावकारी और बहिष्कारी गतिविधियों को दूर करने का उद्देश्य रखना चाहिए।

(2) को विशिष्ट अधिगम आवश्यकताओं वाले बच्चों के समूह की पहचान करनी चाहिए, उनका वर्गीकरण करना चाहिए व उनको उचित रूप से लेबल करना चाहिए।

(3) को केवल उन्हीं बच्चों के लिए विशेष शिक्षा का प्रावधान करना चाहिए जो 'सामान्य' नहीं है।

(4) को बच्चों की आकादमिक योग्यताओं के आधार पर उनका पृथकीकरण करना चाहिए।

[Question ID = 46][Question Description = S12_CDP_Q016]

1. 1 [Option ID = 181]
2. 2 [Option ID = 182]
3. 3 [Option ID = 183]
4. 4 [Option ID = 184]

17) Teachers can encourage children to think creatively by -

(1) asaking them to think of different ways to solve a problem.

(2) asking them to memorize answers

(3) asking recalls based questions

(4) asking them to focus on only one aspect of a problem

शिक्षक बच्चों को रचनात्मक रूप से सोचने के लिए प्रोत्साहित कर सकते है?

(1) उन्हें किसी समस्या को हल करने के विभिन्न तरीकों के बारे में सोचने के लिए कहकर

(2) उन्हें उत्तर रटने के लिए कहकर

(3) प्रत्यास्मरण पर आधारित प्रश्न पूछकर

(4) उन्हें किसी समस्या के एक पहलू पर ध्यान केंद्रित करने के लिए कहकर

[Question ID = 47][Question Description = S12_CDP_Q017]

1. 1 [Option ID = 185]
2. 2 [Option ID = 186]
3. 3 [Option ID = 187]
4. 4 [Option ID = 188]

18) To cater to diversity in a classroom the teachers should focus on -

(1) Seggregation

(2) Labelling

(3) Negative discrimination

(4) Equity

कक्षा में विविधता को पोषित करने के लिए शिक्षकों को किस पर ध्यान देना चाहिए?

(1) पृथक्करण

(2) नामीकरण

(3) नकारात्मक भेदभाव

(4) समता

[Question ID = 48][Question Description = S12_CDP_Q018]

1. 1 [Option ID = 189]
2. 2 [Option ID = 190]
3. 3 [Option ID = 191]
4. 4 [Option ID = 192]

19) In a diverse class with students from disadvantaged backgrounds a teacher should -

(1) discourage all children from bringing their experiences to the class.

(2) encourage only children from dominant groups to share their experiences.

(3) encourage only children from disadvantaged groups to share their experiences.

(4) share her own experiences and encourage all children to share their experiences.

वंचित पृष्ठभूमि के छात्रों वाली विविधता की कक्षा में एक शिक्षक को :

(1) सभी बच्चों को अपने अनुभवों को कक्षा में लाने से हतोत्साहित करना चाहिए।

(2) केवल प्रभावशाली समूहों के बच्चों को अपने अनुभव साझा करने के लिए प्रोत्साहित करना चाहिए।

(3) केवल वंचित समूहों के बच्चों को अपने अनुभव साझा करने के लिए प्रोत्साहित करना चाहिए।

(4) अपने अनुभव साझा करना चाहिए और सभी बच्चों को अपने अनुभव साझा करने के लिए प्रोत्साहित करना चाहिए।

[Question ID = 49][Question Description = S12_CDP_Q019]

1. 1 [Option ID = 193]
2. 2 [Option ID = 194]
3. 3 [Option ID = 195]
4. 4 [Option ID = 196]

20)

Assertion (A) : It is important to provide appropriate materials such as manipulatives calculators and maths apps to students struggling with dyscalculia.

Reason (R) : Students having autism perform repetitive motor actions.

Choose the **correct** option.

(1) Both **(A)** and **(R)** are true and **(R)** is the correct explanation of **(A)**.

(2) Both **(A)** and **(R)** are true but **(R)** is not the correct explanation of **(A)**.

(3) **(A)** is true but **(R)** is false.

(4) Both **(A)** and **(R)** are false.

अभिकथन (A) : गुणज वैक्लय से जूझ रहे विद्यार्थियों को उपयुक्त सामग्री जैसे कि हस्त-कौशलयुक्त वस्तुएँ, गणक यंत्र और गणित के ऐप उपलब्ध कराना महत्वपूर्ण है।

तर्क (R) : स्वलीनता से जुझ रहे विद्यार्थी गत्यात्मक क्रियाओं को बार-बार दोहराते हैं।

सही विकल्प चुनें।

(1) **(A)** और **(R)** दोनों सही हैं और **(R)** सही व्याख्या करता है **(A)** की।

(2) **(A)** और **(R)** दोनों सही हैं लेकिन **(R)** सही व्याख्या नहीं है **(A)** की।

(3) **(A)** सही है लेकिन **(R)** गलत है।

(4) **(A)** और **(R)** दोनों गलत हैं।

[Question ID = 50][Question Description = S12_CDP_Q020]

1. 1 [Option ID = 197]
2. 2 [Option ID = 198]
3. 3 [Option ID = 199]
4. 4 [Option ID = 200]

21) The process of problem - solving is hindered by :

(1) Analogical thinking

(2) Heuristics

(3) Means - end analysis

(4) Functional fixedness

समस्या–समाधान की प्रक्रिया किसके द्वारा बाधित होती है?

(1) अनुरूपित सोच

(2) स्वानुभाविकता

(3) साधन लक्ष्य विश्लेषण

(4) प्रकार्यात्मक स्थिरता

[Question ID = 51][Question Description = S12_CDP_Q021]

1. 1 [Option ID = 201]
2. 2 [Option ID = 202]
3. 3 [Option ID = 203]
4. 4 [Option ID = 204]

22)

Assertion (A) : Teachers who believe that ability is not fixed and can be changed by putting in efforts are likely to motivate students to improve their performance at schools.

Reason (R) : Motivation is linked to beliefs teachers have about the abilities of students.

Choose the **correct** option.

(1) Both **(A)** and **(R)** are true and **(R)** is the correct explanation of **(A)**.

(2) Both **(A)** and **(R)** are true but **(R)** is not the correct explanation of **(A)**.

(3) **(A)** is true but **(R)** is false.

(4) Both **(A)** and **(R)** are false.

अभिकथन (A) : जो शिक्षक यह मानते हैं कि क्षमता निश्चित नहीं है और प्रयास करके उसे बदला जा सकता है, छात्रों को स्कूलों में अपने प्रदर्शन में सुधार करने के लिए प्रेरित करने की संभावना प्रस्तुत करने हैं।

तर्क (R) : अभिप्रेरणा उन विश्वासों से जुड़ी है जो शिक्षक अपने छात्रों की क्षमताओं के बारे में रखते हैं।

सही विकल्प चुनें।

(1) **(A)** और **(R)** दोनों सही हैं और **(R)** सही व्याख्या करता है **(A)** की।

(2) **(A)** और **(R)** दोनों सही हैं लेकिन **(R)** सही व्याख्या नहीं है **(A)** की।

(3) **(A)** सही है लेकिन **(R)** गलत है।

(4) **(A)** और **(R)** दोनों गलत हैं।

[Question ID = 52][Question Description = S12_CDP_Q022]

1. 1 [Option ID = 205]
2. 2 [Option ID = 206]
3. 3 [Option ID = 207]
4. 4 [Option ID = 208]

23)

Which of the following statement does **not** support a belief in socio - constructivist perspective of learning ?

(1) Children's interactions with their peers are an important source of cognitive development.

(2) Children acquire knowledge through their actions.

(3) Pedagogy must incorporate activities that encourage experimentation.

(4) Assessment should be undertaken only at the end of teaching.

निम्नलिखित में से कौन सा कथन सीखने के सामाजिक-रचनात्मक परिप्रेक्ष्य का समर्थन **नहीं** करता है?

(1) अपने साथियों के साथ बच्चों की बातचीत संज्ञानात्मक विकास का एक महत्वपूर्ण स्त्रोत है।

(2) बच्चे अपने कार्यों के माध्यम से ज्ञान प्राप्त करते हैं।

(3) शिक्षाशास्त्र में ऐसी गतिविधियाँ शामिल होनी चाहिए जो प्रयोग को प्रोत्साहित करती हैं।

(4) मूल्यांकन शिक्षण के अंत में ही किया जाना चाहिए।

[Question ID = 53][Question Description = S12_CDP_Q023]

1. 1 [Option ID = 209]
2. 2 [Option ID = 210]
3. 3 [Option ID = 211]
4. 4 [Option ID = 212]

24)

Assertion (A) : To ensure meaningful learning students should be expected to reproduce knowledge in the exact same way as it is received.

Reason (R) : Learning is the process of passive reception and reproduction of knowledge by children.

Choose the **correct** option.

(1) Both **(A)** and **(R)** are true and **(R)** is the correct explanation of **(A)**.

(2) Both **(A)** and **(R)** are true but **(R)** is not the correct explanation of **(A)**.

(3) **(A)** is true but **(R)** is false.

(4) Both **(A)** and **(R)** are false.

अभिकथन (A) : अर्थपूर्ण अधिगम सुनिश्चित करने के लिए विद्यार्थियों से यह अपेक्षा की जानी चाहिए कि वे ज्ञान को ठीक उसी तरह से पुनरुपित करें जैसे उन्होंने उसे गृहीत किया है।

तर्क (R) : अधिगम बच्चों द्वारा ज्ञान को निष्क्रिय रूप से प्राप्त करने और उसका पुनरुत्पादन करने की प्रक्रिया है।

सही विकल्प चुनें।

(1) **(A)** और **(R)** दोनों सही हैं और **(R)** सही व्याख्या करता है **(A)** की।

(2) **(A)** और **(R)** दोनों सही हैं लेकिन **(R)** सही व्याख्या नहीं है **(A)** की।

(3) **(A)** सही है लेकिन **(R)** गलत है।

(4) **(A)** और **(R)** दोनों गलत हैं।

[Question ID = 54][Question Description = S12_CDP_Q024]

1. 1 [Option ID = 213]
2. 2 [Option ID = 214]
3. 3 [Option ID = 215]
4. 4 [Option ID = 216]

25)

Charu studies only to get passing marks in all the subjects and has no interest in any of the subjects. She is -

(1) Intrinsically motivated.

(2) Failure accepting learner.

(3) Mastery - oriented learner.

(4) Failure avoiding learner.

चारू की किसी विषय में कोई अभिरुचि नहीं है तथा वह केवल परीक्षा में उत्तीर्ण होने के लिए पढ़ती है। चारू :

(1) आंतरिक रूप से अभिप्रेरित है।

(2) असफलता स्वीकार्य विद्यार्थी है।

(3) महारत उन्मुख विद्यार्थी है।

(4) असफलता परिहार विद्यार्थी है।

[Question ID = 55][Question Description = S12_CDP_Q025]

1. 1 [Option ID = 217]
2. 2 [Option ID = 218]
3. 3 [Option ID = 219]
4. 4 [Option ID = 220]

26) Which of the following is **not** an effective strategy for learning ?

(1) Meaningless recitation

(2) Explaining to a peer

(3) Self - questioning

(4) Making concept maps

निम्नलिखित में से कौन–सी कार्यनीति अधिगम के लिए एक प्रभावी कार्यनीति **नहीं** है?

(1) अर्थहीन अनुवाचन

(2) अपने किसी साथी को समझाना

(3) स्वयं से प्रश्न करना

(4) अवधारणा–मानचित्र बनाना

[Question ID = 56][Question Description = S12_CDP_Q026]

1. 1 [Option ID = 221]
2. 2 [Option ID = 222]
3. 3 [Option ID = 223]
4. 4 [Option ID = 224]

27) In a middle school classroom emphasis should be on creating an environment of -

(1) Cooperation and collaboration

(2) Competition and individualism

(3) Drill and rote memorisation

(4) Fear and stress

मध्य विद्यालय की कक्षा में किस प्रकार का वातावरण बनाने पर जोर दिया जाना चाहिए?

(1) सहयोगात्मक और सहकारात्मक

(2) प्रतिस्पर्धात्मक और व्यक्तिवादी

(3) वेधन व रटना

(4) भय और तनाव

[Question ID = 57][Question Description = S12_CDP_Q027]

1. 1 [Option ID = 225]
2. 2 [Option ID = 226]
3. 3 [Option ID = 227]
4. 4 [Option ID = 228]

28)

Contemporary policies of education such as New Education Policy 2020 propose that learning should be :

(1) Teacher oriented

(2) Experiential

(3) Behaviourist

(4) Textbook centric

नई शिक्षा नीति 2020 जैसी समकालीन नीतियाँ सीखने के किस शिक्षाशास्त्र को प्रस्तावित करती हैं?

(1) शिक्षक केन्द्रित

(2) अनुभवात्मक

(3) व्यवहारवादी

(4) पाठ्यपुस्तक केंद्रित

[Question ID = 58][Question Description = S12_CDP_Q028]

1. 1 [Option ID = 229]
2. 2 [Option ID = 230]
3. 3 [Option ID = 231]
4. 4 [Option ID = 232]

29) What should be the sequence of introduction of new concepts to children ?

(1) Global to local

(2) Abstract to concrete

(3) Application based to conceptual understanding

(4) Familiar to unfamiliar

बच्चों को नई अवधारणाओं के परिचय का क्रम क्या होना चाहिए?

(1) वैश्विक से स्थानीय

(2) अमूर्त से ठोस

(3) अनुप्रयोग से संप्रत्यात्मक समझ

(4) अपरिचित से परिचित

[Question ID = 59][Question Description = S12_CDP_Q029]

1. 1 [Option ID = 233]
2. 2 [Option ID = 234]
3. 3 [Option ID = 235]
4. 4 [Option ID = 236]

30)

Meaningful learning of students at school is negatively influenced by __________ and positively influenced by __________.

(1) Exclusionary practices; learner - centred pedagogy

(2) Exclusionary practices; exam - oriented pedagogy

(3) Inclusive practices; exam - oriented pedagogy

(4) Inclusive practices; learner - centred pedalogy

विद्यालय में विद्यार्थियों का अर्थपूर्ण अधिगम __________ से नकारात्मक रूप से प्रभावित होता है और __________ से सकारात्मक रूप से प्रभावित होता है।

(1) बहिष्करण प्रथाओं; शिक्षार्थी केंद्रित शिक्षाशास्त्र

(2) बहिष्करण प्रथाओं; परीक्षा–उन्मुख शिक्षाशास्त्र

(3) समावेशी प्रथाओं; परीक्षा–उन्मुख शिक्षाशास्त्र

(4) समावेशी प्रथाओं; शिक्षार्थी–केंद्रित शिक्षाशास्त्र

[Question ID = 60][Question Description = S12_CDP_Q030]

1. 1 [Option ID = 237]
2. 2 [Option ID = 238]
3. 3 [Option ID = 239]
4. 4 [Option ID = 240]

Topic:- MATH_P2_CTET

1)

The reciprocal of $\left(3\frac{5}{16} + 2\frac{3}{8}\right)$ is :

(1) $\frac{91}{16}$

(2) $\frac{93}{16}$

(3) $\frac{16}{91}$

(4) $\frac{16}{93}$

$\left(3\frac{5}{16} + 2\frac{3}{8}\right)$ का व्युत्क्रम है :

(1) $\frac{91}{16}$

(2) $\frac{93}{16}$

(3) $\frac{16}{91}$

(4) $\frac{16}{93}$

[Question ID = 61][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q031]

1. 1 [Option ID = 241]
2. 2 [Option ID = 242]
3. 3 [Option ID = 243]
4. 4 [Option ID = 244]

2) The least number to be subtracted from 1989 to make it a perfect square is :

(1) 3

(2) 4

(3) 44

(4) 53

1989 को एक पूर्ण वर्ग बनाने के लिए उसमें से घटाई जाने वाली न्यूनतम संख्या है :

(1) 3

(2) 4

(3) 44

(4) 53

[Question ID = 62][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q032]

1. 1 [Option ID = 245]
2. 2 [Option ID = 246]
3. 3 [Option ID = 247]
4. 4 [Option ID = 248]

3) If $x = 3^{91} \times 5^{73} \times 7^{12} \times 11^{2}$, $y = 3^{85} \times 5^{75} \times 7^{9}$ and $z = 3^{87} \times 5^{76} \times 11^{3}$, then LCM of x, y and z is :

(1) $3^{85} \times 5^{73} \times 7^{9} \times 11^{2}$

(2) $3^{91} \times 5^{76} \times 7^{9} \times 11^{2}$

(3) $3^{91} \times 5^{73} \times 7^{12} \times 11^{3}$

(4) $3^{91} \times 5^{76} \times 7^{12} \times 11^{3}$

यदि $x = 3^{91} \times 5^{73} \times 7^{12} \times 11^2$,

$y = 3^{85} \times 5^{75} \times 7^9$ तथा

$z = 3^{87} \times 5^{76} \times 11^3$ है,

तो x, y और z का LCM है :

(1) $3^{85} \times 5^{73} \times 7^9 \times 11^2$

(2) $3^{91} \times 5^{76} \times 7^9 \times 11^2$

(3) $3^{91} \times 5^{73} \times 7^{12} \times 11^3$

(4) $3^{91} \times 5^{76} \times 7^{12} \times 11^3$

[Question ID = 63][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q033]

1. 1 [Option ID = 249]
2. 2 [Option ID = 250]
3. 3 [Option ID = 251]
4. 4 [Option ID = 252]

4) If $\left(\frac{5}{3}\right)^{-5} \times \left(\frac{5}{3}\right)^{-11} = \left(\frac{25}{9}\right)^{4x}$, then the value of $(5x^3 + 3)$ is :

(1) 37

(2) -37

(3) 43

(4) -43

यदि $\left(\frac{5}{3}\right)^{-5} \times \left(\frac{5}{3}\right)^{-11} = \left(\frac{25}{9}\right)^{4x}$ है, तो $(5x^3 + 3)$ का मान है :

(1) 37

(2) -37

(3) 43

(4) -43

[Question ID = 64][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q034]

1. 1 [Option ID = 253]
2. 2 [Option ID = 254]
3. 3 [Option ID = 255]
4. 4 [Option ID = 256]

5) Let x be the product of integers between -8 and -5 and y be the sum of the integers between -19 and -12. What is the value of $(x+y)$?

(1) -135

(2) -70

(3) -63

(4) -51

-8 और -5 के बीच के पूर्णांकों का गुणनफल यदि x है, तथा -19 और -12 के बीच के पूर्णांकों का योग यदि y है, तो $(x+y)$ बराबर है :

(1) -135

(2) -70

(3) -63

(4) -51

[Question ID = 65][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q035]

1. 1 [Option ID = 257]
2. 2 [Option ID = 258]
3. 3 [Option ID = 259]
4. 4 [Option ID = 260]

6) For what value(s) of m will $2y^3 + 3y^2 + 4y^m + 5$ will be a trinomial ?

(1) Only 3

(2) Only 2 and 3

(3) Only 1, 2 and 3

(4) Only 0, 2 and 3

m के किस (किन) मान (मानों) के लिए, $2y^3 + 3y^2 + 4y^m + 5$ एक त्रिपद होगा ?

(1) केवल 3

(2) केवल 2 और 3

(3) केवल 1, 2 और 3

(4) केवल 0, 2 और 3

[Question ID = 66][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q036]

1. 1 [Option ID = 261]
2. 2 [Option ID = 262]
3. 3 [Option ID = 263]
4. 4 [Option ID = 264]

7) A sum of money doubles itself at a certain rate of simple interest per annum in 10 years. In how much time will the same sum become four times of itself at the same rate of simple interest ?

(1) 20 years

(2) 25 years

(3) 30 years

(4) 40 years

कोई धनराशि किसी साधारण ब्याज की वार्षिक दर से 10 वर्ष में स्वयं की दुगुनी हो जाती है। वही धनराशि उतनी ही साधारण ब्याज की दर से कितने समय में स्वयं की चौगुनी हो जाएगी ?

(1) 20 वर्ष

(2) 25 वर्ष

(3) 30 वर्ष

(4) 40 वर्ष

[Question ID = 67][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q037]

1. 1 [Option ID = 265]
2. 2 [Option ID = 266]
3. 3 [Option ID = 267]
4. 4 [Option ID = 268]

8)

The ages (in years) of two persons A and B are in the ratio 5 : 7. After 4 years, the ratio of their ages (in years) will be 3 : 4. What is the sum of their present ages ?

(1) 56 years

(2) 52 years

(3) 48 years

(4) 36 years

दो व्यक्तियों A और B की आयु (वर्षों में) का अनुपात 5 : 7 है। 4 वर्ष बाद, उनकी आयु (वर्षों में) का अनुपात 3 : 4 हो जाएगा। उनकी वर्तमान आयु का योग क्या है ?

(1) 56 वर्ष

(2) 52 वर्ष

(3) 48 वर्ष

(4) 36 वर्ष

[Question ID = 68][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q038]

1. 1 [Option ID = 269]
2. 2 [Option ID = 270]
3. 3 [Option ID = 271]
4. 4 [Option ID = 272]

9)

On subtracting $4x^2y - 3xy + 5xy^2 - 8x + 7y - 10$ from $18 - 3x - 11y + 5xy - 2xy^2 + 5x^2y$, the sum of the coefficients of x^2y and xy^2 in the final result is :

(1) -8

(2) 8

(3) 6

(4) -6

$18 - 3x - 11y + 5xy - 2xy^2 + 5x^2y$ में से $4x^2y - 3xy + 5xy^2 - 8x + 7y - 10$ को घटाने पर प्राप्त परिणाम में x^2y और xy^2 के गुणांकों का योग है :

(1) -8

(2) 8

(3) 6

(4) -6

[Question ID = 69][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q039]

1. 1 [Option ID = 273]
2. 2 [Option ID = 274]
3. 3 [Option ID = 275]
4. 4 [Option ID = 276]

10) $$\frac{\left(4x^3 - 12x^2 - x + 3\right)\left(x^2 - 9\right)}{\left(x^2 - 6x + 9\right)\left(2x^2 - 5x - 3\right)}$$ is equal to :

(1) $\frac{(2x-1)(x-3)}{(x+3)}$

(2) $\frac{(2x-1)(x+3)}{(x-3)}$

(3) $\frac{(2x+1)(x-3)}{(x+3)}$

(4) $\frac{(2x+1)(x+3)}{(x-3)}$

$$\frac{\left(4x^3 - 12x^2 - x + 3\right)\left(x^2 - 9\right)}{\left(x^2 - 6x + 9\right)\left(2x^2 - 5x - 3\right)}$$ बराबर है :

(1) $\frac{(2x-1)(x-3)}{(x+3)}$

(2) $\frac{(2x-1)(x+3)}{(x-3)}$

(3) $\frac{(2x+1)(x-3)}{(x+3)}$

(4) $\frac{(2x+1)(x+3)}{(x-3)}$

[Question ID = 70][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q040]

1. 1 [Option ID = 277]
2. 2 [Option ID = 278]
3. 3 [Option ID = 279]
4. 4 [Option ID = 280]

11) Side AB of a parallelogram ABCD is produced to a point E. If $\angle BAD = x$, $\angle ADC = 50°$, $\angle BCD = y$ and $\angle CBE = z$, then the value of $x + y + z$ is :

(1) 390°

(2) 370°

(3) 310°

(4) 290°

किसी समांतर चतुर्भुज ABCD की भुजा AB को बिंदु E तक बढ़ाया जाता है। यदि $\angle BAD = x$, $\angle ADC = 50°$, $\angle BCD = y$ और $\angle CBE = z$ है, तो $x + y + z$ का मान है :

(1) 390°

(2) 370°

(3) 310°

(4) 290°

[Question ID = 71][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q041]

1. 1 [Option ID = 281]
2. 2 [Option ID = 282]
3. 3 [Option ID = 283]
4. 4 [Option ID = 284]

12) Point P lies on a line AB. If PQ is a ray such that $\angle APQ = 5a - 2b$ and $\angle QPB = 3a + 2b$, then the value of $6a - 25°$ is :

(1) 135°

(2) 120°

(3) 110°

(4) 95°

किसी रेखा AB पर स्थित P एक बिंदु है। यदि PQ एक किरण इस प्रकार है कि $\angle APQ = 5a - 2b$ तथा $\angle QPB = 3a + 2b$ है, तो $6a - 25°$ का मान है :

(1) 135°

(2) 120°

(3) 110°

(4) 95°

[Question ID = 72][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q042]

1. 1 [Option ID = 285]
2. 2 [Option ID = 286]
3. 3 [Option ID = 287]
4. 4 [Option ID = 288]

13) ABC and DEF are two triangles such that AB = 3 cm, $\angle B = 120°$, BC = 6.2 cm, DE = 6.2 cm, DF = 3 cm and $\angle D = 120°$. Then, which of the following statements is true ?

(1) $\Delta ABC \cong \Delta DEF$

(2) $\Delta ABC \cong \Delta FDE$

(3) $\Delta BCA \cong \Delta DFE$

(4) $\Delta BAC \cong \Delta DEF$

ABC और DEF दो त्रिभुज इस प्रकार हैं कि AB = 3 cm, $\angle B = 120°$, BC = 6.2 cm, DE = 6.2 cm, DF = 3 cm तथा $\angle D = 120°$ है। तब, निम्नलिखित में से कौन-सा कथन सत्य है?

(1) $\Delta ABC \cong \Delta DEF$ है।

(2) $\Delta ABC \cong \Delta FDE$ है।

(3) $\Delta BCA \cong \Delta DFE$ है।

(4) $\Delta BAC \cong \Delta DEF$ है।

[Question ID = 73][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q043]
1. 1 [Option ID = 289]
2. 2 [Option ID = 290]
3. 3 [Option ID = 291]
4. 4 [Option ID = 292]

14) Which of the following figures have both linear symmetry and rotational symmetry ?

(1) Equilateral triangle and isosceles triangle

(2) Kite and rhombus

(3) Rectangle and kite

(4) Rhombus and rectangle

निम्नलिखित में से कौन-सी आकृतियों में रैखिक सममिति और घूर्णन सममिति दोनों हैं?

(1) समबाहु त्रिभुज और समद्विबाहु त्रिभुज

(2) पतंग और समचतुर्भुज

(3) आयत और पतंग

(4) समचतुर्भुज और आयत

[Question ID = 74][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q044]
1. 1 [Option ID = 293]
2. 2 [Option ID = 294]
3. 3 [Option ID = 295]
4. 4 [Option ID = 296]

15) In a triangle PQR, $\angle P = 80^\circ$ and internal bisectors of $\angle Q$ and $\angle R$ intersect at the point O. If $\angle QOR = x$, then value of $2x - 110^\circ$ is equal to :

(1) 130°

(2) 140°

(3) 150°

(4) 160°

किसी त्रिभुज PQR में, $\angle P = 80^\circ$ है तथा $\angle Q$ और $\angle R$ के अंत: समद्विभाजक बिंदु O पर प्रतिच्छेद करते हैं। यदि $\angle QOR = x$ है, तो $2x - 110^\circ$ का मान है :

(1) 130°

(2) 140°

(3) 150°

(4) 160°

[Question ID = 75][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q045]
1. 1 [Option ID = 297]
2. 2 [Option ID = 298]
3. 3 [Option ID = 299]
4. 4 [Option ID = 300]

16) The longest side of a right angled triangle is 90 cm and one of its other two sides is 54 cm. Area of this triangle is :

(1) 4860 cm^2

(2) 3888 cm^2

(3) 2430 cm^2

(4) 1944 cm^2

किसी समकोण त्रिभुज की सबसे लंबी भुजा 90 cm है तथा अन्य दो भुजाओं में से एक 54 cm है। इस त्रिभुज का क्षेत्रफल है :

(1) 4860 cm^2

(2) 3888 cm^2

(3) 2430 cm^2

(4) 1944 cm^2

[Question ID = 76][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q046]

1. 1 [Option ID = 301]
2. 2 [Option ID = 302]
3. 3 [Option ID = 303]
4. 4 [Option ID = 304]

17) A wooden cube of side 8 cm is cut into small cubes of side 2 cm each. What is the percentage increase or decrease in the surface area after such cutting ?

(1) 300% decrease

(2) 300% increase

(3) 400% decrease

(4) 400% increase

भुजा 8 cm वाले एक लकड़ी के घन को 2 cm भुजा वाले छोटे घनों में काटा जाता है। इस प्रकार घन को काटने पर पृष्ठीय क्षेत्रफल में प्रतिशत वृद्धि या कमी कितनी है?

(1) 300% कमी

(2) 300% वृद्धि

(3) 400% कमी

(4) 400% वृद्धि

[Question ID = 77][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q047]

1. 1 [Option ID = 305]
2. 2 [Option ID = 306]
3. 3 [Option ID = 307]
4. 4 [Option ID = 308]

18) There is a circular path of width 4 m inside a circular park along its boundary. If the radius of the park is 16 m, then area of the path is (Use $\pi = 3.14$) :

(1) 251.68 m^2

(2) 261.58 m^2

(3) 351.68 m^2

(4) 361.58 m^2

किसी वृत्ताकार पार्क के अंदर उसकी परिसीमा के अनुदिश 4 m चौड़ा एक वृत्ताकार पथ है। यदि इस पार्क की त्रिज्या 16 m है, तो पथ का क्षेत्रफल है ($\pi = 3.14$ उपयोग कीजिए) :

(1) $251.68 \ m^2$

(2) $261.58 \ m^2$

(3) $351.68 \ m^2$

(4) $361.58 \ m^2$

[Question ID = 78][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q048]

1. 1 [Option ID = 309]
2. 2 [Option ID = 310]
3. 3 [Option ID = 311]
4. 4 [Option ID = 312]

19) Observations 29, 32, 48, 50, x, $x+2$, 72, 78, 84 and 95 are written in ascending order. If median of these observations is 63, then mean of the data is :

(1) 60.4

(2) 61.4

(3) 62

(4) 64

प्रेक्षण 29, 32, 48, 50, x, $x+2$, 72, 78, 84 और 95 अवरोही क्रम में लिखे गए हैं। यदि इन प्रेक्षणों का माध्यक 63 है, तो इन आँकड़ों का माध्य है :

(1) 60.4

(2) 61.4

(3) 62

(4) 64

[Question ID = 79][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q049]

1. 1 [Option ID = 313]
2. 2 [Option ID = 314]
3. 3 [Option ID = 315]
4. 4 [Option ID = 316]

20) The probability of guessing the correct answer to a certain question is $\frac{x}{3}$. If the probability of not guessing the correct answer of the question is $\frac{x}{5}$, then the value of x is :

(1) $\frac{8}{15}$

(2) $\frac{8}{9}$

(3) $\frac{9}{8}$

(4) $\frac{15}{8}$

किसी प्रश्न के सही उत्तर का अनुमान लगाने की प्रायिकता $\frac{x}{3}$ है। यदि उस प्रश्न के सही उत्तर का अनुमान नहीं लगाने की प्रायिकता $\frac{x}{5}$ है, तो x का मान है :

(1) $\frac{8}{15}$

(2) $\frac{8}{9}$

(3) $\frac{9}{8}$

(4) $\frac{15}{8}$

[Question ID = 80][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q050]

1. 1 [Option ID = 317]
2. 2 [Option ID = 318]
3. 3 [Option ID = 319]
4. 4 [Option ID = 320]

21) Which of the following is **NOT** a purpose of assessment ?

(1) Monitoring the growth of learners
(2) Improving pedagogy as per learners' needs
(3) Providing feedback to learners
(4) Labeling the learners

निम्नलिखित में से कौन सा आकलन का उद्देश्य **नहीं** है?

(1) अधिगमकर्ताओं की प्रगति का परिवीक्षण
(2) शिक्षण प्रणाली को अधिगमकर्ताओं की आवश्यकतानुसार सुधारना
(3) अधिगमकर्ताओं को प्रतिपुष्टि प्रदान करना
(4) अधिगमकर्ताओं का वर्गीकरण करना

[Question ID = 81][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q051]

1. 1 [Option ID = 321]
2. 2 [Option ID = 322]
3. 3 [Option ID = 323]
4. 4 [Option ID = 324]

22) Which of the following is **NOT** true for the axioms in mathematics ?

(1) They can be used to establish other mathematical truths
(2) They are accepted without proofs
(3) There are only a few number of axioms
(4) An axiom can be used to disprove other axioms

गणित में अभिगृहीत (स्वयंसिद्ध) के लिए, निम्नलिखित में से क्या सत्य **नहीं** है?

(1) ये अन्य गणितीय सत्यों को स्थापित करने में प्रयुक्त हो सकते हैं।

(2) ये प्रमाण के बिना स्वीकार्य हैं।

(3) अभिगृहीत केवल कुछ ही होते हैं।

(4) एक अभिगृहीत अन्य अभिगृहीतों को अप्रमाणित करने में प्रयुक्त हो सकता हैं।

[Question ID = 82][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q052]

1. 1 [Option ID = 325]
2. 2 [Option ID = 326]
3. 3 [Option ID = 327]
4. 4 [Option ID = 328]

23) National Curriculum Framework 2005, position paper on mathematics education states that "The identification of patterns is central to mathematics". What could be the most appropriate reason this ?

(1) It will create interest among students

(2) It will develop problem solving skills

(3) It will act as a base for algebraic thinking in later stages of learning

(4) It is essential for approximation and optimization

राष्ट्रीय पाठ्यचर्या रूपरेखा 2005, में गणित शिक्षण का आधार पत्र व्यक्त करता हैं "पैटर्न की पहचान गणित के लिए अहम (महत्त्वपूर्ण) है" इसके लिये सर्वाधिक उपयुक्त कारण क्या हो सकता है?

(1) यह विद्यार्थियों में रुचि उत्पन्न करेगा।

(2) यह समस्या समाधान कौशल का विकास करेगा।

(3) यह अधिगम के आगे के (भावी) चरणों में बीजगणितीय चिंतन के लिए एक आधार का कार्य करेगा।

(4) यह सन्निकटीकरण और इष्तमीकरण (ऑप्टीमाइजेशन) के लिए आवश्यक है।

[Question ID = 83][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q053]

1. 1 [Option ID = 329]
2. 2 [Option ID = 330]
3. 3 [Option ID = 331]
4. 4 [Option ID = 332]

24) While teaching the concept of area and its measurement in class VI, a mathematics teacher demonstrates how to measure the areas of polygons using a graph paper. A student approaches him with an irregularly shaped leaf for finding its area. What should the teacher do in this situation ?

(1) Tell the student that it is difficult to measure the area of such a leaf

(2) Encourage the student by involving other students of the class and help them to explore various ways to find the area of the leaf

(3) Ask the student to go back home and find it on google

(4) Tell the student not to ask such irrelevant questions

कक्षा VI में क्षेत्रफल और उसके मापन की अवधारणा का शिक्षण करते हुए, गणित के एक शिक्षक ने ग्राफ पेपर का उपयोग करके यह दर्शाया कि बहुभुजों का क्षेत्रफल किस प्रकार मापा जाता है? एक विद्यार्थी क्षेत्रफल ज्ञात करने के लिए उनके पास एक अनियमित आकारवाली पत्ती को लेकर जाती है। इस स्थिति में शिक्षक को क्या करना चाहिए?

(1) विद्यार्थी से कहें कि ऐसी पत्ती का क्षेत्रफल मापना कठिन हैं

(2) कक्षा के अन्य विद्यार्थियों को सम्मिलित कर विद्यार्थी को प्रोत्साहित करें और पत्ती का क्षेत्रफल ज्ञात करने के विभिन्न मार्गों को खोजने में उनकी सहायता करें

(3) विद्यार्थी को घर लौट कर गूगल पर उत्तर ज्ञात करने के लिए कहें

(4) विद्यार्थी से कहें कि कक्षा में असंगत प्रश्न ना पूछे

[Question ID = 84][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q054]

1. 1 [Option ID = 333]
2. 2 [Option ID = 334]
3. 3 [Option ID = 335]
4. 4 [Option ID = 336]

25)

While teaching the concept of squares and square roots, a teacher writes a series of odd numbers beginning from 1. S/He tries to show a pattern in the following way :

$1 = 1$

$1 + 3 = 4 = 2^2$

$1 + 3 + 5 = 9 = 3^2$

$1 + 3 + 5 + 7 = 16 = 4^2$ and so on. S/He does so to :

(1) Entertain learners

(2) Show an arithmetic progression

(3) Help learners deduce a general mathematical fact

(4) Puzzle the learners

वर्ग और वर्ग मूलों की अवधारणा का शिक्षण करते हुए, एक शिक्षक ने 1 से आरंभ करते हुए विषम संख्याओं का एक क्रम लिखा। उसने निम्न प्रकार से प्रतिमान को दर्शाने का प्रयास किया

$1 = 1$

$1 + 3 = 4 = 2^2$

$1 + 3 + 5 = 9 = 3^2$

$1 + 3 + 5 + 7 = 16 = 4^2$ और क्रमश:। उसने ऐसा किया –

(1) शिक्षार्थियों के मनोरंजन के लिए

(2) अंकगणितीय श्रेढ़ी दर्शाने के लिए

(3) एक सामान्य गणितीय तथ्य के निगमन में शिक्षार्थियों की सहायता के लिए

(4) शिक्षार्थियों को दुविधा में डालने के लिए

[Question ID = 85][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q055]

1. 1 [Option ID = 337]
2. 2 [Option ID = 338]
3. 3 [Option ID = 339]
4. 4 [Option ID = 340]

26) A class VI student displays confusion in comparing unit fractions such as $\frac{1}{3}, \frac{1}{6}, \ldots$ and usually identifies $\frac{1}{7}$ as greater than $\frac{1}{5}$. What is the most appropriate way to help this student ?

(1) Call the parents and tell them to put the student in a tution class
(2) Help him/her memorize the rule that greater denominator means a smaller fraction
(3) Give the student similar problems to practice at home
(4) Use daily life experiences and concrete materials to demonstrate the concept of comparison of unit fractions

कक्षा VI के एक विद्यार्थी ने विभिन्न एकक भिन्नों जैसे $\frac{1}{3}, \frac{1}{6}$ ...की तुलना करने में दुविधा दर्शाइ और प्राय: $\frac{1}{7}$ को $\frac{1}{5}$ से बड़ा कहा। इस विद्यार्थी की सहायता के लिए सबसे उपयुक्त तरीका क्या है?

(1) माता–पिता को बुलाएँ और उनसे कहें कि बच्चे को ट्यूशन कक्षा में डालें
(2) विद्यार्थी को यह नियम याद करने में सहायता करें कि बृहद हर का अर्थ छोटा भिन्न होता है
(3) विद्यार्थी को घर पर अभ्यास के लिए समान प्रकार के प्रश्न दें
(4) दैनिक जीवन के अनुभवों और मूर्त वस्तुओं का उपयोग कर, एकक भिन्न की तुलना की अवधारणा को दर्शाएँ

[Question ID = 86][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q056]

1. 1 [Option ID = 341]
2. 2 [Option ID = 342]
3. 3 [Option ID = 343]
4. 4 [Option ID = 344]

27) Most recently mathematical modeling is considered as indispensable aspect of mathematics education. Which of the following describes mathematical modeling in school mathematics ?

(1) It means including activities in mathematics
(2) It is related to making models using various types of materials
(3) It involves mind mapping of learners and making pedagogical models likewise
(4) It means to solve real problems in everyday life using mathematical concepts

हाल ही में गणितीय निर्दशन (मॉडलिंग) को गणित शिक्षा का एक अपरिहार्य पहलू माना गया है। निम्नलिखित में से कौन सा स्कूली गणित में गणितीय निर्दशन (मॉडलिंग) का वर्णन करता है?

(1) इसका अर्थ गणित में गतिविधियों को सम्मिलित करना है
(2) यह मॉडल बनाने के लिए विभिन्न प्रकार की सामग्रियों का उपयोग करने से संबंधित है
(3) यह शिक्षार्थियों के मानस चित्रण के अनुसार शिक्षाशास्त्रीय मॉडल बनाने को सम्मिलित करता है
(4) इसका अर्थ गणितीय अवधारणाओं के उपयोग से दैनिक जीवन की वास्तविक समस्याओं को हल करना है

[Question ID = 87][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q057]

1. 1 [Option ID = 345]
2. 2 [Option ID = 346]
3. 3 [Option ID = 347]
4. 4 [Option ID = 348]

28) What is the most appropriate reason for learners' misconceptions about integer operations in middle school mathematics ?

(1) Understanding integer operations requires higher level of intelligence

(2) Integer operations are abstract so the learners do not pay attention in the class

(3) There is an unrealistic emphasis on rote memorization of rules of integer operations with little to no explanation given in the class

(4) Integer operations cannot be explained with examples from real world problems

मिडिल स्कूल गणित में पूर्णांक संक्रियाओं के बारे में अधिगमकर्ताओं की भ्रांतियों के लिए सर्वाधिक उपयुक्त कारण क्या है?

(1) पूर्णांक संक्रियाओं को समझने में उच्च स्तरीय बुद्धिमता की जरुरत होती है

(2) पूर्णांक संक्रियाएँ अमूर्त होती है इसलिए अधिगमकर्ता कक्षा में ध्यान नहीं देते हैं

(3) कक्षा में थोड़ी या कोई व्याख्या ना देते हुए पूर्णांक संक्रियाओं के नियमों को यंत्रवत् कंठस्थ करने पर अवास्तविक बल दिया जाता है

(4) पूर्णांक संक्रियाओं को दैनिक जीवन की समस्याओं के उदाहरणों के साथ नहीं समझाया जा सकता है

[Question ID = 88][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q058]

1. 1 [Option ID = 349]
2. 2 [Option ID = 350]
3. 3 [Option ID = 351]
4. 4 [Option ID = 352]

29) Which of the following is least appropriate for teaching operations on fractions to primary grade children ?

(1) Giving a variety of situations to add and subtract fractions

(2) Giving a standard rule to add or subtract fractions

(3) Showing models to visualize operation on fractions

(4) Generalizing patterns to form rules for adding/subtracting fractions

निम्नलिखित में से कौन सा प्राथमिक स्तर के बच्चों के लिए भिन्नों पर संक्रियाओं के शिक्षण हेतु सबसे कम उपयुक्त है?

(1) भिन्नों को घटाने और जमा करने के लिए विभिन्न प्रकार की परिस्थितियाँ देना

(2) भिन्नों को घटाने और जमा करने के लिए एक मानक नियम देना

(3) भिन्नों पर संक्रियाओं को आत्मसात करने के लिए प्रतिमानों को दर्शाना

(4) भिन्नों के जोड़/घटाव के नियम बनाने के लिए प्रतिरूपों का सामान्यीकरण करना

[Question ID = 89][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q059]

1. 1 [Option ID = 353]
2. 2 [Option ID = 354]
3. 3 [Option ID = 355]
4. 4 [Option ID = 356]

30) At primary level, which of the following is most appropriate to be assessed in mathematics ?

(1) Assessing facts and formulae learnt by students

(2) Step-wise solution replicated in solving the problem

(3) Use of alternate strategies and procedures

(4) Assessing the ability to use formal algorithms only

प्राथमिक स्तर पर, गणित में, निम्नलिखित में से किसका आकलन करना सर्वाधिक उपयुक्त है ?

(1) विद्यार्थियों द्वारा सीखे गए तथ्यों और सूत्रों का आकलन

(2) समस्या हल करने में चरण–बद्ध उत्तर को प्रतिवलित करना

(3) वैकल्पिक युक्तियों और क्रियाविधियों का उपयोग करना

(4) केवल औपचारिक कलन विधि के उपयोग की योग्यता का आकलन

[Question ID = 90][Question Description = S12_Maths Content/Pedagogy_Q060]

1. 1 [Option ID = 357]
2. 2 [Option ID = 358]
3. 3 [Option ID = 359]
4. 4 [Option ID = 360]

Topic:- SCIENCE_P2_CTET

1) When a copper vessel is exposed to moist air for long, it acquires a dull green coating. What is this green substance ?

(1) Mixture of copper oxide and copper hydroxide

(2) Mixture of copper hydroxide and copper carbonate

(3) Mixture of copper oxide and copper carbonate

(4) Mixture of copper hydroxide and copper sulphate

जब ताँबे के बर्तन को लंबे समय तक आर्द्र (नम) हवा में रखा जाता है, तब वह मंद हरी परत ग्रहण करता है। यह हरा पदार्थ क्या है ?

(1) कॉपर ऑक्साइड और कॉपर हाइड्रोक्साइड का मिश्रण

(2) कॉपर हाइड्रोक्साइड और कॉपर कार्बोनेट का मिश्रण

(3) कॉपर ऑक्साइड और कॉपर कार्बोनेट का मिश्रण

(4) कॉपर हाइड्रोक्साइड और कॉपर सल्फेट का मिश्रण

[Question ID = 91][Question Description = S12_Science_Q061]

1. 1 [Option ID = 361]
2. 2 [Option ID = 362]
3. 3 [Option ID = 363]
4. 4 [Option ID = 364]

2) Which of the following is NOT found in the section of a leaf ?

(A) Guard cells

(B) Stoma

(C) Chlorophyll

(D) Pseudopodia

(E) Xylem

(1) (A) and (B)

(2) (A) and (D)

(3) (C) and (E)

(4) (D) and (E)

निम्नलिखित में से क्या, एक पत्री की काट में नही पाया जाता ?

(A) द्वार–कोशिका

(B) रंध्र

(C) क्लोरोफिल

(D) पादाभ

(E) ज़ाइलम

(1) (A) और (B)

(2) (A) और (D)

(3) (C) और (E)

(4) (D) और (E)

[Question ID = 92][Question Description = S12_Science_Q062]

1. 1 [Option ID = 365]
2. 2 [Option ID = 366]
3. 3 [Option ID = 367]
4. 4 [Option ID = 368]

3) Which one of the following options represent the correct sequence of processing of fibre into wool ?

(1) Sorting, scouring, shearing, dyeing, rolling

(2) Shearing, scouring, sorting, dyeing, rolling

(3) Shearing, dyeing, scouring, sorting, rolling

(4) Scouring, shearing, sorting, dyeing, rolling

निम्नलिखित में से कौन–सा विकल्प रेशे को ऊन में संसाधित करने के सही क्रम को निरूपित करता है :

(1) घँटाई, निर्घर्षण, ऊन कटाई, रंगाई, लोटन

(2) ऊन कटाई, निर्घर्षण, घँटाई, रंगाई, लोटन

(3) ऊन कटाई, रंगाई, निर्घर्षण, घँटाई, लोटन

(4) निर्घर्षण, ऊन कटाइ, घँटाई, रंगाई, लोटन

[Question ID = 93][Question Description = S12_Science_Q063]

1. 1 [Option ID = 369]
2. 2 [Option ID = 370]
3. 3 [Option ID = 371]
4. 4 [Option ID = 372]

4) Reshma is boiling water is a metallic pan. Heat is transferred in many ways. Some are :

(i) Heat transfers to the handle of the pan on the flame

(ii) Heat transfers to increase the temperature of water in the pan on the flame

(iii) Heat transfers to air near the pan

Which one of the following is **correct** representation of heat transfer ?

(1) Conduction-(i), convection-(ii), radiation-(iii)

(2) Convection-(i), conduction-(ii), radiation-(iii)

(3) Conduction-(i), convection-(ii), conduction-(iii)

(4) Conduction-(i), radiation-(ii), convection-(iii)

रेशमा धातु के एक पात्र में जल उबाल रही है। कई प्रकार से ऊष्मा का स्थानांतरण होता है। कुछ हैं :

(i) ज्वाला पर रखे पात्र के हैंडल पर ऊष्मा स्थानांतरित होती है।

(ii) ज्वाला पर रखे पात्र के जल का तापमान बढ़ाने में ऊष्मा स्थानांतरित होती है।

(iii) पात्र के निकट की वायु पर ऊष्मा स्थानांतरित होती है।

निम्नलिखित में से कौन ऊष्मा के स्थानांतरण का **सही** निरुपण करता है :

(1) चालन-(i), संवहन-(ii), विकिरण-(iii)

(2) संवहन-(i), चालन-(ii), विकिरण-(iii)

(3) चालन-(i), संवहन-(ii), चालन-(iii)

(4) चालन-(i), विकिरण-(ii), संवहन-(iii)

[Question ID = 94][Question Description = S12_Science_Q064]

1. 1 [Option ID = 373]
2. 2 [Option ID = 374]
3. 3 [Option ID = 375]
4. 4 [Option ID = 376]

5) Litmus is the most commonly used natural indicators to test whether a substance is acidic or basic in nature. From where is litmus extracted ?

(1) China Rose

(2) Turmeric

(3) Lichens

(4) Phenolphthalein

कोई पदार्थ प्रकृति में अम्लीय है या क्षारीय, वह जाँचने के लिए सामान्यत: सर्वाधिक प्रयुक्त प्राकृतिक सूचक लिटमस ही है। लिटमस का निष्कर्षण कहाँ से किया जाता है ?

(1) चाइना रोज़ से

(2) हल्दी से

(3) शैक से

(4) फीनॉल्फ्थैलिन से

[Question ID = 95][Question Description = S12_Science_Q065]

1. 1 [Option ID = 377]
2. 2 [Option ID = 378]
3. 3 [Option ID = 379]
4. 4 [Option ID = 380]

6) Which of the following is not a recommended practice to prevent rusting of iron ?

(1) Mixing iron with carbon, chromium, nickel and manganese

(2) Depositing a layer of zinc or chromium on iron

(3) Greasing the piece of iron

(4) Keeping an iron piece in a humid atmosphere

लोहे पर जंग के लगने को रोकने के लिए निम्नलिखित में से क्या एक अनुशंसित प्रथा नहीं है?

(1) लोहे को कार्बन, क्रोमियम, निकैल और मैंगनीज के साथ मिश्रित करना

(2) लोहे पर जिंक या क्रोमियम की परत चढ़ाना

(3) लोहे के टुकड़े को चिकना करना/पर चिकनाई लगाना

(4) लोहे के टुकड़े को आर्द्र वायुमंडल में रखना

[Question ID = 96][Question Description = S12_Science_Q066]

1. 1 [Option ID = 381]
2. 2 [Option ID = 382]
3. 3 [Option ID = 383]
4. 4 [Option ID = 384]

7) Which of the following is correct about climate of a place ?

(1) Climate is same as weather of that place

(2) Climate is the day to day condition of the atmosphere at a place

(3) Climate reports are prepared by the meterological department on everyday basis

(4) Climate is the average weather pattern taken over a long period of time

किसी स्थान की जलवायु के विषय में निम्नलिखित में से क्या **सही** है?

(1) उस स्थान की जलवायु और मौसम समान हैं।

(2) किसी स्थान पर वायुमंडल की दिन-प्रतिदिन की स्थिति जलवायु है।

(3) प्रतिदिन मौसम विभाग द्वारा जलवायु रिपोर्ट बनाई जातीं हैं।

(4) किसी लंबी अवधि के औसत मौसम का पैटर्न जलवायु है।

[Question ID = 97][Question Description = S12_Science_Q067]

1. 1 [Option ID = 385]
2. 2 [Option ID = 386]
3. 3 [Option ID = 387]
4. 4 [Option ID = 388]

8) Areeba did an activity for calculation of moisture content of a soil sample. She took 200 gm of soil and spread it on a newspaper in the sun and allowed it to dry for 2 hours. After two hours the weight of soil was 180 gm. What is the percentage of moisture in the soil ?

(1) 9%

(2) 10%

(3) 18%

(4) 20%

अरीबा ने किसी मृदा के नमूने में नमी की मात्रा परिकलन करने के लिए एक क्रियाकलाप किया। उसने 200 ग्राम मृदा ली और उसे एक अखबार पर धूप में फैला दिया और उसे दो घंटे तक सूखने दिया। दो घंटे के पश्चात् मृदा का भार 180 ग्राम था। मृदा में नमी का प्रतिशत कितना है?

(1) 9%

(2) 10%

(3) 18%

(4) 20%

[Question ID = 98][Question Description = S12_Science_Q068]

1. 1 [Option ID = 389]
2. 2 [Option ID = 390]
3. 3 [Option ID = 391]
4. 4 [Option ID = 392]

9) Which one of the following option is **incorrect** about human circulatory system ?

(1) Human heart is a four chambered structure

(2) Pulmonary artery carries carbon dioxide rich blood to the lungs

(3) Rhythmic contraction and relaxation of muscles in chambers of heart constitute heartbeat

(4) The upper two chambers are called ventricles and the lower ones are artria

मानव परिसंचरण तंत्र के विषय में निम्नलिखित में से कौन सा विकल्प सही **नहीं** है?

(1) मानव हृदय एक चार-कोष्ठीय संरचना है।

(2) फुफ्फुस धमनी कार्बन डाइऑक्साइड समृद्ध रक्त को फेफड़ों तक ले जाती है।

(3) हृदय के कोष्ठों की पेशीयों का लयबद्ध सिकुड़ता एवं विस्तृत होना हृदयगति है।

(4) ऊपरी दो कोष्ठ निलय कहलाते हैं और निचले दो कोष्ठ अलिंद हैं।

[Question ID = 99][Question Description = S12_Science_Q069]

1. 1 [Option ID = 393]
2. 2 [Option ID = 394]
3. 3 [Option ID = 395]
4. 4 [Option ID = 396]

10) Which one of the following is not a method of a sexual reproduction in plants ?

(1) Budding

(2) Spore formation

(3) Pollination

(4) Fragmentation

निम्नलिखित में से कौन सी विधि पौधों में अलैंगिक जनन की विधि **नहीं** है?

(1) मुकुलन

(2) बीजाणु निर्माण

(3) परागण

(4) विखंडन

[Question ID = 100][Question Description = S12_Science_Q070]

1. 1 [Option ID = 397]
2. 2 [Option ID = 398]
3. 3 [Option ID = 399]
4. 4 [Option ID = 400]

11) Ahmed walked to his school everyday. One particular day, he took 30 minutes from his home to the school. If on that day his average speed was 0.5 m/sec then calculate the distance between his home to the school.

(1) 15 m
(2) 45 m
(3) 150 m
(4) 450 m

अहमद प्रतिदिन पैदल अपने विद्यालय जाता है। एक विशेष दिन, उसने घर से विद्यालय जाने में 30 मिनट का समय लगाया। यदि उस दिन उसकी औसत चाल 0.5 मी./सेकंड थी, तब उसके घर से विद्यालय की दूरी का परिकलन कीजिए।

(1) 15 मी.
(2) 45 मी.
(3) 150 मी.
(4) 450 मी.

[Question ID = 101][Question Description = S12_Science_Q071]

1. 1 [Option ID = 401]
2. 2 [Option ID = 402]
3. 3 [Option ID = 403]
4. 4 [Option ID = 404]

12) Now a days electric fuses in an electric circuit is replaced by which one of the following alternatives ?

(A) Electromagnet
(B) Stabilizers
(C) Miniature Circuit Breakers
(D) Compass needle

(1) (A) and (C)
(2) (B) and (C)
(3) Only (C)
(4) Only (B)

आजकल विद्युत परिपथ में विद्युत फ्यूज़ को निम्नलिखित कौन से विकल्प द्वारा विस्थापित कर दिया गया है ?

(A) वैद्युत चुंबक
(B) स्टेबिलाइजर
(C) लघु परिपथ विच्छेदक
(D) दिक् सूचक सुंई

(1) (A) और (C)
(2) (B) और (C)
(3) केवल (C)
(4) केवल (B)

[Question ID = 102][Question Description = S12_Science_Q072]
1. 1 [Option ID = 405]
2. 2 [Option ID = 406]
3. 3 [Option ID = 407]
4. 4 [Option ID = 408]

13) **Column I** lists different types of mirror and the **Column II** lists the characteristics of images formed by mirrors. Which one of the following option correctly matches **Column I** to that of **Column II** ?

	Column - I		Column - II
(i)	Plane mirror	(A)	Erect, virtual and smaller in size
(ii)	Concave mirror	(B)	Erect, virtual and same size
(iii)	Convex mirror	(C)	Always real and inverted image
		(D)	Real and inverted image except when object is placed very close to mirror

Options :

(1) (i)-(B), (ii)-(A), (iii)-(D)
(2) (i)-(A), (ii)-(B), (iii)-(C)
(3) (i)-(B), (ii)-(D), (iii)-(A)
(4) (i)-(A), (ii)-(C), (iii)-(D)

स्तंभ - I में विभिन्न प्रकार के दर्पणों की सूची है और **स्तंभ - II** में दर्पण द्वारा निर्मित प्रतिबिबों के अभिलाक्षणिक गुण हैं। **स्तंभ - I** को **स्तंभ - II** से सही सुमेलित निम्नलिखित में से कौन सा विकल्प करता है ?

	स्तंभ - I		स्तंभ - II
(i)	समतल दर्पण	(A)	सीधा, आभासी और साइज़ मे छोटा
(ii)	अवतल दर्पण	(B)	सीधा, आभासी और समान साइज़ का
(iii)	उत्तल दर्पण	(C)	सर्वदा वास्तविक और उल्टा प्रतिबिंब
		(D)	वास्तविक एवं उल्टा प्रतिबिंब सिवाय जब वस्तु दर्पण के अति निकट रखी गई हो

विकल्प :

(1) (i)-(B), (ii)-(A), (iii)-(D)
(2) (i)-(A), (ii)-(B), (iii)-(C)
(3) (i)-(B), (ii)-(D), (iii)-(A)
(4) (i)-(A), (ii)-(C), (iii)-(D)

[Question ID = 103][Question Description = S12_Science_Q073]
1. 1 [Option ID = 409]
2. 2 [Option ID = 410]
3. 3 [Option ID = 411]
4. 4 [Option ID = 412]

14) Consider the following surfaces :

S_1 : Wet (with water) marble floor

S_2 : Dry marble floor

S_3 : Marble floor with oil spread on it

S_4 : Marble floor with newspaper on it

Ruhi runs her toy car on all the surfaces. The toy car is pushed with same force on all surfaces. It covers the distance d_1, d_2, d_3 and d_4 for the surfaces s_1, s_2, s_3 and s_4 respectively. Which one of the following options correctly shows the distance covered by the toy car on different surfaces in an increasing order ?

(1) d_4, d_2, d_1, d_3

(2) d_2, d_3, d_4, d_1

(3) d_1, d_2, d_4, d_3

(4) d_3, d_1, d_2, d_4

निम्नलिखित सतहों पर विचार कीजिए :

S_1 : संगमरमर का गीला फर्श

S_2 : संगमरमर का सूखा फर्श

S_3 : तेल फैलाया हुआ संगमरमर का फर्श

S_4 : संगमरमर के फर्श पर अखबार रखा हुआ

रुही ने अपनी खिलौना गाड़ी सभी सतहों पर दौड़ाई। सभी सतहों पर खिलौना गाड़ी को समान बल से धक्का दिया गया। इसने सतह s_1, s_2, s_3, s_4 पर क्रमशः d_1, d_2, d_3 और d_4 दूरी तय की। निम्नलिखित में से कौन सा विकल्प विभिन्न सतहों पर खिलौना गाड़ी द्वारा तय की गई दूरी को वृद्धि क्रम में सही दर्शा रहा है ?

(1) d_4, d_2, d_1, d_3

(2) d_2, d_3, d_4, d_1

(3) d_1, d_2, d_4, d_3

(4) d_3, d_1, d_2, d_4

[Question ID = 104][Question Description = S12_Science_Q074]

1. 1 [Option ID = 413]
2. 2 [Option ID = 414]
3. 3 [Option ID = 415]
4. 4 [Option ID = 416]

15) Which one of the options is **incorrect** about force ?

(1) Force has a magnitude as well as direction.

(2) Force acting on an object may cause change in its shape.

(3) Force can act on an object without being in contact with it.

(4) Force is applied to an object only when one pushes it.

बल के संदर्भ में कौन सा विकल्प गलत है?

(1) बल का परिमाण और दिशा दोनों होते हैं।

(2) किसी वस्तु पर कार्य करता बल उसका आकार बदल सकता है।

(3) बल किसी वस्तु के संपर्क में आये बिना उस पर कार्य कर सकता हैं।

(4) किसी वस्तु पर बल तभी लगता है जब उसे धक्का दिया जाता है।

[Question ID = 105][Question Description = S12_Science_Q075]

1. 1 [Option ID = 417]
2. 2 [Option ID = 418]
3. 3 [Option ID = 419]
4. 4 [Option ID = 420]

16) Loudness of sound is proportional to the square of the __________ of the vibration producing the sound.

(1) Amplitude

(2) Frequency

(3) Pitch

(4) Time period

ध्वनि की उच्चता, ध्वनि उत्पन्न करती कंपन की __________ के वर्ग के समानुपाती है।

(1) आयाम

(2) आवृत्ति

(3) तारत्व

(4) समय-अवधि

[Question ID = 106][Question Description = S12_Science_Q076]

1. 1 [Option ID = 421]
2. 2 [Option ID = 422]
3. 3 [Option ID = 423]
4. 4 [Option ID = 424]

17) Two plane mirrors are placed at an angle of 60° to each other. How many images of a coin is formed, when it is placed 4cm away from the mirror ?

(1) 6

(2) 5

(3) 4

(4) 3

दो समतल दर्पण एक दूसरे के साथ 60° के कोण पर रखे गए हैं। जब किसी सिक्के को दर्पण से 4 cm दूर रखा जाता है, तब सिक्के के कितने प्रतिबिंब बनते हैं :

(1) 6

(2) 5

(3) 4

(4) 3

[Question ID = 107][Question Description = S12_Science_Q077]

1. 1 [Option ID = 425]
2. 2 [Option ID = 426]

3. 3 [Option ID = 427]
4. 4 [Option ID = 428]

18) Which of the following is correct about reaction of phosphorus with water ?

(1) Phosphorus doesn't react with water

(2) Phosphorus oxide is formed

(3) Phosphorus hydroxide is formed

(4) Hydrogen gas is released

निम्नलिखित में से कौन सा फॉस्फोरस का जल के साथ अभिक्रिया के बारे में **सही** है ?

(1) फॉस्फोरस जल के साथ अभिक्रिया नहीं करता है

(2) फॉस्फोरस ऑक्साइड बनता है

(3) फॉस्फोरस हाइड्रोक्साइड बनता है

(4) हाइड्रोजन गैस मुक्त (निकलती) होती है

[Question ID = 108][Question Description = S12_Science_Q078]
1. 1 [Option ID = 429]
2. 2 [Option ID = 430]
3. 3 [Option ID = 431]
4. 4 [Option ID = 432]

19) Which one of the following is **incorrect** about magnets ?

(1) Magnetite is the first magnet made by humans.

(2) Magnet attracts iron, nickel and cobalt.

(3) A freely suspended magnet always aligns in N-S direction.

(4) Poles of a bar magnet are near its ends.

निम्नलिखित में से चुंबको के विषय में क्या **गलत** है?

(1) मानव द्वारा निर्मित प्रथम चुंबक मैग्नेटाइट है।

(2) चुंबक लोहे, निकैल और कोबाल्ट को आकर्षित करते हैं।

(3) एक मुक्त लटका चुंबक सर्वदा N - S दिशा में संरेखित रहता है।

(4) छड़ चुंबक के ध्रुव उसके सिरों के निकट होते हैं।

[Question ID = 109][Question Description = S12_Science_Q079]
1. 1 [Option ID = 433]
2. 2 [Option ID = 434]
3. 3 [Option ID = 435]
4. 4 [Option ID = 436]

20) What is the approximate range of audible frequencies for human ear ?

(1) 10 to 10,000 Hz

(2) 20 to 20,000 Hz

(3) 40 to 40,000 Hz

(4) 50 to 50,000 Hz

मानव कर्ण के लिए श्रव्य आवृत्तियों का सन्निकर परास क्या है ?

(1) 10 से 10,000 Hz

(2) 20 से 20,000 Hz

(3) 40 से 40,000 Hz

(4) 50 से 50,000 Hz

[Question ID = 110][Question Description = S12_Science_Q080]

1. 1 [Option ID = 437]
2. 2 [Option ID = 438]
3. 3 [Option ID = 439]
4. 4 [Option ID = 440]

21) A science teacher took students of class VII to science laboratory. Students were seated comfortably. The teacher held a ribbon of magnesium in a holder. Then she brought the tip of the ribbon near a candle flame. It burnt with a brilliant white light. Students carefully observed and recorded observation in their practical files.

Which one of the following strategies is the teacher using ?

(1) Laboratory method

(2) Demonstration

(3) Project work

(4) Field work

विज्ञान की एक शिक्षिका कक्षा VII के विद्यार्थियों को विज्ञान की प्रयोगशाला में ले गई। विद्यार्थियों को आरामपूर्वक बैठा दिया गया। शिक्षिका ने होल्डर में एक मैग्नीशियम के फीते को पकड़ा। तत्पश्चात वे फीते के शीर्ष को मोमबत्ती की ज्वाला के निकट लाईं। वह चमकदार श्वेत प्रकाश के साथ जला। विद्यार्थियों ने सावधानीपूर्वक अवलोकन किया और अपनी प्रयोगशाला की फाइलों में अवलोकन को रिकॉर्ड किया।

शिक्षिका निम्नलिखित में से कौन सी युक्ति का उपयोग कर रही है ?

(1) प्रयोगशाला प्रक्रम

(2) प्रदर्शन

(3) परियोजना कार्य

(4) क्षेत्र कार्य

[Question ID = 111][Question Description = S12_Science_Q081]

1. 1 [Option ID = 441]
2. 2 [Option ID = 442]
3. 3 [Option ID = 443]
4. 4 [Option ID = 444]

22) Read the statements given below :

Statement A : It is an inferred explanation of observable events.

Statement B : It is a statement about the relationships among observable events.

Which one of the following is correct ?

(1) A is about law and B is about theory

(2) A is about theory and B is about law

(3) A and B both are about law

(4) A and B both are about theory

निम्नलिखित **कथन (A)** और **कथन (B)** को पढ़िए :

कथन (A) : यह अवलोकित घटनाओं की निष्कर्षित व्याख्या है।

कथन (B) : यह अवलोकित घटनाओं में संबंधों के विषय में कथन है।

निम्नलिखित में से क्या **सही** है ?

(1) **(A)** नियम के विषय में और **(B)** सिद्धांत के विषय में हैं।

(2) **(A)** सिद्धांत के विषय में और **(B)** नियम के विषय में हैं।

(3) **(A)** और **(B)** दोनों नियमों के विषय में हैं।

(4) **(A)** और **(B)** दोनों सिद्धांतों के विषय में हैं।

[Question ID = 112][Question Description = S12_Science_Q082]

1. 1 [Option ID = 445]
2. 2 [Option ID = 446]
3. 3 [Option ID = 447]
4. 4 [Option ID = 448]

23) Which of the following is not an appropriate purpose of conducting scientific inquiry in science classroom ?

(1) Designing investigations based on the questions

(2) Using instruments, technology and mathematics in conducting investigation

(3) Communicating scientific findings for critique and review by others

(4) Increasing body of knowledge (including facts) of science

विज्ञान की कक्षा में वैज्ञानिक जाँच संचालित करने के लिए निम्नलिखित में से क्या एक उपयुक्त उद्देश्य **नहीं** है ?

(1) प्रश्न आधारित अन्वेषणों की अभिकल्पना करना।

(2) अन्वेषणों के चालन के लिए उपकरणों, तकनीकी और गणित का उपयोग करना

(3) वैज्ञानिक प्राप्तियों को अन्य द्वारा आलोचना एवं समीक्षा के लिए संचरित करना

(4) विज्ञान के ज्ञान (तथ्य सम्मिलित) के ढाँचे को बढ़ाना

[Question ID = 113][Question Description = S12_Science_Q083]

1. 1 [Option ID = 449]
2. 2 [Option ID = 450]
3. 3 [Option ID = 451]
4. 4 [Option ID = 452]

24) Read the statements given below :

Statement (A) : Technology is an application of science. It develops once science concepts are discovered.

Statement (B) : Technology can advance on its own.

Which one of the following is correct ?

(1) Both **(A)** and **(B)** are true

(2) Both **(A)** and **(B)** are false

(3) **(A)** is true and **(B)** is false

(4) **(A)** is false and **(B)** is true

नीचे दिए गए **कथन** (A) और (B) को पढ़िए :

कथन (A) : तकनीकी विज्ञान का एक अनुप्रयोग है। विज्ञान के संप्रत्ययों की खोज होने पर इसका विकास होता है।

कथन (B) : तकनीकी स्वयं ही उन्नति कर सकती है।

निम्नलिखित में से क्या **सही** है ?

(1) **(A)** और **(B)** दोनों सत्य हैं।

(2) **(A)** और **(B)** दोनों असत्य हैं।

(3) **(A)** सत्य है और **(B)** असत्य है।

(4) **(A)** असत्य है और **(B)** सत्य है।

[Question ID = 114][Question Description = S12_Science_Q084]

1. 1 [Option ID = 453]
2. 2 [Option ID = 454]
3. 3 [Option ID = 455]
4. 4 [Option ID = 456]

25) A teacher gives students' groups the following materials - Rulers, straws, scissors, rubber bands, wood blocks, cans, balloons, strings, disposable cups and metal spoons.

Students were asked to demonstrate a change in the pitch of sound in as many ways as possible. Which pedagogy is used in the above activity ?

(1) Project method

(2) Expository teaching

(3) Guided inquiry

(4) Open inquiry

शिक्षक ने छात्रों के समूहों को निम्नलिखित सामग्री दी – मापनी, स्ट्रॉ, कैंची, रबर बैंड, लकड़ी के गुटके, कैन/डिब्बे, गुब्बारे, धागे, निवर्तनीय कप, और धातु के चम्मच।

विद्यार्थियों को कई प्रकार से ध्वनि के तारत्व में परिवर्तन को दर्शाने के लिए कहा गया।

ऊपर दी गई गतिविधि में कौन–सा शिक्षा–शास्त्र उपयोग में लाया गया है ?

(1) परियोजना कार्य

(2) प्रतिपादक शिक्षण

(3) निदर्शित जाँच

(4) मुक्त जाँच

[Question ID = 115][Question Description = S12_Science_Q085]

1. 1 [Option ID = 457]
2. 2 [Option ID = 458]
3. 3 [Option ID = 459]
4. 4 [Option ID = 460]

26) Read **(A)** and **(B)** given below :

(A) : There are many bubbles in the test tube containing the water plants.

(B) : The plants must be creating the bubbles.

Which one of the following is **true** ?

(1) **(A)** is observation and **(B)** is inference

(2) **(A)** is inference and **(B)** is observation

(3) **(A)** and **(B)** both are observations

(4) **(A)** and **(B)** both are inference

निम्नलिखित **कथनों** (A) और (B) को पढ़िए :

(A) : जलीय पौधों की परखनली में बहुत सारे बुलबुले हैं।

(B) : बुलबुले पौधे ही उत्पन्न कर रहे होंगें।

निम्नलिखित में से क्या **सत्य** है ?

(1) **(A)** अवलोकन और **(B)** निष्कर्ष है

(2) **(A)** निष्कर्ष और **(B)** अवलोकन है

(3) **(A)** और **(B)** दोनों अवलोकन हैं

(4) **(A)** और **(B)** दोनों निष्कर्ष हैं

[Question ID = 116][Question Description = S12_Science_Q086]

1. 1 [Option ID = 461]
2. 2 [Option ID = 462]
3. 3 [Option ID = 463]
4. 4 [Option ID = 464]

27) Which of the following is an example of integrated process skill ?

(1) Measuring the volume of lungs (lung capacity)

(2) Estimating the distance between the class and the canteen in school

(3) Predicting the growth of a plant during the 4th week based on data recorded for previous three weeks

(4) Manipulating temperature and recording observation to find out how fermentation of yeast is affected by temperature

निम्नलिखित में से कौन समाकरित प्रक्रिया कौशल का एक उदाहरण है ?

(1) फेफड़ों का आयतन (फुफ्फुस क्षमता) मापना

(2) विद्यालय में कक्षा और कैंटीन के बीच की दूरी का अनुमान लगाना

(3) पूर्व तीन सप्ताहों पर रिकॉर्ड किए गए आँकड़ो के आधार पर चौथे सप्ताह के दौरान पौधे की वृद्धि का पूर्वानुमान लगाना

(4) यीस्ट का किण्वन तापमान द्वारा किस प्रकार प्रभावित होता है, यह ज्ञात करने के लिए तापमान को नियंत्रित करना एवं अवलोकन को रिकॉर्ड करना

[Question ID = 117][Question Description = S12_Science_Q087]

1. 1 [Option ID = 465]
2. 2 [Option ID = 466]
3. 3 [Option ID = 467]
4. 4 [Option ID = 468]

28) Read Statements **(A)** and **(B)** given below :

(A) : Assessment of students through out the inquiry lessons.

(B) : Assessment at the end of the syllabus to check whether the instructional objectives are achieved.

Which one of the following is **correct** ?

(1) Both **(A)** and **(B)** are formative assessment

(2) Both **(A)** and **(B)** are summative assessment

(3) **(A)** is summative and **(B)** is formative assessment

(4) **(A)** is formative and **(B)** is summative assessment

नीचे दिए गए कथन **(A)** और **(B)** को पढ़िए :

(A) : जाँच पाठों के दौरान शुरु से अंत तक विद्यार्थियों का आकलन।

(B) : पाठ्क्रम के अंत में आकलन यह जाँचने के लिए कि निर्देशित उद्देश्य प्राप्त हो गए हैं या नहीं।

निम्नलिखित में से क्या **सही** है ?

(1) दोनों **(A)** और **(B)** निर्माणात्मक आकलन हैं।

(2) दोनों **(A)** और **(B)** योगात्मक आकलन हैं।

(3) **(A)** योगात्मक और **(B)** निर्माणात्मक आकलन है।

(4) **(A)** निर्माणात्मक और **(B)** योगात्मक आकलन है।

[Question ID = 118][Question Description = S12_Science_Q088]

1. 1 [Option ID = 469]
2. 2 [Option ID = 470]
3. 3 [Option ID = 471]
4. 4 [Option ID = 472]

29) Journal entries are encouraged in science classroom these days. Which of the following is **incorrect** about journals ?

(1) It may involve engaging students in writing a response to a specific question

(2) It promotes reflective learning

(3) It is expository writing

(4) It is for comprehension based convergent questions

इन दिनों विज्ञान की कक्षा में पत्रिका प्रविष्टियों कों प्रोत्साहन दिया जा रहा है। पत्रिकाओं के संबंध में निम्नलिखित में से क्या **गलत** है ?

(1) विद्यार्थियों को किसी एक विशिष्ट प्रश्न का उत्तर देने में व्यस्त रख सकते हैं।

(2) यह अनुचिंतनीय अधिगम को प्रोत्साहित करते है।

(3) यह प्रतिपादक लेखन है।

(4) इसे अभिसारी प्रश्न आधारित बोध के लिए किया गया हैं।

[Question ID = 119][Question Description = S12_Science_Q089]

1. 1 [Option ID = 473]
2. 2 [Option ID = 474]
3. 3 [Option ID = 475]
4. 4 [Option ID = 476]

30) Which one of the strategies doesn't address needs of diverse students in a science classroom ?

(1) Cooperative learning groups
(2) Lecture and demonstration by a teacher
(3) Bulletin boards displaying culturally diverse information
(4) Hands-on activities in groups

निम्नलिखित में से कौन सी योजना विज्ञान की कक्षा में विद्यार्थियों की विविधता को संबोधित **नहीं** करती :

(1) सह सहयोगी अधिगम समूह
(2) शिक्षक द्वारा व्याख्यान और प्रदर्शन
(3) सांस्कृतिक विविध सूचना दर्शाते बुलेटिन बोर्ड
(4) समूहों में हस्त क्रियाकलाप

[Question ID = 120][Question Description = S12_Science_Q090]

1. 1 [Option ID = 477]
2. 2 [Option ID = 478]
3. 3 [Option ID = 479]
4. 4 [Option ID = 480]

Topic:- ENG_Q91-99_L1_P2_CTET

1)

Read the passage given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

1. When Nelson Mandela was sentenced to life imprisonment in 1964, the apartheid government believed he would disappear into obscurity. Everything possible was done to cut his contact with the outside world. Newspapers, publications and radio stations were banned from using his image or quoting him. He could write to his wife just once every six months. Denied access, the authorities reasoned, his radical views would certainly fade away. Or so they thought.

2. Yet, when he was released from prison 27 years later, the country exploded with joy. Rather than destroy his image, the news blackout had created a myth, an icon who had willingly paid the price to ensure equal opportunity for all. For South Africans, his appearance at the gates of Victor Verster Prison near Cape Town on February 11, 1990 was an odd experience. Many had no idea what he looked like. The sight of a tall slim man, smiling as he walked out of prison, had an electrifying effect on the thousands waiting to see Mandela, a man who at his trial had said that his fight against oppression of any kind was a cause "*for which I am prepared to die...*".

3. Later, when Mandela stood outside the Cape Town City Hall to address the thousands who had come to see him, his message was not one of anger or revenge, but of reconciliation and peace. Madiba, as he was affectionately called, was free, but his task of universal voting and racial harmony had not yet begun.

Which word in para 1 is a close synonym of the word 'dim' ?

(1) banned
(2) denied
(3) fade
(4) disappear

[Question ID = 181][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q091]

1. 1 [Option ID = 721]

2. 2 [Option ID = 722]
3. 3 [Option ID = 723]
4. 4 [Option ID = 724]

2)

Read the passage given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

1. When Nelson Mandela was sentenced to life imprisonment in 1964, the apartheid government believed he would disappear into obscurity. Everything possible was done to cut his contact with the outside world. Newspapers, publications and radio stations were banned from using his image or quoting him. He could write to his wife just once every six months. Denied access, the authorities reasoned, his radical views would certainly fade away. Or so they thought.

2. Yet, when he was released from prison 27 years later, the country exploded with joy. Rather than destroy his image, the news blackout had created a myth, an icon who had willingly paid the price to ensure equal opportunity for all. For South Africans, his appearance at the gates of Victor Verster Prison near Cape Town on February 11, 1990 was an odd experience. Many had no idea what he looked like. The sight of a tall slim man, smiling as he walked out of prison, had an electrifying effect on the thousands waiting to see Mandela, a man who at his trial had said that his fight against oppression of any kind was a cause *"for which I am prepared to die..."*.

3. Later, when Mandela stood outside the Cape Town City Hall to address the thousands who had come to see him, his message was not one of anger or revenge, but of reconciliation and peace. Madiba, as he was affectionately called, was free, but his task of universal voting and racial harmony had not yet begun.

Which word in para 1 has the opposite meaning of the word 'traditional' ?

(1) apartheid

(2) reasoned

(3) denied

(4) radical

[Question ID = 182][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q092]

1. 1 [Option ID = 725]
2. 2 [Option ID = 726]
3. 3 [Option ID = 727]
4. 4 [Option ID = 728]

3)

Read the passage given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

1. When Nelson Mandela was sentenced to life imprisonment in 1964, the apartheid government believed he would disappear into obscurity. Everything possible was done to cut his contact with the outside world. Newspapers, publications and radio stations were banned from using his image or quoting him. He could write to his wife just once every six months. Denied access, the authorities reasoned, his radical views would certainly fade away. Or so they thought.

2. Yet, when he was released from prison 27 years later, the country exploded with joy. Rather than destroy his image, the news blackout had created a myth, an icon who had willingly paid the price to ensure equal opportunity for all. For South Africans, his appearance at the gates of Victor Verster Prison near Cape Town on February 11, 1990 was an odd experience. Many had no idea what he looked like. The sight of a tall slim man, smiling as he walked out of prison, had an electrifying effect on the thousands waiting to see Mandela, a man who at his trial had said that his fight against oppression of any kind was a cause *"for which I am prepared to die..."*.

3. Later, when Mandela stood outside the Cape Town City Hall to address the thousands who had come to see him, his message was not one of anger or revenge, but of reconciliation and peace. Madiba, as he was affectionately called, was free, but his task of universal voting and racial harmony had not yet begun.

What had news blackout of Mandela created ?

(1) a total atmosphere of obscurity

(2) fading away of Mandela's ideology

(3) an icon who fought for all

(4) an atmosphere of discontent

[Question ID = 183][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q093]

1. 1 [Option ID = 729]
2. 2 [Option ID = 730]
3. 3 [Option ID = 731]
4. 4 [Option ID = 732]

4)

Read the passage given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

1. When Nelson Mandela was sentenced to life imprisonment in 1964, the apartheid government believed he would disappear into obscurity. Everything possible was done to cut his contact with the outside world. Newspapers, publications and radio stations were banned from using his image or quoting him. He could write to his wife just once every six months. Denied access, the authorities reasoned, his radical views would certainly fade away. Or so they thought.

2. Yet, when he was released from prison 27 years later, the country exploded with joy. Rather than destroy his image, the news blackout had created a myth, an icon who had willingly paid the price to ensure equal opportunity for all. For South Africans, his appearance at the gates of Victor Verster Prison near Cape Town on February 11, 1990 was an odd experience. Many had no idea what he looked like. The sight of a tall slim man, smiling as he walked out of prison, had an electrifying effect on the thousands waiting to see Mandela, a man who at his trial had said that his fight against oppression of any kind was a cause *"for which I am prepared to die..."*.

3. Later, when Mandela stood outside the Cape Town City Hall to address the thousands who had come to see him, his message was not one of anger or revenge, but of reconciliation and peace. Madiba, as he was affectionately called, was free, but his task of universal voting and racial harmony had not yet begun.

Read both the statements carefully :

(A) Many had no idea what Mandela looked like.

(B) Newspapers were banned from using his image.

(1) Both (A) and (B) are true, (B) is the cause of (A)

(2) Both (A) and (B) are false

(3) Both (A) and (B) are true, (B) is not the cause of (A)

(4) Both (A) and (B) are true

[Question ID = 184][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q094]

1. 1 [Option ID = 733]
2. 2 [Option ID = 734]
3. 3 [Option ID = 735]
4. 4 [Option ID = 736]

5)

Read the passage given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

1. When Nelson Mandela was sentenced to life imprisonment in 1964, the apartheid government believed he would disappear into obscurity. Everything possible was done to cut his contact with the outside world. Newspapers, publications and radio stations were banned from using his image or quoting him. He could write to his wife just once every six months. Denied access, the authorities reasoned, his radical views would certainly fade away. Or so they thought.

2. Yet, when he was released from prison 27 years later, the country exploded with joy. Rather than destroy his image, the news blackout had created a myth, an icon who had willingly paid the price to ensure equal opportunity for all. For South Africans, his appearance at the gates of Victor Verster Prison near Cape Town on February 11, 1990 was an odd experience. Many had no idea what he looked like. The sight of a tall slim man, smiling as he walked out of prison, had an electrifying effect on the thousands waiting to see Mandela, a man who at his trial had said that his fight against oppression of any kind was a cause *"for which I am prepared to die..."*.

3. Later, when Mandela stood outside the Cape Town City Hall to address the thousands who had come to see him, his message was not one of anger or revenge, but of reconciliation and peace. Madiba, as he was affectionately called, was free, but his task of universal voting and racial harmony had not yet begun.

'When he was released from prison 27 years later'.

The underlined word in this expression is a/an :

(1) adjective

(2) adverb

(3) preposition

(4) verb

[Question ID = 185][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q095]

1. 1 [Option ID = 737]
2. 2 [Option ID = 738]
3. 3 [Option ID = 739]
4. 4 [Option ID = 740]

6)

Read the passage given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

1. When Nelson Mandela was sentenced to life imprisonment in 1964, the apartheid government believed he would disappear into obscurity. Everything possible was done to cut his contact with the outside world. Newspapers, publications and radio stations were banned from using his image or quoting him. He could write to his wife just once every six months. Denied access, the authorities reasoned, his radical views would certainly fade away. Or so they thought.

2. Yet, when he was released from prison 27 years later, the country exploded with joy. Rather than destroy his image, the news blackout had created a myth, an icon who had willingly paid the price to ensure equal opportunity for all. For South Africans, his appearance at the gates of Victor Verster Prison near Cape Town on February 11, 1990 was an odd experience. Many had no idea what he looked like. The sight of a tall slim man, smiling as he walked out of prison, had an electrifying effect on the thousands waiting to see Mandela, a man who at his trial had said that his fight against oppression of any kind was a cause "*for which I am prepared to die...*".

3. Later, when Mandela stood outside the Cape Town City Hall to address the thousands who had come to see him, his message was not one of anger or revenge, but of reconciliation and peace. Madiba, as he was affectionately called, was free, but his task of universal voting and racial harmony had not yet begun.

The word 'blackout' in para 2 is a/an :

(1) noun

(2) verb

(3) adjective

(4) adverb

[Question ID = 186][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q096]

1. 1 [Option ID = 741]
2. 2 [Option ID = 742]
3. 3 [Option ID = 743]
4. 4 [Option ID = 744]

7)

Read the passage given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

1. When Nelson Mandela was sentenced to life imprisonment in 1964, the apartheid government believed he would disappear into obscurity. Everything possible was done to cut his contact with the outside world. Newspapers, publications and radio stations were banned from using his image or quoting him. He could write to his wife just once every six months. Denied access, the authorities reasoned, his radical views would certainly fade away. Or so they thought.

2. Yet, when he was released from prison 27 years later, the country exploded with joy. Rather than destroy his image, the news blackout had created a myth, an icon who had willingly paid the price to ensure equal opportunity for all. For South Africans, his appearance at the gates of Victor Verster Prison near Cape Town on February 11, 1990 was an odd experience. Many had no idea what he looked like. The sight of a tall slim man, smiling as he walked out of prison, had an electrifying effect on the thousands waiting to see Mandela, a man who at his trial had said that his fight against oppression of any kind was a cause *"for which I am prepared to die..."*.

3. Later, when Mandela stood outside the Cape Town City Hall to address the thousands who had come to see him, his message was not one of anger or revenge, but of reconciliation and peace. Madiba, as he was affectionately called, was free, but his task of universal voting and racial harmony had not yet begun.

Read the following statements carefully :

(A) Mandela stood outside the City Hall to address his people.

(B) His message was one of anger and revenge.

(C) He did not believe in reconciliation and peace.

(1) (A) is correct, but (B) and (C) are incorrect.

(2) (B) is correct, but (A) and (C) are incorrect.

(3) (C) is correct, but (A) and (B) are incorrect.

(4) (A) and (B) are correct but, (C) is incorrect.

[Question ID = 187][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q097]

1. 1 [Option ID = 745]
2. 2 [Option ID = 746]
3. 3 [Option ID = 747]
4. 4 [Option ID = 748]

8)

Read the passage given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

1. When Nelson Mandela was sentenced to life imprisonment in 1964, the apartheid government believed he would disappear into obscurity. Everything possible was done to cut his contact with the outside world. Newspapers, publications and radio stations were banned from using his image or quoting him. He could write to his wife just once every six months. Denied access, the authorities reasoned, his radical views would certainly fade away. Or so they thought.

2. Yet, when he was released from prison 27 years later, the country exploded with joy. Rather than destroy his image, the news blackout had created a myth, an icon who had willingly paid the price to ensure equal opportunity for all. For South Africans, his appearance at the gates of Victor Verster Prison near Cape Town on February 11, 1990 was an odd experience. Many had no idea what he looked like. The sight of a tall slim man, smiling as he walked out of prison, had an electrifying effect on the thousands waiting to see Mandela, a man who at his trial had said that his fight against oppression of any kind was a cause *"for which I am prepared to die..."*.

3. Later, when Mandela stood outside the Cape Town City Hall to address the thousands who had come to see him, his message was not one of anger or revenge, but of reconciliation and peace. Madiba, as he was affectionately called, was free, but his task of universal voting and racial harmony had not yet begun.

South Africans called Mandela 'Madiba' :

(1) respectfully

(2) willingly

(3) lovingly

(4) mockingly

[Question ID = 188][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q098]

1. 1 [Option ID = 749]
2. 2 [Option ID = 750]
3. 3 [Option ID = 751]
4. 4 [Option ID = 752]

9)

Read the passage given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

1. When Nelson Mandela was sentenced to life imprisonment in 1964, the apartheid government believed he would disappear into obscurity. Everything possible was done to cut his contact with the outside world. Newspapers, publications and radio stations were banned from using his image or quoting him. He could write to his wife just once every six months. Denied access, the authorities reasoned, his radical views would certainly fade away. Or so they thought.

2. Yet, when he was released from prison 27 years later, the country exploded with joy. Rather than destroy his image, the news blackout had created a myth, an icon who had willingly paid the price to ensure equal opportunity for all. For South Africans, his appearance at the gates of Victor Verster Prison near Cape Town on February 11, 1990 was an odd experience. Many had no idea what he looked like. The sight of a tall slim man, smiling as he walked out of prison, had an electrifying effect on the thousands waiting to see Mandela, a man who at his trial had said that his fight against oppression of any kind was a cause *"for which I am prepared to die..."*.

3. Later, when Mandela stood outside the Cape Town City Hall to address the thousands who had come to see him, his message was not one of anger or revenge, but of reconciliation and peace. Madiba, as he was affectionately called, was free, but his task of universal voting and racial harmony had not yet begun.

What was the cause for which Nelson Mandela was prepared to die ?

(1) oppression of any kind

(2) spreading the message of anger and revenge

(3) universal voting and racial harmony for non Africans

(4) reconciliation and peace

[Question ID = 189][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q099]

1. 1 [Option ID = 753]
2. 2 [Option ID = 754]
3. 3 [Option ID = 755]
4. 4 [Option ID = 756]

Topic:- ENG_Q100-105_L1_P2_CTET

1)

Read the stanzas given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

Our lives are one big puzzle,
We don't know how many pieces we've got.
There are people that fit in quite nicely,
And people who try but do not.

We add laughter and tears and adventures,
And the lessons we've learnt to be true.
Make the most of each piece in your puzzle,
It'll be a grand masterpiece when it's done.

So you won't have to look back when it's over,
And realise you've left out the sun.

In line 7 of the poem, what does the phrase 'make the most of' mean ?

(1) of little use
(2) does not benefit any one
(3) take advantage of
(4) not give importance to

[Question ID = 190][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q100]

1. 1 [Option ID = 757]
2. 2 [Option ID = 758]
3. 3 [Option ID = 759]
4. 4 [Option ID = 760]

2)

Read the stanzas given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

Our lives are one big puzzle,
We don't know how many pieces we've got.
There are people that fit in quite nicely,
And people who try but do not.

We add laughter and tears and adventures,
And the lessons we've learnt to be true.
Make the most of each piece in your puzzle,
It'll be a grand masterpiece when it's done.

So you won't have to look back when it's over,
And realise you've left out the sun.

Read these statements carefully :

(A) Our lives are like a puzzle.

(B) We know hoe many pieces we have in it.

(1) (A) is correct but (B) is incorrect.

(2) Both (A) and (B) are incorrect.

(3) (A) is incorrect but (B) is correct.

(4) Both (A) and (B) are correct.

[Question ID = 191][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q101]

1. 1 [Option ID = 761]
2. 2 [Option ID = 762]
3. 3 [Option ID = 763]
4. 4 [Option ID = 764]

3)

Read the stanzas given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

Our lives are one big puzzle,
We don't know how many pieces we've got.
There are people that fit in quite nicely,
And people who try but do not.

We add laughter and tears and adventures,
And the lessons we've learnt to be true.
Make the most of each piece in your puzzle,
It'll be a grand masterpiece when it's done.

So you won't have to look back when it's over,
And realise you've left out the sun.

'Our lives are one big puzzle'. This line is an example of a/an :

(1) personification
(2) metaphor
(3) alliteration
(4) simile

[Question ID = 192][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q102]

1. 1 [Option ID = 765]
2. 2 [Option ID = 766]
3. 3 [Option ID = 767]
4. 4 [Option ID = 768]

4)

Read the stanzas given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

Our lives are one big puzzle,
We don't know how many pieces we've got.
There are people that fit in quite nicely,
And people who try but do not.

We add laughter and tears and adventures,
And the lessons we've learnt to be true.
Make the most of each piece in your puzzle,
It'll be a grand masterpiece when it's done.

So you won't have to look back when it's over,
And realise you've left out the sun.

The rhyme scheme in stanza 1 is :

(1) abcc
(2) abbc
(3) abab
(4) abcb

[Question ID = 193][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q103]

1. 1 [Option ID = 769]
2. 2 [Option ID = 770]
3. 3 [Option ID = 771]
4. 4 [Option ID = 772]

5)

Read the stanzas given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

Our lives are one big puzzle,
We don't know how many pieces we've got.
There are people that fit in quite nicely,
And people who try but do not.

We add laughter and tears and adventures,
And the lessons we've learnt to be true.
Make the most of each piece in your puzzle,
It'll be a grand masterpiece when it's done.

So you won't have to look back when it's over,
And realise you've left out the sun.

According to the poet what do we add to our lives ?

(A) laughter
(B) tears
(C) lessons learnt
(D) grand masterpieces
(E) adventures

(1) (A), (B), (C) and (D)
(2) (B), (C), (D) and (E)
(3) (A), (B), (C) and (E)
(4) (A), (C), (D) and (E)

[Question ID = 194][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q104]

1. 1 [Option ID = 773]
2. 2 [Option ID = 774]
3. 3 [Option ID = 775]
4. 4 [Option ID = 776]

6)

Read the stanzas given below and answer the question that follow by selecting the correct / most appropriate option :

Our lives are one big puzzle,
We don't know how many pieces we've got.
There are people that fit in quite nicely,
And people who try but do not.

We add laughter and tears and adventures,
And the lessons we've learnt to be true.
Make the most of each piece in your puzzle,
It'll be a grand masterpiece when it's done.

So you won't have to look back when it's over,
And realise you've left out the sun.

According to the poet what will the puzzle be after completion ?

(1) a masterpiece
(2) a big problem
(3) still a puzzle
(4) a dream

[Question ID = 195][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q105]

1. 1 [Option ID = 777]
2. 2 [Option ID = 778]
3. 3 [Option ID = 779]
4. 4 [Option ID = 780]

Topic:- ENG_Q106-120_L1_P2_CTET

1) In language development, the words and word combinations that children understand is :

(1) phoneme
(2) reception
(3) production
(4) comprehension

[Question ID = 196][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q106]

1. 1 [Option ID = 781]
2. 2 [Option ID = 782]
3. 3 [Option ID = 783]
4. 4 [Option ID = 784]

2) The component of language concerned with how to engage in effective and appropriate communication with others is :

(1) phonology
(2) semantics
(3) pragmatics
(4) grammar

[Question ID = 197][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q107]

1. 1 [Option ID = 785]
2. 2 [Option ID = 786]
3. 3 [Option ID = 787]

4. 4 [Option ID = 788]

3) Every child has a built-in storehouse of rules that apply to all human languages is supported by :

(1) behaviourist

(2) nativist

(3) cognitivists

(4) constructivist

[Question ID = 198][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q108]

1. 1 [Option ID = 789]
2. 2 [Option ID = 790]
3. 3 [Option ID = 791]
4. 4 [Option ID = 792]

4) Retelling of a story read by a student in his/her own words helps in assessing :

(1) accuracy

(2) fluency

(3) comprehension

(4) memory

[Question ID = 199][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q109]

1. 1 [Option ID = 793]
2. 2 [Option ID = 794]
3. 3 [Option ID = 795]
4. 4 [Option ID = 796]

5) The term 'comprehensible input' in language learning means :

(1) providing language input to the children which is one level above the learner's language

(2) providing language input to the children which is at the same level as the learner's language

(3) providing maximum exposure to the target language to the child

(4) making language learning interesting through story telling pedagogy

[Question ID = 200][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q110]

1. 1 [Option ID = 797]
2. 2 [Option ID = 798]
3. 3 [Option ID = 799]
4. 4 [Option ID = 800]

6) A teacher is reading the book, while reading he is focusing on vocabulary items, explaining the meanings of the words in the mother tongue of the learners. He explains the paragraph line by line in their native language. He is using __________ method/approach in the class.

(1) communicative approach

(2) structural approach

(3) audiolingual method

(4) grammar translation method

[Question ID = 201][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q111]

1. 1 [Option ID = 801]
2. 2 [Option ID = 802]
3. 3 [Option ID = 803]
4. 4 [Option ID = 804]

7) As per the structural approach, a teacher should grade the structure as per the needs of the learners on the principle of :

(1) usefulness, simplicity and teachability.

(2) function, classification, and frequency.

(3) fossilization, categorization and stabilization.

(4) prediction, production and grouping.

[Question ID = 202][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q112]

1. 1 [Option ID = 805]
2. 2 [Option ID = 806]
3. 3 [Option ID = 807]
4. 4 [Option ID = 808]

8) A language teacher gives his learners a detective story without an ending. Learners are asked to solve the mystery given in the story and to suggest the ending. This task will help to assess the language learning of learners at :

(1) lower order thinking skill level

(2) middle order thinking skill level

(3) higher order thinking skill level

(4) comprehension thinking skill level

[Question ID = 203][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q113]

1. 1 [Option ID = 809]
2. 2 [Option ID = 810]
3. 3 [Option ID = 811]
4. 4 [Option ID = 812]

9) Which one of the following strategies will NOT support children's language development ?

(1) Providing opportunities for learning language in context.

(2) Providing opportunities for children to interact with one another in classroom.

(3) Planning activities in which children communicate for meaningful purposes.

(4) Arranging effective models for the talk of native speakers of that language and asking children to imitate them.

[Question ID = 204][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q114]

1. 1 [Option ID = 813]
2. 2 [Option ID = 814]
3. 3 [Option ID = 815]
4. 4 [Option ID = 816]

10) As language teachers while planning for speaking and listening, we need to :

(1) help children broaden the range and scope of their language by acquiring second and foreign languages at school.

(2) give students dialogues to memorise and then ask them to enact the same in the class.

(3) include a range of opportunities, purposes, audiences and groupings to promote a variety of types of talk.

(4) identify the child's strengths, needs, interest and preferences to compare student's language performance with others in the class.

[Question ID = 205][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q115]

1. 1 [Option ID = 817]
2. 2 [Option ID = 818]
3. 3 [Option ID = 819]
4. 4 [Option ID = 820]

11) Which one of the statement is TRUE ?

(1) The writing involves composition but not transcription.

(2) The writing involves transcription but not composition.

(3) Some writing involves both composition and transcription.

(4) All writing involves both composition and transcription.

[Question ID = 206][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q116]

1. 1 [Option ID = 821]
2. 2 [Option ID = 822]
3. 3 [Option ID = 823]
4. 4 [Option ID = 824]

12) Which of the following essays enables the learner to visualize the setting better, using their five senses?

(1) Persuasive essays

(2) Narrative essays

(3) Argumentative essays

(4) Expository essays

[Question ID = 207][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q117]

1. 1 [Option ID = 825]
2. 2 [Option ID = 826]
3. 3 [Option ID = 827]
4. 4 [Option ID = 828]

13) The age when a child is most receptive to learn a language is :

(1) silent period

(2) critical period

(3) linguistic period

(4) awareness period

[Question ID = 208][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q118]

1. 1 [Option ID = 829]
2. 2 [Option ID = 830]
3. 3 [Option ID = 831]
4. 4 [Option ID = 832]

14) Which of the following is the most important in language development ?

(1) Using different tools and techniques of assessment.

(2) Completing the syllabus and all the textual exercise of the textbook.

(3) Providing the maximum opportunity to interact.

(4) Using a lot of teaching aids.

[Question ID = 209][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q119]

1. 1 [Option ID = 833]
2. 2 [Option ID = 834]
3. 3 [Option ID = 835]
4. 4 [Option ID = 836]

15) The ability to think about language as a system is called :

(1) metalinguistic awareness

(2) phonological awareness

(3) print rich awareness

(4) semantic awareness

[Question ID = 210][Question Description = S12_English Content/Pedagogy_Q120]

1. 1 [Option ID = 837]
2. 2 [Option ID = 838]
3. 3 [Option ID = 839]
4. 4 [Option ID = 840]

Topic:- Telugu_Q121-128_L2_P2_CTET

1)

సూచన : ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి వున్న ప్రశ్నకు సరైన సమాధానాలు రాయండి.

ప్రాచ్యలాక్షణికులు కావ్య శబ్దమునకు పలు తెరగుల వ్యుత్పత్తిచెప్పి దానిని బహువిధముల నిర్వచించి యున్నారు. లోచనకారుడు వర్ణింపతగినది (కవనీయంకావ్యం) కావ్యమనిచెప్పినాడు. ' వర్ణించివాడు కవి. అతనికర్మ కావ్య ' మని (కవయతి వర్ణయతీతి కవి:, తస్య కర్మ కావ్యం) విద్యాధరుడును, ' రసభావములను విమర్శించువాడు కవి. అతని కర్మ కావ్యమని (కౌతి శబ్దాయతే విమృశతి రసభావాన్ ఇతి కవి :) భట్ట గోపాలుడును, లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యమని (లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యం) మమ్మటుడును కావ్య శబ్దమున కొసంగిన వ్యుత్పత్తులు.

కావ్యమున కాంతతో పోల్చి పూర్వలాక్షణికులు దాని స్వరూపము నిర్ణయించుటకు యత్నించిరి. కాంతకువలెనే కావ్యమునకును దేహాత్మలు, గుణాలంకారములు మున్నగునవి ఉండును. ప్రాచ్య లాక్షణికులకు ఆద్యుడైన భరతుడు కావ్యమునకు ఇతివృత్తము శరీరమనియు, రసము తత్సౌందర్య కారణమనియునుడివెను. భామహుడు శ్రవ్య కావ్య చర్చకావించి సహితములైన శబ్దార్థములు కావ్యమని చెప్పెను. (శబ్దార్థౌ సహితౌ కావ్యమ్). ఇతని అభిప్రాయమును అనుసరించి శబ్దార్థయుగళము కావ్య శరీరము. అలంకారములు దానికి సౌందర్య మాపాదించును.

క్రీ.శ. 6న శతాబ్ది యందలి దండి ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమైన పదసమూహమే కావ్యమని చెప్పెను. (ఇష్టార్థవ్యవిచ్ఛిన్నా పదావలీ కావ్యమ్) ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమను విశేషణము వాడినను ఇతడు పదసమూహమునకే ఎక్కువ ప్రాధాన్య మొసంగెను. ఇతని మతమున పదసమూహము కావ్యశరీరము. గుణాములుతత్సౌందర్యహేతువులు.క్రీ.శ.9వ శతాబ్దికి చెందిన వామనుడు భామహు ననుసరించి గుణాలంకారయుక్తములైన శబ్దార్థములే కావ్యములని తెల్పి రీతిదాని కాత్మఅనియు, అలంకారములు తత్సౌందర్య పోషకములనియు, నుడివెను.

ధ్వన్యాలోకకర్త ఆనందవర్ధనుడు కావ్యశరీరమును గూర్చి ఇదమిత్థమని చెప్పిఉండలేదు. కాని తరువాతి వ్యాఖ్యాతలు కొందరు శబ్దార్థయుగళమును, కొందరు చారుత్వాతిశయముతో కూడిన విశిష్టార్థమును ప్రకాశింపజేయు శబ్దమును, అతడు కావ్య శరీరమగాచెప్పినట్లూహించిరి. ఇందలి రెండవ అభిప్రాయమున కును, దండిఅభిప్రాయమునకును భేదమేలేదు. లోచనకర్తఅగు అభినవగుప్తుడు శబ్దమే కావ్యశరీరమని భావించెను. తరువాతి లాక్షణికులలో ప్రధానులైన మహిమభట్టు, కుంతకుడు మున్నగువారు శబ్దార్థయుగళమే కావ్యశరీరమని సూచించిరి. రసగంగాధర కర్తజగన్నాథుడు దండివలె శబ్దమునకే అధికప్రాధాన్యమొసంగును.

అదోషములు, సగుణములు, సాలంకారములు అయిన శబ్దార్థములు కావ్యము. (అదోషౌ సగుణౌ అనలంకృతీ పున: క్వాపి) – మమ్మటుడు. ప్రభాకర మతముకూడ ఇదే.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రసవంతము అగువాక్యము కావ్యము. (నిర్దోషం గుణాలంకార రసవత్ వాక్యం కావ్యమ్)–భోజుడు.

గుణాలంకార రీతి రసోపేతమై న సాదు శబ్దార్థ సందర్భము కావ్యము. (గుణాలంకారరీతి రసోపేత: సాదు శబ్దార్థ సందర్భ: కావ్యమ్)– వాగ్భటుడు.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రీతివృత్తిమంతమునగు వాక్యము కావ్యము (గుణాలంకార రీతి వృత్తిమత్వాక్యం కావ్యమ్) పీయూషవర్షుడు.

రసాదులతో కూడిన వాక్యము కావ్యము. (రసాదిమద్వాక్యం కావ్యమ్)–శౌద్ధోదని. రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యము (వాక్యం రసాత్మకం కావ్యమ్)–విశ్వనాథుడు. రమణీయార్థ ప్రతిపాదకమైన శబ్దము కావ్యము (రమణీయార్థ ప్రతిపాదక శబ్ద:కావ్యం)–జగన్నాథుడు. రసాలంకారయుక్తము, సుఖవిశేష సాధనము ఐన వాక్యము కావ్యము. (రసాలంకార యుక్తం సుఖ విశేష సాధనం వాక్యం కావ్యమ్)– కేశవ మిశ్రుడు.

పై నిర్వచనములలో దేహాత్మలతో కూడిన కావ్యసమగ్ర స్వరూపము చెప్పబడినది. ఈ నిర్వచనములను కావించునప్పుడు తత్కర్తలు తమకు పూర్వులైన లాక్షణికులు చెప్పిన వానిఅందలి దోషములను చూపి అంతకంటే ఉత్తమ నిర్వచనములను చెప్పుటకు యత్నించిరి.

దండి మనోహరార్థ సమలంకృతమైన పదసమూహమూ కావ్యమని చెప్పి అందల్పమైన దోషమును కూడ ఉపేక్షింపరాదని భావించెను.

మమ్మటుడు శబ్దార్థయుగళము కావ్యమని ఆ శబ్దార్థములు సగుణములు, నిర్దోషములు, సాలంకారములు అయి ఉండవలెనని సూచించెను. "అనలంకృతీ పున: క్వాపి" అను దానిని బట్టి ఒకానొక చో అలంకారములు స్ఫుటముగా లేకున్నను కావ్యత్వమునకు హానిరాదని వ్యాఖ్యాత వివరించెను. దండి కావ్యము నిర్దోషమై ఉండవలెనని చెప్పగా మమ్మటడది నిర్దోషమై ఉండుటే కాక సగుణము సాలంకారముకూడ ఐ ఉండవలెనని భావించెను.

లోకమున దోషరహితమైన కావ్యమేదియు ఉండదనియు, అదోషత్వమే కావ్యమునకు ప్రధాన లక్షణమైనచో ధ్వని ప్రాధాన్యమును బట్టి ఉత్తమకావ్యములు కావలసిన పెక్కసలు కావ్యములే కాకపోవలసివచ్చుననియు తెల్పి విశ్వనాథుడుపై వారి అభిప్రాయములను ఆక్షేపించెను. మరియు అతడు రసము కావ్యమున కాత్మభూతమని అంగీకరించినప్పుడు గునములులేనిచో రసముండదు కావున కావ్యము సగుణమైఉండవలెనని వేరే చెప్పవసిన అవసరములేనిది భావించెను. అలంకారములు గుణాములవలె రసదర్మములి కామిచే అవిలేకున్నను కావ్యము రసవంతము కావచ్చుననియు,అందుకే కావ్యము సాలంకారమై ఉండవలెననుటయు అనవసరమే అనియు తెల్పి అతడు రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యమను నిర్వచనముకావించెను.

రసగంగాధర కర్త __________.

(1) ఆనంద వర్ధనుడు

(2) దండి

(3) జగన్నాథుడు

(4) అభినవగుప్తుడు

[Question ID = 361][Question Description = S1_Telugu_Q121]

1. 1 [Option ID = 1441]
2. 2 [Option ID = 1442]
3. 3 [Option ID = 1443]
4. 4 [Option ID = 1444]

2)

సూచన : ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి వున్న ప్రశ్నకు సరైన సమాధానాలు రాయండి.

ప్రాచ్యలాక్షణికులు కావ్య శబ్దమునకు పలు తెరగుల వ్యుత్పత్తిచెప్పి దానిని బహువిధముల నిర్వచించి యున్నారు. లోచనకారుడు వర్ణింపతగినది (కవనీయంకావ్యం) కావ్యమనిచెప్పినాడు. ' వర్ణించివాడు కవి. అతనికర్మ కావ్య ' మని (కవయతి వర్ణయతీతి కవి:, తస్య కర్మ కావ్యం) విద్యాధరుడును, ' రసభావములను విమర్శించువాడు కవి. అతని కర్మ కావ్యమని (కౌతి శబ్దాయతే విమృశతి రసభావాన్ ఇతి కవి :) భట్ట గోపాలుడును, లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యమని (లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యం) మమ్మటుడును కావ్య శబ్దమున కొసంగిన వ్యుత్పత్తులు.

కావ్యమున కాంతతో పోల్చి పూర్వలాక్షణికులు దాని స్వరూపము నిర్ణయించుటకు యత్నించిరి. కాంతకువలెనే కావ్యమునకును దేహాత్మలు, గుణాలంకారములు మున్నగునవి ఉండును. ప్రాచ్య లాక్షణికులకు ఆద్యుడైన భరతుడు కావ్యమునకు ఇతివృత్తము శరీరమనియ, రసము తత్సౌందర్య కారణమనియునుడివెను. భామహుడు శ్రవ్య కావ్య చర్చకావించి సహితములైన శబ్దార్థములు కావ్యమని చెప్పెను. (శబ్దార్థౌ సహితౌ కావ్యమ్). ఇతని అభిప్రాయమును అనుసరించి శబ్దార్థయుగళము కావ్య శరీరము. అలంకారములు దానికి సౌందర్య మాపాదించును.

క్రీ.శ. 6న శతాబ్ది యందలి దండి ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమైన పదసమూహమే కావ్యమని చెప్పెను. (ఇష్టార్థవ్యవిచ్ఛిన్నా పదావలీ కావ్యమ్) ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమను విశేషణము వాడినను ఇతడు పదసమూహమునకే ఎక్కువ ప్రాధాన్య మొసంగెను. ఇతని మతమున పదసమూహము కావ్యశరీరము. గుణాములుతత్సౌందర్యహేతువులు.క్రీ.శ.9వ శతాబ్ధికి చెందిన వామనుడు భామహు ననుసరించి గుణాలంకారయుక్తములైన శబ్దార్థములే కావ్యములని తెల్పి రీతిదాని కాత్మఅనియు, అలంకారములు తత్సౌందర్య పోషకములనియు, నుడివెను.

ధ్వన్యాలోకకర్త ఆనందవర్ధనుడు కావ్యశరీరమును గూర్చి ఇదమిత్థమని చెప్పిఉండలేదు. కాని తరువాతి వ్యాఖ్యాతలు కొందరు శబ్దార్థయుగళమును, కొందరు చారుత్వాతిశయముతో కూడిన విశిష్టార్థమును ప్రకాశింపజేయు శబ్దమును, అతడు కావ్య శరీరమగాచెప్పినట్లూహించిరి. ఇందలి రెండవ అభిప్రాయమున కును, దండిఅభిప్రాయమునకును భేదమేలేదు. లోచనకర్తఅగు అభినవగుప్తుడు శబ్దమే కావ్యశరీరమని భావించెను. తరువాతి లాక్షణికులలో ప్రధానులైన మహిమభట్టు, కుంతకుడు మున్నగువారు శబ్దార్థయుగళమే కావ్యశరీరమని సూచించిరి. రసగంగాధర కర్తజగన్నాథుడు దండివలె శబ్దమునకే అధికప్రాధాన్యమొసంగును.

అదోషములు, సగుణములు, సాలంకారములు అయిన శబ్దార్థములు కావ్యము. (అదోషౌ సగుణౌ అనలంకృతీ పున: క్వాపి) – మమ్మటుడు. ప్రభాకర మతముకూడ ఇదే.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రసవంతము అగువాక్యము కావ్యము. (నిర్దోషం గుణాలంకార రసవత్ వాక్యం కావ్యమ్)–భోజుడు.

గుణాలంకార రీతి రసోపేతమై న సాదు శబ్దార్థ సందర్భము కావ్యము. (గుణాలంకారరీతి రసోపేత: సాదు శబ్దార్థ సందర్భ: కావ్యమ్)– వాగ్భటుడు.

కావ్యమ్) – వాగ్భటుడు.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రీతివృత్తిమంతమునగు వాక్యము కావ్యము (గుణాలంకార రీతి వృత్తిమత్వాక్యం కావ్యమ్) పీయూషవర్షుడు.

రసాదులతో కూడిన వాక్యము కావ్యము. (రసాదిమద్వాక్యం కావ్యమ్)–శౌద్ధోదని. రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యము (వాక్యం రసాత్మకం కావ్యమ్)–విశ్వనాథుడు. రమణీయార్థ ప్రతిపాదకమైన శబ్దము కావ్యము (రమణీయార్థ ప్రతిపాదక శబ్ద:కావ్యం)–జగన్నాథుడు. రసాలంకారయుక్తము, సుఖవిశేష సాధనము ఐన వాక్యము కావ్యము. (రసాలంకార యుక్తం సుఖ విశేష సాధనం వాక్యం కావ్యమ్)–కేశవ మిశ్రుడు.

పై నిర్వచనములలో దేహాత్మలతో కూడిన కావ్యసమగ్ర స్వరూపము చెప్పబడినది. ఈ నిర్వచనములను కావించునప్పుడు తత్కర్తలు తమకు పూర్వులైన లాక్షణికులు చెప్పిన వానిఅందలి దోషములను చూపి అంతకంటే ఉత్తమ నిర్వచనములను చెప్పుటకు యత్నించిరి.

దండి మనోహరార్థ సమలంకృతమైన పదసమూహమూ కావ్యమని చెప్పి అందల్పమైన దోషమును కూడ ఉపేక్షింపరాదని భావించెను. మమ్మటుడు శబ్దార్థయుగళము కావ్యమని ఆ శబ్దార్థములు సగుణములు, నిర్దోషములు, సాలంకారములు అయి ఉండవలెనని సూచించెను. "అనలంకృతీ పున: క్వాపి" అను దానిని బట్టి ఒకానొక చో అలంకారములు స్ఫుటముగా లేకున్నను కావ్యత్వమునకు హానిరాదని వ్యాఖ్యాత వివరించెను. దండి కావ్యము నిర్దోషమై ఉండవలెనని చెప్పగా మమ్మటడది నిర్దోషమై ఉండుటే కాక సగుణము సాలంకారముకూడ ఐ ఉండవలెనని భావించెను.

లోకమున దోషరహితమైన కావ్యమేదియు ఉండదనియు, అదోషత్వమే కావ్యమునకు ప్రధాన లక్షణమైనచో ధ్వని ప్రాధాన్యమును బట్టి ఉత్తమకావ్యములు కావలసిన పెక్కసలు కావ్యములే కాకపోవలసివచ్చుననియు తెల్పి విశ్వనాథుడుపై వారి అభిప్రాయములను ఆక్షేపించెను. మరియు అతడు రసము కావ్యమున కాత్మభూతమని అంగీకరించినప్పుడు గునములులేనిచో రసముండదు కావున కావ్యము సగుణమైఉండవలెనని వేరే చెప్పవసిన అవసరములేనిది భావించెను. అలంకారములు గుణాములవలె రసదర్మములి కామిచే అవిలేకున్నను కావ్యము రసవంతము కావచ్చుననియు,అందుకే కావ్యము సాలంకారమై ఉండవలెనసుటయు అనవసరమే అనియు తెల్పి అతడు రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యమను నిర్వచనముకావించెను.

రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్య అన్నవారు

(1) విశ్వనాథుడు

(2) కేశవమిశ్రుడు

(3) వాగ్భటుడు

(4) భోజుడు

[Question ID = 362][Question Description = S1_Telugu_Q122]

1. 1 [Option ID = 1445]
2. 2 [Option ID = 1446]
3. 3 [Option ID = 1447]
4. 4 [Option ID = 1448]

3)

సూచన : ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి వున్న ప్రశ్నకు సరైన సమాధానాలు రాయండి.

ప్రాచ్యలాక్షణికులు కావ్య శబ్దమునకు పలు తెరగుల వ్యుత్పత్తిచెప్పి దానిని బహువిధముల నిర్వచించి యున్నారు. లోచనకారుడు వర్ణింపతగినది (కవనీయంకావ్యం) కావ్యమనిచెప్పినాడు. ' వర్ణించివాడు కవి. అతనికర్మ కావ్య ' మని (కవయతి వర్ణయతీతి కవి:, తస్య కర్మ కావ్యం) విద్యాధరుడును, ' రసభావములను విమర్శించువాడు కవి. అతని కర్మ కావ్యమని (కౌతి శబ్దాయతే విమృశతి రసభావాన్ ఇతి కవి :) భట్ట గోపాలుడును, లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యమని (లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యం) మమ్మటుడును కావ్య శబ్దమున కొసంగిన వ్యుత్పత్తులు.

కావ్యమున కాంతతో పోల్చి పూర్వలాక్షణికులు దాని స్వరూపము నిర్ణయించుటకు యత్నించిరి. కాంతకువలెనే కావ్యమునకును దేహాత్మలు, గుణాలంకారములు మున్నగునవి ఉండును. ప్రాచ్య లాక్షణికులకు ఆద్యుడైన భరతుడు కావ్యమునకు ఇతివృత్తము శరీరమనియ, రసము తత్సౌందర్య కారణమనియునుడివెను. భామహుడు శ్రవ్య కావ్య చర్చకావించి సహితములైన శబ్దార్థములు కావ్యమని చెప్పెను. (శబ్దార్థౌ సహితౌ కావ్యమ్). ఇతని అభిప్రాయమును అనుసరించి శబ్దార్థయుగళము కావ్య శరీరము. అలంకారములు దానికి సౌందర్య మాపాదించును.

క్రీ.శ. 6వ శతాబ్ది యందలి దండి ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమైన పదసమూహమే కావ్యమని చెప్పెను. (ఇష్టార్థవ్యవిచ్ఛిన్నా పదావళీ కావ్యమ్) ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమను విశేషణము వాడినను ఇతడు పదసమూహమునకే ఎక్కువ ప్రాధాన్య మొసంగెను. ఇతని మతమున పదసమూహము కావ్యశరీరము. గుణాములుతత్సౌందర్యహేతువులు.క్రీ.శ.9వ శతాబ్ధికి చెందిన వామనుడు భామహు ననుసరించి గుణాలంకారయుక్తములైన శబ్దార్థములే కావ్యములని తెల్పి రీతిదాని కాత్మఅనియు, అలంకారములు తత్సౌందర్య పోషకములనియు, నుడివెను.

ధ్వన్యాలోకకర్త ఆనందవర్ధనుడు కావ్యశరీరమును గూర్చి ఇదమిత్థమని చెప్పిఉండలేదు. కాని తరువాతి వ్యాఖ్యాతలు కొందరు

శరీరమగాచెప్పినట్లూహించిరి. ఇందలి రెండవ అభి(ప్రాయమున కును, దండిఅభి(ప్రాయమునకును భేదమేలేదు. లోచనకర్తఅగు అభినవగుప్తుడు శబ్దమే కావ్యశరీరమని భావించెను. తరువాతి లాక్షణికులలో (ప్రధానులైన మహిమభట్టు, కుంతకుడు మున్నగువారు శబ్దార్థయుగళమే కావ్యశరీరమని సూచించిరి. రసగంగాధర కర్తజగన్నాథుడు దండివలె శబ్దమునకే అధిక(ప్రాధాన్యమొసంగును.

అదోషములు, సగుణములు, సాలంకారములు అయిన శబ్దార్థములు కావ్యము. (అదోషౌ సగుణౌ అనలంకృతీ పున: క్వాపి) – మమ్మటుడు. (ప్రభాకర మతముకూడ ఇదే.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రసవంతము అగువాక్యము కావ్యము. (నిర్దోషం గుణాలంకార రసవత్ వాక్యం కావ్యమ్)–భోజుడు.

గుణాలంకార రీతి రసోపేతమై న సాదు శబ్దార్థ సందర్భము కావ్యము. (గుణాలంకారరీతి రసోపేత: సాదు శబ్దార్థ సందర్భ: కావ్యమ్)– వాగ్భటుడు.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రీతివృత్తిమంతమునగు వాక్యము కావ్యము (గుణాలంకార రీతి వృత్తిమత్వాక్యం కావ్యమ్) పీయూషవర్షుడు.

రసాదులతో కూడిన వాక్యము కావ్యము. (రసాదిమద్వాక్యం కావ్యమ్)–శౌద్ధోదని. రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యము (వాక్యం రసాత్మకం కావ్యమ్)–విశ్వనాథుడు. రమణీయార్థ (ప్రతిపాదకమైన శబ్దము కావ్యము (రమణీయార్థ (ప్రతిపాదక శబ్ద:కావ్యం)–జగన్నాథుడు. రసాలంకారయుక్తము, సుఖవిశేష సాధనము ఐన వాక్యము కావ్యము. (రసాలంకార యుక్తం సుఖ విశేష సాధనం వాక్యం కావ్యమ్)– కేశవ మి(శుడు.

పై నిర్వచనములలో దేహాత్మలతో కూడిన కావ్యసమ(గ స్వరూపము చెప్పబడినది. ఈ నిర్వచనములను కావించునప్పుడు తత్కర్తలు తమకు పూర్వులైన లాక్షణికులు చెప్పిన వానిఅందలి దోషములను చూపి అంతకంటే ఉత్తమ నిర్వచనములను చెప్పుటకు యత్నించిరి.

దండి మనోహరార్థ సమలంకృతమైన పదసమూహమూ కావ్యమని చెప్పి అందల్పమైన దోషమును కూడ ఉపేక్షింపరాదని భావించెను. మమ్మటుడు శబ్దార్థయుగళము కావ్యమని ఆ శబ్దార్థములు సగుణములు, నిర్దోషములు, సాలంకారములు అయి ఉండవలెనని సూచించెను. "అనలంకృతీ పున: క్వాపి" అను దానిని బట్టి ఒకానొక చో అలంకారములు స్ఫుటముగా లేకున్నను కావ్యత్వమునకు హానిరాదని వ్యాఖ్యాత వివరించెను. దండి కావ్యము నిర్దోషమై ఉండవలెనని చెప్పగా మమ్మటడది నిర్దోషమై ఉండుటే కాక సగుణము సాలంకారముకూడ ఐ ఉండవలెనని భావించెను.

లోకమున దోషరహితమైన కావ్యమేదియు ఉండదనియు, అదోషత్వమే కావ్యమునకు (ప్రధాన లక్షణమైనచో ధ్వని (ప్రాధాన్యమును బట్టి ఉత్తమకావ్యములు కావలసిన పెక్కసలు కావ్యములే కాకపోవలసివచ్చుననియు తెల్పి విశ్వనాథుడుపై వారి అభి(ప్రాయములను ఆక్షేపించెను. మరియు అతడు రసము కావ్యమున కాత్మభూతమని అంగీకరించినప్పుడు గునములులేనిచో రసముండదు కావున కావ్యము సగుణమైఉండవలెనని వేరే చెప్పవసిన అవసరములేనిది భావించెను. అలంకారములు గుణాములవలె రసదర్మములి కామిచే అవిలేకున్నను కావ్యము రసవంతము కావచ్చుననియు,అందుకే కావ్యము సాలంకారమై ఉండవలెననుటయు అనవసరమే అనియు తెల్పి అతడు రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యమను నిర్వచనముకావించెను.

సహితములై శబ్దార్థములు కావ్యమని చెప్పినది ___________.

(1) భామహుడు
(2) జగన్నాథుడు
(3) మమ్మటుడు
(4) విశ్వనాథుడు

[Question ID = 363][Question Description = S1_Telugu_Q123]

1. 1 [Option ID = 1449]
2. 2 [Option ID = 1450]
3. 3 [Option ID = 1451]
4. 4 [Option ID = 1452]

4)

సూచన : ఈ (క్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి వున్న (ప్రశ్నకు సరైన సమాధానాలు రాయండి.

(ప్రాచ్యలాక్షణికులు కావ్య శబ్దమునకు పలు తెరగుల వ్యుత్పత్తిచెప్పి దానిని బహువిధముల నిర్వచించి యున్నారు. లోచనకారుడు వర్ణింపతగినది (కవనీయంకావ్యం) కావ్యమనిచెప్పినాడు. ' వర్ణించువాడు కవి. అతనికర్మ కావ్య ' మని (కవయతి వర్ణయతీతి కవి:, తస్య కర్మ కావ్యం) విద్యాధరుడును, ' రసభావములను విమర్శించువాడు కవి. అతని కర్మ కావ్యమని (కౌతి శబ్దాయతే విమృశతి రసభావాన్ ఇతి కవి :) భట్ట గోపాలుడును, లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యమని (లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యం) మమ్మటుడును కావ్య శబ్దమున కొసంగిన వ్యుత్పత్తులు.

కావ్యమున కాంతతో పోల్చి పూర్వలాక్షణికులు దాని స్వరూపము నిర్ణయించుటకు యత్నించిరి. కాంతకువలెనే కావ్యమునకును దేహాత్మలు, గుణాలంకారములు మున్నగునవి ఉండును. (ప్రాచ్య లాక్షణికులకు ఆద్యుడైన భరతుడు కావ్యమునకు ఇతివృత్తము శరీరమనియు, రసము తత్సౌందర్య కారణమనియునుడివెను. భామహుడు (శవ్య కావ్య చర్చకావించి సహితములైన శబ్దార్థములు కావ్యమని చెప్పెను.

(శబ్దార్థౌ సహితౌ కావ్యమ్). ఇతని అభిప్రాయమును అనుసరించి శబ్దార్థయుగళము కావ్య శరీరము. అలంకారములు దానికి సౌందర్య మాపాదించును.

క్రీ.శ. 6వ శతాబ్ది యందలి దండి ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమైన పదసమూహమే కావ్యమని చెప్పెను. (ఇష్టార్థవ్యవిచ్ఛిన్నా పదావళీ కావ్యమ్) ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమను విశేషణము వాడినను ఇతడు పదసమూహమునకే ఎక్కువ ప్రాధాన్య మొసంగెను. ఇతని మతమున పదసమూహము కావ్యశరీరము. గుణాములుతత్సౌందర్యహేతువులు.క్రీ.శ.9వ శతాబ్దికి చెందిన వామనుడు భామహు ననుసరించి గుణాలంకారయుక్తములైన శబ్దార్థములే కావ్యములని తెల్పి రీతిదాని కాత్మఅనియు, అలంకారములు తత్సౌందర్య పోషకములనియు, నుడివెను.

ధ్వన్యాలోకకర్త ఆనందవర్ధనుడు కావ్యశరీరమును గూర్చి ఇదమిత్థమని చెప్పిఉండలేదు. కాని తరువాతి వ్యాఖ్యాతలు కొందరు శబ్దార్థయుగళమును, కొందరు చారుత్వాతిశయముతో కూడిన విశిష్టార్థమును ప్రకాశింపజేయు శబ్దమును, అతడు కావ్య శరీరమగాచెప్పినట్లూహించిరి. ఇందలి రెండవ అభిప్రాయమున కును, దండిఅభిప్రాయమునకును భేదమేలేదు. లోచనకర్తఅగు అభినవగుప్తుడు శబ్దమే కావ్యశరీరమని భావించెను. తరువాతి లాక్షణికులలో ప్రధానులైన మహిమభట్టు, కుంతకుడు మున్నగువారు శబ్దార్థయుగళమే కావ్యశరీరమని సూచించిరి. రసగంగాధర కర్తజగన్నాథుడు దండివలె శబ్దమునకే అధికప్రాధాన్యమొసంగును.

అదోషములు, సగుణములు, సాలంకారములు అయిన శబ్దార్థములు కావ్యము. (అదోషౌ సగుణౌ అనలంకృతీ పున: క్వాపి) – మమ్మటుడు. ప్రభాకర మతముకూడ ఇదే.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రసవంతము అగువాక్యము కావ్యము. (నిర్దోషం గుణాలంకార రసవత్ వాక్యం కావ్యమ్)–భోజుడు.

గుణాలంకార రీతి రసోపేతమై న సాదు శబ్దార్థ సందర్భము కావ్యము. (గుణాలంకారరీతి రసోపేత: సాదు శబ్దార్థ సందర్భ: కావ్యమ్)– వాగ్భటుడు.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రీతివృత్తిమంతమునగు వాక్యము కావ్యము (గుణాలంకార రీతి వృత్తిమత్వాక్యం కావ్యమ్) పీయూషవర్షుడు.

రసాదులతో కూడిన వాక్యము కావ్యము. (రసాదిమద్వాక్యం కావ్యమ్)–శౌద్ధోదని. రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యము (వాక్యం రసాత్మకం కావ్యమ్)–విశ్వనాథుడు. రమణీయార్థ ప్రతిపాదకమైన శబ్దము కావ్యము (రమణీయార్థ ప్రతిపాదక శబ్ద:కావ్యం)–జగన్నాథుడు. రసాలంకారయుక్తము, సుఖవిశేష సాధనము ఐన వాక్యము కావ్యము. (రసాలంకార యుక్తం సుఖ విశేష సాధనం వాక్యం కావ్యమ్)– కేశవ మిశ్రుడు.

పై నిర్వచనములలో దేహాత్మలతో కూడిన కావ్యసమగ్ర స్వరూపము చెప్పబడినది. ఈ నిర్వచనములను కావించునప్పుడు తత్కర్తలు తమకు పూర్వులైన లాక్షణికులు చెప్పిన వానిఅందలి దోషములను చూపి అంతకంటే ఉత్తమ నిర్వచనములను చెప్పుటకు యత్నించిరి.

దండి మనోహరార్థ సమలంకృతమైన పదసమూహమూ కావ్యమని చెప్పి అందల్పమైన దోషమును కూడ ఉపేక్షింపరాదని భావించెను. మమ్మటుడు శబ్దార్థయుగళము కావ్యమని ఆ శబ్దార్థములు సగుణములు, నిర్దోషములు, సాలంకారములు అయి ఉండవలెనని సూచించెను. "అనలంకృతీ పున: క్వాపి" అను దానిని బట్టి ఒకానొక చో అలంకారములు స్ఫుటముగా లేకున్నను కావ్యత్వమునకు హానిరాదని వ్యాఖ్యాత వివరించెను. దండి కావ్యము నిర్దోషమై ఉండవలెనని చెప్పగా మమ్మటడది నిర్దోషమై ఉండుటే కాక సగుణము సాలంకారముకూడ ఐ ఉండవలెనని భావించెను.

లోకమున దోషరహితమైన కావ్యమేదియు ఉండదనియు, అదోషత్వమే కావ్యమునకు ప్రధాన లక్షణమైనచో ధ్వని ప్రాధాన్యమును బట్టి ఉత్తమకావ్యములు కావలసిన పెక్కసలు కావ్యములే కాకపోవలసివచ్చుననియు తెల్పి విశ్వనాథుడుపై వారి అభిప్రాయములను ఆక్షేపించెను. మరియు అతడు రసము కావ్యమున కాత్మభూతమని అంగీకరించినప్పుడు గునములులేనిచో రసముండదు కావున కావ్యము సగుణమైఉండవలెనని వేరే చెప్పవసిన అవసరములేనిది భావించెను. అలంకారములు గుణాములవలె రసదర్మములి కామిచే అవిలేకున్నను కావ్యము రసవంతము కావచ్చుననియు,అందుకే కావ్యము సాలంకారమై ఉండవలెనుటయు అనవసరమే అనియు తెల్పి అతడు రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యమను నిర్వచనముకావించెను.

'కవనీయం కావ్యమని' చెప్పినవారు.

(1) విద్యాధరుడు
(2) లోచనకారుడు
(3) అభినవ గుప్తుడు
(4) భట్ట గోపాలుడు

[Question ID = 364][Question Description = S1_Telugu_Q124]

1. 1 [Option ID = 1453]
2. 2 [Option ID = 1454]
3. 3 [Option ID = 1455]
4. 4 [Option ID = 1456]

5)

సూచన : ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి వున్న ప్రశ్నకు సరైన సమాధానాలు రాయండి.

ప్రాచ్యలాక్షణికులు కావ్య శబ్దమునకు పలు తెరగుల వ్యుత్పత్తిచెప్పి దానిని బహువిధముల నిర్వచించి యున్నారు. లోచనకారుడు వర్ణింపతగినది (కవనీయంకావ్యం) కావ్యమనిచెప్పినాడు. ' వర్ణించువాడు కవి. అతనికర్మ కావ్య ' మని (కవయతి వర్ణయతీతి కవి:, తస్య కర్మ కావ్యం) విద్యాధరుడును, ' రసభావములను విమర్శించువాడు కవి. అతని కర్మ కావ్యమని (కౌతి శబ్దాయతే విమృశతి రసభావాన్ ఇతి కవి :) భట్ట గోపాలుడును, లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యమని (లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యం) మమ్మటుడును కావ్య శబ్దమున కొసంగిన వ్యుత్పత్తులు.

కావ్యమున కాంతతో పోల్చి పూర్వలాక్షణికులు దాని స్వరూపము నిర్ణయించుటకు యత్నించిరి. కాంతకువలెనే కావ్యమునకును దేహాత్మలు, గుణాలంకారములు మున్నగునవి ఉండును. ప్రాచ్య లాక్షణికులకు ఆద్యుడైన భరతుడు కావ్యమునకు ఇతివృత్తము శరీరమనియు, రసము తత్సౌందర్య కారణమనియునుడివెను. భామహుడు శ్రవ్య కావ్య చర్చకావించి సహితములైన శబ్దార్థములు కావ్యమని చెప్పెను. (శబ్దార్థౌ సహితౌ కావ్యమ్). ఇతని అభిప్రాయమును అనుసరించి శబ్దార్థయుగళము కావ్య శరీరము. అలంకారములు దానికి సౌందర్య మాపాదించును.

క్రీ.శ. 6వ శతాబ్ది యందలి దండి ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమైన పదసమూహమే కావ్యమని చెప్పెను. (ఇష్టార్థవ్యవిచ్ఛిన్నా పదావళీ కావ్యమ్) ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమను విశేషణము వాడినను ఇతడు పదసమూహమునకే ఎక్కువ ప్రాధాన్య మొసంగెను. ఇతని మతమున పదసమూహము కావ్యశరీరము. గుణములుతత్సౌందర్యహేతువులు.క్రీ.శ.9వ శతాబ్దికి చెందిన వామనుడు భామహు ననుసరించి గుణాలంకారయుక్తములైన శబ్దార్థములే కావ్యములని తెల్పి రీతిదాని కాత్మఅనియు, అలంకారములు తత్సౌందర్య పోషకములనియు, నుడివెను.

ధ్వన్యాలోకకర్త ఆనందవర్ధనుడు కావ్యశరీరమును గూర్చి ఇదమిత్థమని చెప్పిఉండలేదు. కాని తరువాతి వ్యాఖ్యాతలు కొందరు శబ్దార్థయుగళమును, కొందరు చారుత్వాతిశయముతో కూడిన విశిష్టార్థమును ప్రకాశింపజేయు శబ్దమును, అతడు కావ్య శరీరముగాచెప్పినట్లూహించిరి. ఇందలి రెండవ అభిప్రాయమున కును, దండిఅభిప్రాయమునకును భేదమేలేదు. లోచనకర్తఅగు అభినవగుప్తుడు శబ్దమే కావ్యశరీరమని భావించెను. తరువాతి లాక్షణికులలో ప్రధానులైన మహిమభట్టు, కుంతకుడు మున్నగువారు శబ్దార్థయుగళమే కావ్యశరీరమని సూచించిరి. రసగంగాధర కర్తజగన్నాథుడు దండివలె శబ్దమునకే అధికప్రాధాన్యమొసంగును.

అదోషములు, సగుణములు, సాలంకారములు అయిన శబ్దార్థములు కావ్యము. (అదోషౌ సగుణౌ అనలంకృతీ పున: క్వాపి) – మమ్మటుడు. ప్రభాకర మతముకూడ ఇదే.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రసవంతము అగువాక్యము కావ్యము. (నిర్దోషం గుణాలంకార రసవత్ వాక్యం కావ్యమ్)–భోజుడు.

గుణాలంకార రీతి రసోపేతమై న సాదు శబ్దార్థ సందర్భము కావ్యము. (గుణాలంకారరీతి రసోపేత: సాదు శబ్దార్థ సందర్బ: కావ్యమ్)– వాగ్భటుడు.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రీతివృత్తిమంతమునగు వాక్యము కావ్యము (గుణాలంకార రీతి వృత్తిమత్‌వాక్యం కావ్యమ్) పీయూషవర్షుడు.

రసాదులతో కూడిన వాక్యము కావ్యము. (రసాదిమద్వాక్యం కావ్యమ్)–శౌద్ధోదని. రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యము (వాక్యం రసాత్మకం కావ్యమ్)–విశ్వనాథుడు. రమణీయార్థ ప్రతిపాదకమైన శబ్దము కావ్యము (రమణీయార్థ ప్రతిపాదక శబ్ద:కావ్యం)–జగన్నాథుడు. రసాలంకారయుక్తము, సుఖవిశేష సాధనము ఐన వాక్యము కావ్యము. (రసాలంకార యుక్తం సుఖ విశేష సాధనం వాక్యం కావ్యమ్)– కేశవ మిశ్రుడు.

పై నిర్వచనములలో దేహాత్మలతో కూడిన కావ్యసమగ్ర స్వరూపము చెప్పబడినది. ఈ నిర్వచనములను కావించునప్పుడు తత్కర్తలు తమకు పూర్వులైన లాక్షణికులు చెప్పిన వానిఅందలి దోషములను చూపి అంతకంటే ఉత్తమ నిర్వచనములను చెప్పుటకు యత్నించిరి.

దండి మనోహరార్థ సమలంకృతమైన పదసమూహమూ కావ్యమని చెప్పి అందల్పమైన దోషమును కూడ ఉపేక్షింపరాదని భావించెను. మమ్మటుడు శబ్దార్థయుగళము కావ్యమని ఆ శబ్దార్థములు సగుణములు, నిర్దోషములు, సాలంకారములు అయి ఉండవలెనని సూచించెను. "అనలంకృతీ పున: క్వాపి" అను దానిని బట్టి ఒకానొక చో అలంకారములు స్ఫుటముగా లేకున్నను కావ్యత్వమునకు హానిరాదని వ్యాఖ్యాత వివరించెను. దండి కావ్యము నిర్దోషమై ఉండవలెనని చెప్పగా మమ్మటడది నిర్దోషమై ఉండుటే కాక సగుణము సాలంకారముకూడ ఐ ఉండవలెనని భావించెను.

లోకమున దోషరహితమైన కావ్యమేదియు ఉండదనియు, అదోషత్వమే కావ్యమునకు ప్రధాన లక్షణమైనచో ధ్వని ప్రాధాన్యమును బట్టి ఉత్తమకావ్యములు కావలసిన పెక్కసలు కావ్యములే కాకపోవలసివచ్చుననియు తెల్పి విశ్వనాథుడుపై వారి అభిప్రాయములను ఆక్షేపించెను. మరియు అతడు రసము కావ్యమున కాత్మభూతమని అంగీకరించినప్పుడు గునములులేనిచో రసముండదు కావున కావ్యము సగుణమైఉండవలెనని వేరే చెప్పవసిన అవసరములేనిది భావించెను. అలంకారములు గుణములవలె రసదర్మములి కామిచే అవిలేకున్నను కావ్యము రసవంతము కావచ్చుననియు,అందుకే కావ్యము సాలంకారమై ఉండవలెననుటయు అనవసరమే అనియు తెల్పి అతడు రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యమను నిర్వచనముకావించెను.

'లోకోత్తర వర్ణనానిపుణ కవికర్మకావ్యం' అని చెప్పిందెవరు.

(1) జగన్నాథుడు.

(2) ఆనందవర్ధనుడు

(3) మమ్మటుడు
(4) కుంతకుడు.

[Question ID = 365][Question Description = S1_Telugu_Q125]

1. 1 [Option ID = 1457]
2. 2 [Option ID = 1458]
3. 3 [Option ID = 1459]
4. 4 [Option ID = 1460]

6)

సూచన : ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి వున్న ప్రశ్నకు సరైన సమాధానాలు రాయండి.

ప్రాచ్యలాక్షణికులు కావ్య శబ్దమునకు పలు తెరగుల వ్యుత్పత్తిచెప్పి దానిని బహువిధముల నిర్వచించి యున్నారు. లోచనకారుడు వర్ణింపతగినది (కవనీయంకావ్యం) కావ్యమనిచెప్పినాడు. ' వర్ణించువాడు కవి. అతనికర్మ కావ్య ' మని (కవయతి వర్ణయతీతి కవి:, తస్య కర్మ కావ్యం) విద్యాధరుడును, ' రసభావములను విమర్శించువాడు కవి. అతని కర్మ కావ్యమని (కౌతి శబ్దాయతే విమృశతి రసభావాన్ ఇతి కవి :) భట్ట గోపాలుడును, లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యమని (లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యం) మమ్మటుడును కావ్య శబ్దమున కొసంగిన వ్యుత్పత్తులు.

కావ్యమున కాంతతో పోల్చి పూర్వలాక్షణికులు దాని స్వరూపము నిర్ణయించుటకు యత్నించిరి. కాంతకువలెనే కావ్యమునకును దేహాత్మలు, గుణాలంకారములు మున్నగునవి ఉండును. ప్రాచ్య లాక్షణికులకు ఆద్యుడైన భరతుడు కావ్యమునకు ఇతివృత్తము శరీరమనియు, రసము తత్సౌందర్య కారణమనియునుడివెను. భామహుడు శ్రవ్య కావ్య చర్చకావించి సహితములైన శబ్దార్థములు కావ్యమని చెప్పెను. (శబ్దార్థౌ సహితౌ కావ్యమ్). ఇతని అభిప్రాయమును అనుసరించి శబ్దార్థయుగళము కావ్య శరీరము. అలంకారములు దానికి సౌందర్య మాపాదించును.

క్రీ.శ. 6వ శతాబ్ది యందలి దండి ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమైన పదసమూహమే కావ్యమని చెప్పెను. (ఇష్టార్థవ్యవిచ్ఛిన్నా పదావళీ కావ్యమ్) ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమను విశేషణము వాడినను ఇతడు పదసమూహమునకే ఎక్కువ ప్రాధాన్య మొసంగెను. ఇతని మతమున పదసమూహము కావ్యశరీరము. గుణములుతత్సౌందర్యహేతువులు.క్రీ.శ.9వ శతాబ్దికి చెందిన వామనుడు భామహు ననుసరించి గుణాలంకారయుక్తములైన శబ్దార్థములే కావ్యములని తెల్పి రీతిదాని కాత్మఅనియు, అలంకారములు తత్సౌందర్య పోషకములనియు, నుడివెను.

ధ్వన్యాలోకకర్త ఆనందవర్ధనుడు కావ్యశరీరమును గూర్చి ఇదమిత్థమని చెప్పిఉండలేదు. కాని తరువాతి వ్యాఖ్యాతలు కొందరు శబ్దార్థయుగళమును, కొందరు చారుత్వాతిశయముతో కూడిన విశిష్టార్థమును ప్రకాశింపజేయు శబ్దమును, అతడు కావ్య శరీరమగాచెప్పినట్లూహించిరి. ఇందలి రెండవ అభిప్రాయమున కును, దండిఅభిప్రాయమునకును భేదమేలేదు. లోచనకర్తఅగు అభినవగుప్తుడు శబ్దమే కావ్యశరీరమని భావించెను. తరువాతి లాక్షణికులలో ప్రధానులైన మహిమభట్టు, కుంతకుడు మున్నగువారు శబ్దార్థయుగళమే కావ్యశరీరమని సూచించిరి. రసగంగాధర కర్తజగన్నాథుడు దండివలె శబ్దమునకే అధికప్రాధాన్యమొసంగును.

అదోషములు, సగుణములు, సాలంకారములు అయిన శబ్దార్థములు కావ్యము. (అదోషౌ సగుణౌ అనలంకృతీ పున: క్వాపి) – మమ్మటుడు. ప్రభాకర మతముకూడ ఇదే.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రసవంతము అగువాక్యము కావ్యము. (నిర్దోషం గుణాలంకార రసవత్ వాక్యం కావ్యమ్)–భోజుడు.

గుణాలంకార రీతి రసోపేతమై న సాదు శబ్దార్థ సందర్భము కావ్యము. (గుణాలంకారరీతి రసోపేత: సాదు శబ్దార్థ సందర్భ: కావ్యమ్)– వాగ్భటుడు.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రీతివృత్తిమంతమునగు వాక్యము కావ్యము (గుణాలంకార రీతి వృత్తిమత్‌వాక్యం కావ్యమ్) పీయూషవర్షుడు.

రసాదులతో కూడిన వాక్యము కావ్యము. (రసాదిమద్వాక్యం కావ్యమ్)–శౌద్ధోదని. రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యము (వాక్యం రసాత్మకం కావ్యమ్)–విశ్వనాథుడు. రమణీయార్థ ప్రతిపాదకమైన శబ్దము కావ్యము (రమణీయార్థ ప్రతిపాదక శబ్ద:కావ్యం)–జగన్నాథుడు. రసాలంకారయుక్తము, సుఖవిశేష సాధనము ఐన వాక్యము కావ్యము. (రసాలంకార యుక్తం సుఖ విశేష సాధనం వాక్యం కావ్యమ్)– కేశవ మిశ్రుడు.

పై నిర్వచనములలో దేహాత్మలతో కూడిన కావ్యసమగ్ర స్వరూపము చెప్పబడినది. ఈ నిర్వచనములను కావించునప్పుడు తత్కర్తలు తమకు పూర్వులైన లాక్షణికులు చెప్పిన వానిఅందలి దోషములను చూపి అంతకంటే ఉత్తమ నిర్వచనములను చెప్పుటకు యత్నించిరి.

దండి మనోహరార్థ సమలంకృతమైన పదసమూహమూ కావ్యమని చెప్పి అందల్పమైన దోషమును కూడ ఉపేక్షింపరాదని భావించెను. మమ్మటుడు శబ్దార్థయుగళము కావ్యమని ఆ శబ్దార్థములు సగుణములు, నిర్దోషములు, సాలంకారములు అయి ఉండవలెనని సూచించెను. "అనలంకృతీ పున: క్వాపి" అను దానిని బట్టి ఒకానొక చో అలంకారములు స్ఫుటముగా లేకున్నను కావ్యత్వమునకు హానిరాదని వ్యాఖ్యాత వివరించెను. దండి కావ్యము నిర్దోషమై ఉండవలెనని చెప్పగా మమ్మటుడది నిర్దోషమై ఉండుటే కాక సగుణము సాలంకారముకూడ ఐ ఉండవలెనని భావించెను.

లోకమున దోషరహితమైన కావ్యమేదియు ఉండదనియు, అదోషత్వమే కావ్యమునకు ప్రధాన లక్షణమైనచో ధ్వని ప్రాధాన్యమును

బట్టి ఉత్తమకావ్యములు కావలసిన పెక్కసలు కావ్యములే కాకపోవలసివచ్చుననియు తెల్పి విశ్వనాథుడుపై వారి అభిప్రాయములను ఆక్షేపించెను. మరియు అతడు రసము కావ్యమున కాత్మభూతమని అంగీకరించినప్పుడు గునములులేనిచో రసముండదు కావున కావ్యము సగుణమైఉండవలెనని వేరే చెప్పవసిన అవసరములేనిది భావించెను. అలంకారములు గుణాములవలె రసదర్మములి కామిచే అవిలేకున్నను కావ్యము రసవంతము కావచ్చుననియు,అందుకే కావ్యము సాలంకారమై ఉండవలెననుటయు అనవసరమే అనియు తెల్పి అతడు రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యమను నిర్వచనముకావించెను.

'ధ్వన్యాలోక కర్త' ___________.

(1) ఆనంద వర్ధనుడు
(2) దండి
(3) కుంతకుడు
(4) మమ్మటుడు

[Question ID = 366][Question Description = S1_Telugu_Q126]

1. 1 [Option ID = 1461]
2. 2 [Option ID = 1462]
3. 3 [Option ID = 1463]
4. 4 [Option ID = 1464]

7)

సూచన : ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి వున్న ప్రశ్నకు సరైన సమాధానాలు రాయండి.

ప్రాచ్యలాక్షణికులు కావ్య శబ్దమునకు పలు తెరగుల వ్యుత్పత్తిచెప్పి దానిని బహువిధముల నిర్వచించి యున్నారు. లోచనకారుడు వర్ణింపతగినది (కవనీయంకావ్యం) కావ్యమనిచెప్పినాడు. ' వర్ణించువాడు కవి. అతనికర్మ కావ్య ' మని (కవయతి వర్ణయతీతి కవి:, తస్య కర్మ కావ్యం) విద్యాధరుడును, ' రసభావములను విమర్శించువాడు కవి. అతని కర్మ కావ్యమని (కౌతి శబ్దాయతే విమృశతి రసభావాన్ ఇతి కవి :) భట్ట గోపాలుడును, లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యమని (లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యం) మమ్మటుడును కావ్య శబ్దమున కొసంగిన వ్యుత్పత్తులు.

కావ్యమున కాంతతో పోల్చి పూర్వలాక్షణికులు దాని స్వరూపము నిర్ణయించుటకు యత్నించిరి. కాంతకువలెనే కావ్యమునకును దేహాత్మలు, గుణాలంకారములు మున్నగునవి ఉండును. ప్రాచ్య లాక్షణికులకు ఆద్యుడైన భరతుడు కావ్యమునకు ఇతివృత్తము శరీరమనియ, రసము తత్సౌందర్య కారణమనియునుడివెను. భామహుడు శ్రవ్య కావ్య చర్చకావించి సహితములైన శబ్దార్థములు కావ్యమని చెప్పెను. (శబ్దార్థౌ సహితౌ కావ్యమ్). ఇతని అభిప్రాయమును అనుసరించి శబ్దార్థయుగళము కావ్య శరీరము. అలంకారములు దానికి సౌందర్య మాపాదించును.

క్రీ.శ. 6న శతాబ్ది యందలి దండి ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమైన పదసమూహమే కావ్యమని చెప్పెను. (ఇష్టార్థవ్యవిచ్ఛిన్నా పదావళీ కావ్యమ్) ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమను విశేషణము వాడినను ఇతడు పదసమూహమునకే ఎక్కువ ప్రాధాన్య మొసంగెను. ఇతని మతమున పదసమూహము కావ్యశరీరము. గుణాములుతత్సౌందర్యహేతువులు.క్రీ.శ.9వ శతాబ్దికి చెందిన వామనుడు భామహు ననుసరించి గుణాలంకారయుక్తములైన శబ్దార్థములే కావ్యములని తెల్పి రీతిదాని కాత్మఅనియు, అలంకారములు తత్సౌందర్య పోషకములనియు, నుడివెను.

ధ్వన్యాలోకకర్త ఆనందవర్ధనుడు కావ్యశరీరమును గూర్చి ఇదమిత్థమని చెప్పిఉండలేదు. కాని తరువాతి వ్యాఖ్యాతలు కొందరు శబ్దార్థయుగళమును, కొందరు చారుత్వాతిశయముతో కూడిన విశిష్టార్థమును ప్రకాశింపజేయు శబ్దమును, అతడు కావ్య శరీరమగాచెప్పినట్లూహించిరి. ఇందలి రెండవ అభిప్రాయమున కును, దండిఅభిప్రాయమునకును భేదమేలేదు. లోచనకర్తఅగు అభినవగుప్తుడు శబ్దమే కావ్యశరీరమని భావించెను. తరువాతి లాక్షణికులలో ప్రధానులైన మహిమభట్టు, కుంతకుడు మున్నగువారు శబ్దార్థయుగళమే కావ్యశరీరమని సూచించిరి. రసగంగాధర కర్తజగన్నాథుడు దండివలె శబ్దమునకే అధికప్రాధాన్యమొసంగును.

అదోషములు, సగుణములు, సాలంకారములు అయిన శబ్దార్థములు కావ్యము. (అదోషౌ సగుణౌ అనలంకృతీ పున: క్వాపి) – మమ్మటుడు. ప్రభాకర మతముకూడ ఇదే.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రసవంతము అగువాక్యము కావ్యము. (నిర్దోషం గుణాలంకార రసవత్ వాక్యం కావ్యమ్)–భోజుడు.

గుణాలంకార రీతి రసోపేతమై న సాదు శబ్దార్థ సందర్భము కావ్యము. (గుణాలంకారరీతి రసోపేత: సాదు శబ్దార్థ సందర్భ: కావ్యమ్)– వాగ్భటుడు.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రీతివృత్తిమంతమునగు వాక్యము కావ్యము (గుణాలంకార రీతి వృత్తిమత్వాక్యం కావ్యమ్) పీయూషవర్షుడు.

రసాదులతో కూడిన వాక్యము కావ్యము. (రసాదిమద్వాక్యం కావ్యమ్)–శౌద్ధోదని. రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యము (వాక్యం రసాత్మకం కావ్యమ్)–విశ్వనాథుడు. రమణీయార్థ ప్రతిపాదకమైన శబ్దము కావ్యము (రమణీయార్థ ప్రతిపాదక శబ్ద:కావ్యం)–జగన్నాథుడు. రసాలంకారయుక్తము, సుఖవిశేష సాధనము ఐన వాక్యము కావ్యము. (రసాలంకార యుక్తం సుఖ విశేష సాధనం వాక్యం కావ్యమ్)– కేశవ మిశ్రుడు.

పై నిర్వచనములలో దేహాత్మలతో కూడిన కావ్యసమగ్ర స్వరూపము చెప్పబడినది. ఈ నిర్వచనములను కావించునప్పుడు తత్కర్తలు తమకు పూర్వులైన లాక్షణికులు చెప్పిన వానిఅందలి దోషములను చూపి అంతకంటే ఉత్తమ నిర్వచనములను చెప్పుటకు యత్నించిరి.

దండి మనోహరార్థ సమలంకృతమైన పదసమూహమూ కావ్యమని చెప్పి అందల్పమైన దోషమును కూడ ఉపేక్షింపరాదని భావించెను. మమ్మటుడు శబ్దార్థయుగళము కావ్యమని ఆ శబ్దార్థములు సగుణములు, నిర్దోషములు, సాలంకారములు అయి ఉండవలెనని సూచించెను. "అనలంకృతీ పున: క్వాపి" అను దానిని బట్టి ఒకానొక చో అలంకారములు స్ఫుటముగా లేకున్నను కావ్యత్వమునకు హానిరాదని వ్యాఖ్యాత వివరించెను. దండి కావ్యము నిర్దోషమై ఉండవలెనని చెప్పగా మమ్మటడది నిర్దోషమై ఉండుటే కాక సగుణము సాలంకారముకూడ ఐ ఉండవలెనని భావించెను.

లోకమున దోషరహితమైన కావ్యమేదియు ఉండదనియు, అదోషత్వమే కావ్యమునకు ప్రధాన లక్షణమైనచో ధ్వని ప్రాధాన్యమును బట్టి ఉత్తమకావ్యములు కావలసిన పెక్కసలు కావ్యములే కాకపోవలసివచ్చుననియు తెల్పి విశ్వనాథుడుపై వారి అభిప్రాయములను ఆక్షేపించెను. మరియు అతడు రసము కావ్యమున కాత్మభూతమని అంగీకరించినప్పుడు గునములులేనిచో రసముండదు కావున కావ్యము సగుణమైఉండవలెనని వేరే చెప్పవసిన అవసరములేనిది భావించెను. అలంకారములు గుణాములవలె రసదర్మములి కామిచే అవిలేకున్నను కావ్యము రసవంతము కావచ్చుననియు,అందుకే కావ్యము సాలంకారమై ఉండవలెనసుటయు అనవసరమే అనియు తెల్పి అతడు రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యమను నిర్వచనముకావించెను.

శబ్దమే కావ్య శరీరమని భావించినది.

(1) మహిమభట్టు
(2) కుంతకుడు
(3) అభినవగుప్తుడు
(4) భట్టగోపాలుడు

[Question ID = 367][Question Description = S1_Telugu_Q127]

1. 1 [Option ID = 1465]
2. 2 [Option ID = 1466]
3. 3 [Option ID = 1467]
4. 4 [Option ID = 1468]

8)

సూచన : ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి వున్న ప్రశ్నకు సరైన సమాధానాలు రాయండి.

ప్రాచ్యలాక్షణికులు కావ్య శబ్దమునకు పలు తెరగుల వ్యుత్పత్తిచెప్పి దానిని బహువిధముల నిర్వచించి యున్నారు. లోచనకారుడు వర్ణింపతగినది (కవనీయంకావ్యం) కావ్యమనిచెప్పినాడు. ' వర్ణించువాడు కవి. అతనికర్మ కావ్య ' మని (కవయతి వర్ణయతీతి కవి:, తస్య కర్మ కావ్యం) విద్యాధరుడును, ' రసభావములను విమర్శించువాడు కవి. అతని కర్మ కావ్యమని (కౌతి శబ్దాయతే విమృశతి రసభావాన్ ఇతి కవి :) భట్ట గోపాలుడును, లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యమని (లోకోత్తర వర్ణనా నిపుణ కవికర్మ కావ్యం) మమ్మటుడును కావ్య శబ్దమున కొసంగిన వ్యుత్పత్తులు.

కావ్యమున కాంతతో పోల్చి పూర్వలాక్షణికులు దాని స్వరూపము నిర్ణయించుటకు యత్నించిరి. కాంతకువలెనే కావ్యమునకును దేహాత్మలు, గుణాలంకారములు మున్నగునవి ఉండును. ప్రాచ్య లాక్షణికులకు ఆద్యుడైన భరతుడు కావ్యమునకు ఇతివృత్తము శరీరమనియు, రసము తత్సౌందర్య కారణమనియునుడివెను. భామహుడు శ్రవ్య కావ్య చర్చకావించి సహితములైన శబ్దార్థములు కావ్యమని చెప్పెను. (శబ్దార్థౌ సహితౌ కావ్యమ్). ఇతని అభిప్రాయమును అనుసరించి శబ్దార్థయుగళము కావ్య శరీరము. అలంకారములు దానికి సౌందర్య మాపాదించును.

క్రీ.శ. 6న శతాబ్ది యందలి దండి ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమైన పదసమూహమే కావ్యమని చెప్పెను. (ఇష్టార్థవ్యవిచ్ఛిన్నా పదావళీ కావ్యమ్) ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నమను విశేషణము వాడినను ఇతడు పదసమూహమునకే ఎక్కువ ప్రాధాన్య మొసంగెను. ఇతని మతమున పదసమూహము కావ్యశరీరము. గుణాములుతత్సౌందర్యహేతువులు.క్రీ.శ.9వ శతాబ్దికి చెందిన వామనుడు భామహు ననుసరించి గుణాలంకారయుక్తములైన శబ్దార్థములే కావ్యములని తెల్పి రీతిదాని కాత్మఅనియు, అలంకారములు తత్సౌందర్య పోషకములనియు, నుడివెను.

ధ్వన్యాలోకకర్త ఆనందవర్ధనుడు కావ్యశరీరమును గూర్చి ఇదమిత్థమని చెప్పిఉండలేదు. కాని తరువాతి వ్యాఖ్యాతలు కొందరు శబ్దార్థయుగళమును, కొందరు చారుత్వాతిశయముతో కూడిన విశిష్టార్థమును ప్రకాశింపజేయు శబ్దమును, అతడు కావ్య శరీరమగాచెప్పినట్లూహించిరి. ఇందలి రెండవ అభిప్రాయమున కును, దండిఅభిప్రాయమునకును భేదమేలేదు. లోచనకర్తఅగు అభినవగుప్తుడు శబ్దమే కావ్యశరీరమని భావించెను. తరువాతి లాక్షణికులలో ప్రధానులైన మహిమభట్టు, కుంతకుడు మున్నగువారు శబ్దార్థయుగళమే కావ్యశరీరమని సూచించిరి. రసగంగాధర కర్తజగన్నాథుడు దండివలె శబ్దమునకే అధికప్రాధాన్యమొసంగును.

అదోషములు, సగుణములు, సాలంకారములు అయిన శబ్దార్థములు కావ్యము. (అదోషౌ సగుణౌ అనలంకృతీ పున: క్వాపి) – మమ్మటుడు. ప్రభాకర మతముకూడ ఇదే.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రసవంతము అగువాక్యము కావ్యము. (నిర్దోషం గుణాలంకార రసవత్ వాక్యం కావ్యమ్)–భోజుడు.

గుణాలంకార రీతి రసోపేతమై న సాదు శబ్దార్థ సందర్భము కావ్యము. (గుణాలంకారరీతి రసోపేత: సాదు శబ్దార్థ సందర్భ: కావ్యమ్)– వాగ్భటుడు.

నిర్దోషము, గుణాలంకార రీతివృత్తిమంతమునగు వాక్యము కావ్యము (గుణాలంకార రీతి వృత్తిమత్వాక్యం కావ్యమ్) పీయూషవర్షుడు.

రసాదులతో కూడిన వాక్యము కావ్యము. (రసాదిమద్వాక్యం కావ్యమ్)–శౌద్ధోదని. రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యము (వాక్యం రసాత్మకం కావ్యమ్)–విశ్వనాథుడు. రమణీయార్థ ప్రతిపాదకమైన శబ్దము కావ్యము (రమణీయార్థ ప్రతిపాదక శబ్ద:కావ్యం)–జగన్నాథుడు. రసాలంకారయుక్తము, సుఖవిశేష సాధనము ఐన వాక్యము కావ్యము. (రసాలంకార యుక్తం సుఖ విశేష సాధనం వాక్యం కావ్యమ్)–కేశవ మిశ్రుడు.

పై నిర్వచనములలో దేహాత్మలతో కూడిన కావ్యసమగ్ర స్వరూపము చెప్పబడినది. ఈ నిర్వచనములను కావించునప్పుడు తత్కర్తలు తమకు పూర్వులైన లాక్షణికులు చెప్పిన వానిఅందలి దోషములను చూపి అంతకంటే ఉత్తమ నిర్వచనములను చెప్పుటకు యత్నించిరి.

దండి మనోహరార్థ సమలంకృతమైన పదసమూహమూ కావ్యమని చెప్పి అందల్పమైన దోషమును కూడ ఉపేక్షింపరాదని భావించెను. మమ్మటుడు శబ్దార్థయుగళము కావ్యమని ఆ శబ్దార్థములు సగుణములు, నిర్దోషములు, సాలంకారములు అయి ఉండవలెనని సూచించెను. "అనలంకృతీ పున: క్వాపి" అను దానిని బట్టి ఒకానొక చో అలంకారములు స్ఫుటముగా లేకున్నను కావ్యత్వమునకు హానిరాదని వ్యాఖ్యాత వివరించెను. దండి కావ్యము నిర్దోషమై ఉండవలెనని చెప్పగా మమ్మటడది నిర్దోషమై ఉండుటే కాక సగుణము సాలంకారముకూడ ఐ ఉండవలెనని భావించెను.

లోకమున దోషరహితమైన కావ్యమేదియు ఉండదనియు, అదోషత్వమే కావ్యమునకు ప్రధాన లక్షణమైనచో ధ్వని ప్రాధాన్యమును బట్టి ఉత్తమకావ్యములు కావలసిన పెక్కసలు కావ్యములే కాకపోవలసివచ్చుననియు తెల్పి విశ్వనాథుడుపై వారి అభిప్రాయములను ఆక్షేపించెను. మరియు అతడు రసము కావ్యమున కాత్మభూతమని అంగీకరించినప్పుడు గునములులేనిచో రసముండదు కావున కావ్యము సగుణమైఉండవలెనని వేరే చెప్పవసిన అవసరములేనిది భావించెను. అలంకారములు గుణాములవలె రసదర్మములి కామిచే అవిలేకున్నను కావ్యము రసవంతము కావచ్చుననియు,అందుకే కావ్యము సాలంకారమై ఉండవలెనసుటయు అనవసరమే అనియు తెల్పి అతడు రసాత్మకమైన వాక్యము కావ్యమను నిర్వచనముకావించెను.

ఈక్రింది వాటిలో పీయూషవర్షుడి నిర్వచనం

(1) గుణాలంకార రీతివృత్తిమత్వాక్యం కావ్యం

(2) రసాదిమద్వాక్యం కావ్యం

(3) వాక్యం రసాత్మక కావ్యం

(4) రమణీయార్థ ప్రతిపాదక శబ్ద:కావ్యం

[Question ID = 368][Question Description = S1_Telugu_Q128]

1. 1 [Option ID = 1469]
2. 2 [Option ID = 1470]
3. 3 [Option ID = 1471]
4. 4 [Option ID = 1472]

Topic:- Telugu_Q129-135_L2_P2_CTET

1)

ఈక్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి.

1565 తళ్ళికోట యుద్ధానంతరం విజయనగర రాజ్యం ఛిన్నభిన్నమైపోయింది. రాయల సంతతివారు కొంతమంది పెనుగొండకూ మరికొంతమంది చంద్రగిరికి వెళ్ళారు. మిగిలినవారు తంజవూరికూ, మధురకూ చేరుకున్నారు. ఈ రెండూకూడ విజయనగర రాజులు క్రింది సామంత రాజ్యాలుగావుండేవి. వీటిని పరిపాలించినా నాయకరాజులు చివరివరకూ ఆంధ్రభాషను పోషిస్తూనే వచ్చారు.

తంజావూరు రాజ్యాన్ని 1535 నుండి 1673 వరకు సుమారు 140 సంవత్సరాలు నాయకరాజులు పరిపాలించారు. ఈ వంశంవారు ఆఖరువరకూ విజయనగర రాజులపట్ల విశ్వాసపాత్రులుగా ఉంటూవచ్చారు.

అచ్యుతరాయలు, రఘునాథరాయలు, విజయరాఘవరాయలు వరుసగా పరిపాలించారు. విజయరాఘవ నాయకునికి మరోపేరు మన్నారుదాసు, మధుర నాయకుడైన చొక్కనాథుడికీ, ఇతనికీ జరిగిన యుద్ధంలో (1674) విజయరాఘవుడు మరణించాడు. అనంతరం రెండు సంవత్సరాల తరువాత శివాజీ తమ్ముడైన ఎకోజీ తంజావూరును ఆక్రమించాడు.

ఒక శతాబ్దం పాటు మహారాష్ట్రులు దాన్ని పరిపాలించారు. ఎవరు పరిపాలించినా ఆనాటికీ ఈ నాటికీ వారి సంస్కృతి అంతా అచ్చం అలా నిలిచేవుంది.

దక్షిణదేశ చరిత్రలో ఆంధ్రనాయక రాజుల పరిపాలన ఒక సువర్ణయుగమని చెప్పవచ్చు. విజయనగర చక్రవర్తుల కాలంలో లలితకళలు అభివృద్ధి పొందినట్లే, తంజావూరు నాయకరాజుల కాలంలో కూడ లలిత కళలన్నీ వికాసం పొందాయి. తెలుగు సాహిత్యం, సంగీతం, నాట్యం, శిల్పం, యక్షగానవాఙ్మయం ఒక మహోన్నత స్థానాన్ని అలంకరించాయి. ఆనాటికీ ఈ నాటికీ ఆమహావైభోగానికి సాక్ష్యాధారాలుగా అవి తంజావూరులో మనకు దర్శనమిస్తున్నాయి.

రఘునాథనాయకుడు క్రీ// శ// 1600 నుండి 1634 వరుకూ రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడు. ఈయనకు దానకర్ణుడనే పేరు కూడ ఉంది. గోవింద దీక్షితుడు ఈయనకు మంత్రి. ఈయన కర్ణాటక సంగీతశాస్త్రంలో బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. అనేక రాగాలను, తాళాలను ఈయన స్వయంగా కల్పన చేశాడు.రఘునాథ నాయకుని ఆస్థానంలో కవులు, పండితులు బహుబాగా పోషింపబడ్డారు. ఈయన ఆస్థానంలో ముద్దు చంద్ర రేఖ అనే రాజన ర్తకి వుండేదట. గోవిందా దీక్షితుని ఇరువురు పుత్రులైన భాస్కర దీక్షితుడు, రాజాచూడామణి దీక్షితుడు

లక్ష్మీకుమార తాతాచార్యులూ నృత్య, గాన విద్యల్లో ఆరితేరిన దిట్టలు. రామభద్రాంబ మొదలైన వారందరూ రఘునాథుని ఆస్థానం అలంకరించినవారే. ఆయన ఆధ్వర్యంలో తెలుగు సాహిత్యం ఎంతో అభివృద్ధి చెందింది. ఎన్నో యక్షగానాలు నాటక రూపంలో ప్రదర్శింపబడ్డాయి.

రఘునాథనాయకుని అనంతరం విజయరాఘవనాయకుడు రాజ్యానికి వచ్చి 1663 నుండి 1673 వరుకూ పరిపాలించాడు. రఘునాథనాయకునివలెనే ఈయన కూడ సంగీత, సాహిత్య, నాట్యకళలను పోషించాడు. మువ్వగోపాల పద కర్తయైన క్షేత్రయ్య విజయ రాఘవనాయకుని ఆస్థానంలో చాలా సన్మానా లందుకున్నాడు. ఈ క్షేత్రయ్య పదాలు ఈనాటికీ దక్షిణా పథమంతటా బాగా ప్రచారంలో వున్నాయి. ఇంకా కళాకారులైన పురుషోత్తమ దీక్షితుడు, పసుపులేటి రంగాజమ్మ, కోనేటి దీక్షితుడు, కావరసు వెంకటపతి సోమయాజి, మన్నారుదేవుడు మొదలైన వారెందరో యక్షగాన రచయతలుగాను, ప్రదర్శకులుగాను ప్రసిద్ది పొందారు.

విజయ రాఘవుడు మరణించిన సంవత్సరం :
(1) 1674
(2) 1565
(3) క్రీ//శ// 1600
(4) 1634

[Question ID = 369][Question Description = S1_Telugu_Q129]
1. 1 [Option ID = 1473]
2. 2 [Option ID = 1474]
3. 3 [Option ID = 1475]
4. 4 [Option ID = 1476]

2)

ఈక్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి.

1565 తళ్ళికోట యుద్ధానంతరం విజయనగర రాజ్యం ఛిన్నభిన్నమైపోయింది. రాయల సంతతివారు కొంతమంది పెనుగొండకూ మరికొంతమంది చంద్రగిరికి వెళ్ళారు. మిగిలినవారు తంజవూరికూ, మధురకూ చేరుకున్నారు. ఈ రెండూకూడ విజయనగర రాజులు క్రింది సామంత రాజ్యలుగావుండేవి. వీటిని పరిపాలించినా నాయకరాజులు చివరివరకూ ఆంధ్రభాషను పోషిస్తూనే వచ్చారు.

తంజావూరు రాజ్యాన్ని 1535 నుండి 1673 వరకు సుమారు 140 సంవత్సరాలు నాయకరాజులు పరిపాలించారు.

ఈ వంశంవారు ఆఖరువరకూ విజయనగర రాజులపట్ల విశ్వాసపాత్రులుగా ఉంటూవచ్చారు.
అచ్యుతరాయలు, రఘునాథరాయలు, విజయరాఘవరాయలు వరుసగా పరిపాలించారు. విజయరాఘవ నాయకునికి మరోపేరు మన్నారుదాసు, మధుర నాయకుడైన చొక్కనాథుడికీ, ఇతనికీ జరిగిన యుద్ధంలో (1674) విజయరాఘవుడు మరణించాడు. అనంతరం రెండు సంవత్సరాల తరువాత శివాజీ తమ్ముడైన ఎక్కోజీ తంజావూరును ఆక్రమించాడు. ఒక శతాబ్దం పాటు మహరాష్ట్రులు దాన్ని పరిపాలించారు. ఎవరు పరిపాలించినా ఆనాటికీ ఈ నాటికీ వారి సంస్కృతి అంతా అచ్చం అలా నిలిచేవుంది.

దక్షిణదేశ చరిత్రలో ఆంధ్రనాయక రాజుల పరిపాలన ఒక సువర్ణయుగమని చెప్పవచ్చు. విజయనగర చక్రవర్తుల కాలంలో లలితకళలు అభివృద్ధి పొందినట్లే, తంజావూరు నాయకరాజుల కాలంలో కూడ లలిత కళలన్నీ వికాసం పొందాయి. తెలుగు సాహిత్యం, సంగీతం, నాట్యం, శిల్పం, యక్షగానవాఙ్మయం ఒక మహోన్నత స్థానాన్ని అలంకరించాయి. ఆనాటికీ ఈ నాటికీ ఆమహావైభోగానికి సాక్ష్యాధారాలుగా అవి తంజావూరులో మనకు దర్శనమిస్తున్నాయి.

రఘునాథనాయకుడు క్రీ// శ// 1600 నుండి 1634 వరుకూ రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడు. ఈయనకు దానకర్ణుడనే పేరు కూడ ఉంది. గోవింద దీక్షితుడు ఈయనకు మంత్రి. ఈయన కర్ణాటక సంగీతశాస్త్రంలో బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. అనేక రాగాలను, తాళాలను ఈయన స్వయంగా కల్పన చేశాడు.రఘునాథ నాయకుని ఆస్థానంలో కవులు, పండితులు బహుబాగా పోషింపబడ్డారు. ఈయన ఆస్థానంలో ముద్దు చంద్ర రేఖ అనే రాజన ర్తకి వుండేదట. గోవిందా దీక్షితుని ఇరువురు పుత్రులైన భాస్కర దీక్షితుడు, రాజాచూడామణి దీక్షితుడు
లక్ష్మీకుమార తాతాచార్యులూ నృత్య, గాన విద్యల్లో ఆరితేరిన దిట్టలు. రామభద్రాంబ మొదలైన వారందరూ రఘునాథుని ఆస్థానం అలంకరించినవారే. ఆయన ఆధ్వర్యంలో తెలుగు సాహిత్యం ఎంతో అభివృద్ధి చెందింది. ఎన్నో యక్షగానాలు నాటక రూపంలో ప్రదర్శింపబడ్డాయి.
రఘునాథనాయకుని అనంతరం విజయరాఘవనాయకుడు రాజ్యానికి వచ్చి 1663 నుండి 1673 వరుకూ పరిపాలించాడు. రఘునాథనాయకునివలెనే ఈయన కూడ సంగీత, సాహిత్య, నాట్యకళలను పోషించాడు. మువ్వగోపాల పద కర్తయైన క్షేత్రయ్య విజయ రాఘవనాయకుని ఆస్థానంలో చాలా సన్మానా లందుకున్నాడు. ఈ క్షేత్రయ్య పదాలు ఈనాటికీ దక్షిణా పథమంతటా బాగా ప్రచారంలో వున్నాయి. ఇంకా కళాకారులైన పురుషోత్తమ దీక్షీతుడు, పసుపులేటి రంగాజమ్మ, కోనేటి దీక్షీతుడు, కాఁవరసు వెంకటపతి సోమయాజి, మన్నారుదేవుడు మొదలైన వారెందరో యక్షగాన రచయితలుగాను, ప్రదర్శకులుగాను ప్రసిద్ధి పొందారు.

ఈ క్రింది వారిలో మన్నారుదాసు అనేపేరు గలవారు.

(1) శివాజీ

(2) ఎక్కోజీ

(3) విజయ రాఘవ నాయకుడు.

(4) రఘునాథ నాయకుడు

[Question ID = 370][Question Description = S1_Telugu_Q130]

1. 1 [Option ID = 1477]
2. 2 [Option ID = 1478]
3. 3 [Option ID = 1479]
4. 4 [Option ID = 1480]

3)

ఈక్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి.

1565 తళ్లికోట యుద్ధానంతరం విజయనగర రాజ్యం విచ్ఛిన్నమైపోయింది. రాయలు సంతతివారు కొంతమంది

1565 తళ్ళికోట యుద్ధానంతరం విజయనగర సామ్రాజ్యం ఛిన్నాభిన్నమై యింది. రాయల సంతతివారు కొంతమంది పెనుగొండకూ మరికొంతమంది చంద్రగిరికి వెళ్ళారు. మిగిలినవారు తంజవూరికూ, మధురకూ చేరుకున్నారు. ఈ రెండూకూడ విజయనగర రాజులు క్రింది సామంత రాజ్యాలుగావుండేవి. వీటిని పరిపాలించినా నాయకరాజులు చివరివరకూ ఆంధ్రభాషను పోషిస్తూనే వచ్చారు.

తంజావూరు రాజ్యాన్ని 1535 నుండి 1673 వరకు సుమారు 140 సంవత్సరాలు నాయకరాజులు పరిపాలించారు. ఈ వంశంవారు ఆఖరువరకూ విజయనగర రాజులపట్ల విశ్వాసపాత్రులుగా ఉంటూవచ్చారు.
అచ్యుతరాయలు, రఘునాథరాయలు, విజయరాఘవరాయలు వరుసగా పరిపాలించారు. విజయరాఘవ నాయకునికి మరోపేరు మన్నారుదాసు, మధుర నాయకుడైన చొక్కనాథుడికీ, ఇతనికీ జరిగిన యుద్ధంలో (1674) విజయరాఘవుడు మరణించాడు. అనంతరం రెండు సంవత్సరాల తరువాత శివాజీ తమ్ముడైన ఎక్కోజీ తంజావూరును ఆక్రమించాడు. ఒక శతాబ్దం పాటు మహరాష్ట్రులు దాన్ని పరిపాలించారు. ఎవరు పరిపాలించినా ఆనాటికీ ఈ నాటికీ వారి సంస్కృతి అంతా అచ్చం అలా నిలిచేవుంది.

దక్షిణదేశ చరిత్రలో ఆంధ్రనాయక రాజుల పరిపాలన ఒక సువర్ణయుగమని చెప్పవచ్చు. విజయనగర చక్రవర్తుల కాలంలో లలితకళలు అభివృద్ధి పొందినట్లే, తంజావూరు నాయకరాజుల కాలంలో కూడ లలిత కళలన్నీ వికాసం పొందాయి. తెలుగు సాహిత్యం, సంగీతం, నాట్యం, శిల్పం, యక్షగానవాఙ్మయం ఒక మహోన్నత స్థానాన్ని అలంకరించాయి. ఆనాటికీ ఈ నాటికీ ఆమహావైభోగానికి సాక్ష్యాధారాలుగా అవి తంజావూరులో మనకు దర్శనమిస్తున్నాయి.

రఘునాథనాయకుడు క్రీ// శ// 1600 నుండి 1634 వరుకూ రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడు. ఈయనకు దానకర్ణుడనే పేరు కూడ ఉంది. గోవింద దీక్షితుడు ఈయనకు మంత్రి. ఈయన కర్ణాటక సంగీతశాస్త్రంలో బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. అనేక రాగాలను, తాళాలను ఈయన స్వయంగా కల్పన చేశాడు. రఘునాథ నాయకుని ఆస్థానంలో కవులు, పండితులు బహుబాగా పోషింపబడ్డారు. ఈయన ఆస్థానంలో ముద్దు చంద్ర రేఖ అనే రాజన ర్తకి వుండేదట. గోవిందా దీక్షితుని ఇరువురు పుత్రులైన భాస్కర దీక్షితుడు, రాజాచూడామణి దీక్షితుడు
లక్ష్మీకుమార తాతాచార్యులూ నృత్య, గాన విద్యల్లో ఆరితేరిన దిట్టలు. రామభద్రాంబ మొదలైన వారందరూ రఘునాథుని ఆస్థానం అలంకరించినవారే. ఆయన ఆధ్వర్యంలో తెలుగు సాహిత్యం ఎంతో అభివృద్ధి చెందింది. ఎన్నో యక్షగానాలు నాటక రూపంలో ప్రదర్శింపబడ్డాయి.
రఘునాథనాయకుని అనంతరం విజయరాఘవనాయకుడు రాజ్యానికి వచ్చి 1663 నుండి 1673 వరుకూ పరిపాలించాడు. రఘునాథనాయకునివలెనే ఈయన కూడ సంగీత, సాహిత్య, నాట్యకళలను పోషించాడు. మువ్వగోపాల పద కర్తయైన క్షేత్రయ్య విజయ రాఘవనాయకుని ఆస్థానంలో చాలా సన్మానా లందుకున్నాడు. ఈ క్షేత్రయ్య పదాలు ఈనాటికీ దక్షిణా పథమంతటా బాగా ప్రచారంలో వున్నాయి. ఇంకా కళాకారులైన పురుషోత్తమ దీక్షీతుడు, పసుపులేటి రంగాజమ్మ, కోనేటి దీక్షీతుడు, కావరసు వెంకటపతి సోమయాజి, మన్నారుదేవుడు మొదలైన వారెందరో యక్షగాన రచయతలుగాను, ప్రదర్శకులుగాను ప్రసిద్ధి పొందారు.

వీరిలో ఎవరు మధుర నాయకుడు

(1) అచ్యుతరాయలు

(2) రఘునాధరాయులు

(3) విజయ రాఘవుడు

(4) చొక్క నాథుడు

[Question ID = 371][Question Description = S1_Telugu_Q131]
1. 1 [Option ID = 1481]
2. 2 [Option ID = 1482]
3. 3 [Option ID = 1483]
4. 4 [Option ID = 1484]

4)

ఈక్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి.

1565 తళ్ళికోట యుద్ధానంతరం విజయనగర రాజ్యం ఛిన్నభిన్నమైపోయింది. రాయల సంతతివారు కొంతమంది పెనుగొండకూ మరికొంతమంది చంద్రగిరికి వెళ్ళారు. మిగిలినవారు తంజవూరికూ, మధురకూ చేరుకున్నారు. ఈ రెండూకూడ విజయనగర రాజులు క్రింది సామంత రాజ్యలుగావుండేవి. వీటిని పరిపాలించినా నాయకరాజులు చివరివరకూ ఆంధ్రభాషను పోషిస్తూనే వచ్చారు.

తంజావూరు రాజ్యాన్ని 1535 నుండి 1673 వరకు సుమారు 140 సంవత్సరాలు నాయకరాజులు పరిపాలించారు. ఈ వంశంవారు ఆఖరువరకూ విజయనగర రాజులపట్ల విశ్వాసపాత్రులుగా ఉంటూవచ్చారు.
అచ్యుతరాయలు, రఘునాథరాయలు, విజయరాఘవరాయలు వరుసగా పరిపాలించారు. విజయరాఘవ నాయకునికి మరోపేరు మన్నారుదాసు, మధుర నాయకుడైన చొక్కనాథుడికీ, ఇతనికీ జరిగిన యుద్ధంలో (1674) విజయరాఘవుడు మరణించాడు. అనంతరం రెండు సంవత్సరాల తరువాత శివాజీ తమ్ముడైన ఎక్కోజీ తంజావూరును ఆక్రమించాడు. ఒక శతాబ్దం పాటు మహరాష్ట్రులు దాన్ని పరిపాలించారు. ఎవరు పరిపాలించినా ఆనాటికీ ఈ నాటికీ వారి సంస్కృతి అంతా అచ్చం అలా నిలిచేవుంది.

దక్షిణదేశ చరిత్రలో ఆంధ్రనాయక రాజుల పరిపాలన ఒక సువర్ణయుగమని చెప్పవచ్చు. విజయనగర చక్రవర్తుల కాలంలో లలితకళలు అభివృద్ధి పొందినట్లే, తంజావూరు నాయకరాజుల కాలంలో కూడ లలిత కళలన్నీ వికాసం పొందాయి. తెలుగు సాహిత్యం, సంగీతం, నాట్యం, శిల్పం, యక్షగానవాఙ్మయం ఒక మహోన్నత స్థానాన్ని అలంకరించాయి. ఆనాటికీ ఈ నాటికీ ఆమహావైభోగానికి సాక్ష్యాధారాలుగా అవి తంజావూరులో మనకు దర్శనమిస్తున్నాయి.

రఘునాథనాయకుడు క్రీ// శ// 1600 నుండి 1634 వరుకూ రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడు. ఈయనకు దానకర్ణుడనే పేరు కూడ ఉంది. గోవింద దీక్షితుడు ఈయనకు మంత్రి. ఈయన కర్ణాటక సంగీతశాస్త్రంలో బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. అనేక రాగాలను, తాళాలను ఈయన స్వయంగా కల్పన చేశాడు.రఘునాథ నాయకుని ఆస్థానంలో కవులు, పండితులు బహుబాగా పోషింపబడ్డారు. ఈయన ఆస్థానంలో ముద్దు చంద్ర రేఖ అనే రాజన ర్తకి వుండేదట. గోవిందా దీక్షితుని ఇరువురు పుత్రులైన భాస్కర దీక్షితుడు, రాజాచూడామణి దీక్షితుడు
లక్ష్మీకుమార తాతాచార్యులూ నృత్య, గాన విద్యల్లో ఆరితేరిన దిట్టలు. రామభద్రాంబ మొదలైన వారందరూ రఘునాథుని ఆస్థానం అలంకరించినవారే. ఆయన ఆధ్వర్యంలో తెలుగు సాహిత్యం ఎంతో అభివృద్ధి చెందింది. ఎన్నో యక్షగానాలు నాటక రూపంలో ప్రదర్శింపబడ్డాయి.
రఘునాథనాయకుని అనంతరం విజయరాఘవనాయకుడు రాజ్యానికి వచ్చి 1663 నుండి 1673 వరుకూ పరిపాలించాడు. రఘునాథనాయకునివలెనే ఈయన కూడ సంగీత, సాహిత్య, నాట్యకళలను పోషించాడు. మువ్వగోపాల పద కర్తయైన క్షేత్రయ్య విజయ రాఘవనాయకుని ఆస్థానంలో చాలా సన్మానా లందుకున్నాడు. ఈ క్షేత్రయ్య పదాలు ఈనాటికీ దక్షిణా పథమంతటా బాగా ప్రచారంలో వున్నాయి. ఇంకా కళాకారులైన పురుషోత్తమ దీక్షీతుడు, పసుపులేటి రంగాజమ్మ, కోనేటి దీక్షీతుడు, కాంవరసు వెంకటపతి సోమయాజి, మన్నారుదేవుడు మొదలైన వారెందరో యక్షగాన రచయతలుగాను, ప్రదర్శకులుగాను ప్రసిద్ధి పొందారు.

తళ్లికోట యుద్ధం జరిగిన సంవత్సరం

(1) 1674

(2) 1565

(3) క్రీ//శ//1600

(4) 1673

[Question ID = 372][Question Description = S1_Telugu_Q132]

1. 1 [Option ID = 1485]
2. 2 [Option ID = 1486]
3. 3 [Option ID = 1487]
4. 4 [Option ID = 1488]

5)

ఈక్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి.

1565 తళ్ళికోట యుద్దానంతరం విజయనగర రాజ్యం ఛిన్నభిన్నమైపోయింది. రాయల సంతతివారు కొంతమంది పెనుగొండకూ మరికొంతమంది చంద్రగిరికి వెళ్ళారు. మిగిలినవారు తంజవూరికూ, మధురకూ చేరుకున్నారు. ఈ రెండూకూడ విజయనగర రాజులు క్రింది సామంత రాజ్యలుగావుండేవి. వీటిని పరిపాలించినా నాయకరాజులు చివరివరకూ ఆంధ్రభాషను పోషిస్తూనే వచ్చారు.

తంజావూరు రాజ్యాన్ని 1535 నుండి 1673 వరకు సుమారు 140 సంవత్సరాలు నాయకరాజులు పరిపాలించారు. ఈ వంశంవారు ఆఖరువరకూ విజయనగర రాజులపట్ల విశ్వాసపాత్రులుగా ఉంటూవచ్చారు.
అచ్యుతరాయలు, రఘునాథరాయలు, విజయరాఘవరాయలు వరుసగా పరిపాలించారు. విజయరాఘవ నాయకునికి మరోపేరు మన్నారుదాసు, మధుర నాయకుడైన చొక్కనాథుడికీ, ఇతనికీ జరిగిన యుద్దంలో (1674) విజయరాఘవుడు మరణించాడు. అనంతరం రెండు సంవత్సరాల తరువాత శివాజీ తమ్ముడైన ఎక్కోజీ తంజావూరును ఆక్రమించాడు. ఒక శతాబ్దం పాటు మహారాష్ట్రులు దాన్ని పరిపాలించారు. ఎవరు పరిపాలించినా ఆనాటికీ ఈ నాటికీ వారి సంస్కృతి అంతా అచ్చం అలా నిలిచేవుంది.

దక్షిణదేశ చరిత్రలో ఆంధ్రనాయక రాజుల పరిపాలన ఒక సువర్ణయుగమని చెప్పవచ్చు. విజయనగర చక్రవర్తుల కాలంలో లలితకళలు అభివృద్ది పొందినట్లే, తంజావూరు నాయకరాజుల కాలంలో కూడ లలిత కళలన్నీ వికాసం పొందాయి. తెలుగు సాహిత్యం, సంగీతం, నాట్యం, శిల్పం, యక్షగానవాఙ్మయం ఒక మహోన్నత స్థానాన్ని అలంకరించాయి. ఆనాటికీ ఈ నాటికీ ఆమహావైభోగానికి సాక్ష్యాధారాలుగా అవి తంజావూరులో మనకు దర్శనమిస్తున్నాయి.

రఘునాథనాయకుడు క్రీ// శ// 1600 నుండి 1634 వరుకూ రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడు. ఈయనకు దానకర్ణుడనే పేరు కూడ ఉంది. గోవింద దీక్షితుడు ఈయనకు మంత్రి. ఈయన కర్ణాటక సంగీతశాస్త్రంలో బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. అనేక రాగాలను, తాళాలను ఈయన స్వయంగా కల్పన చేశాడు.రఘునాథ నాయకుని ఆస్థానంలో కవులు, పండితులు బహుబాగా పోషింపబడ్డారు. ఈయన ఆస్థానంలో ముద్దు చంద్ర రేఖ అనే రాజన ర్తకి వుండేదట. గోవిందా దీక్షితుని ఇరువురు పుత్రులైన భాస్కర దీక్షితుడు, రాజాచూడామణి దీక్షితుడు
లక్ష్మీకుమార తాతాచార్యులూ నృత్య, గాన విద్యల్లో ఆరితేరిన దిట్టలు. రామభద్రాంబ మొదలైన వారందరూ రఘునాథుని ఆస్థానం అలంకరించినవారే. ఆయన ఆధ్వర్యంలో తెలుగు సాహిత్యం ఎంతో అభివృద్ధి చెందింది. ఎన్నో యక్షగానాలు నాటక రూపంలో ప్రదర్శింపబడ్డాయి.
రఘునాథనాయకుని అనంతరం విజయరాఘవనాయకుడు రాజ్యానికి వచ్చి 1663 నుండి 1673 వరుకూ పరిపాలించాడు. రఘునాథనాయకునివలెనే ఈయన కూడ సంగీత, సాహిత్య, నాట్యకళలను పోషించాడు. మువ్వగోపాల పద కర్తయైన

క్షత్రియ్యి విజయ రాఘవనాయికుని ఆస్థానంలో చాలా సన్మానా లందుకున్నాడు. ఈ క్షత్రియ్యి పదాలు ఈనాటికి దక్షిణా పథమంతటా బాగా ప్రచారంలో వున్నాయి. ఇంకా కళాకారులైన పురుషోత్తమ దీక్షితుడు, పసుపులేటి రంగాజమ్మ, కోనేటి దీక్షితుడు, కావరసు వెంకటపతి సోమయాజి, మన్నారుదేవుడు మొదలైన వారెందరో యక్షగాన రచయతలుగాను, ప్రదర్శకులుగాను ప్రసిద్ధి పొందారు.

వీరికి దాన కర్ణుడనే బిరుదు ఉంది

(1) రఘునాధ నాయకుడు

(2) విజయ రాఘవ నాయకుడు

(3) అచ్యుత రాయలు

(4) గోవింద దీక్షితుడు

[Question ID = 373][Question Description = S1_Telugu_Q133]

1. 1 [Option ID = 1489]
2. 2 [Option ID = 1490]
3. 3 [Option ID = 1491]
4. 4 [Option ID = 1492]

6)

ఈక్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి.

1565 తళ్ళికోట యుద్ధానంతరం విజయనగర రాజ్యం ఛిన్నభిన్నమైపోయింది. రాయల సంతతివారు కొంతమంది పెనుగొండకూ మరికొంతమంది చంద్రగిరికి వెళ్ళారు. మిగిలినవారు తంజవూరికూ, మధురకూ చేరుకున్నారు. ఈ రెండూకూడ విజయనగర రాజులు క్రింది సామంత రాజ్యలుగావుండేవి. వీటిని పరిపాలించినా నాయకరాజులు చివరివరకూ ఆంధ్రభాషను పోషిస్తూనే వచ్చారు.

తంజావూరు రాజ్యాన్ని 1535 నుండి 1673 వరకు సుమారు 140 సంవత్సరాలు నాయకరాజులు పరిపాలించారు. ఈ వంశంవారు ఆఖరువరకూ విజయనగర రాజులపట్ల విశ్వాసపాత్రులుగా ఉంటూవచ్చారు.
అచ్యుతరాయలు, రఘునాథరాయలు, విజయరాఘవరాయలు వరుసగా పరిపాలించారు. విజయరాఘవ నాయకునికి మరోపేరు మన్నారుదాసు, మధుర నాయకుడైన చొక్కనాథుడికీ, ఇతనికీ జరిగిన యుద్ధంలో (1674) విజయరాఘవుడు మరణించాడు. అనంతరం రెండు సంవత్సరాల తరువాత శివాజీ తమ్ముడైన ఎక్కోజీ తంజావూరును ఆక్రమించాడు. ఒక శతాబ్దం పాటు మహరాష్ట్రులు దాన్ని పరిపాలించారు. ఎవరు పరిపాలించినా ఆనాటికీ ఈ నాటికీ వారి సంస్కృతి అంతా అచ్చం అలా నిలిచేవుంది.

దక్షిణదేశ చరిత్రలో ఆంధ్రనాయక రాజుల పరిపాలన ఒక సువర్ణయుగమని చెప్పవచ్చు. విజయనగర చక్రవర్తుల కాలంలో లలితకళలు అభివృద్ధి పొందినట్లే, తంజావూరు నాయకరాజుల కాలంలో కూడ లలిత కళలన్నీ వికాసం పొందాయి. తెలుగు సాహిత్యం, సంగీతం, నాట్యం, శిల్పం, యక్షగానవాఙ్మయం ఒక మహోన్నత స్థానాన్ని అలంకరించాయి. ఆనాటికీ ఈ నాటికీ ఆమహావైభోగానికి సాక్ష్యాధారాలుగా అవి తంజావూరులో మనకు దర్శనమిస్తున్నాయి.

రఘునాథనాయకుడు క్రీ// శ// 1600 నుండి 1634 వరుకూ రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడు. ఈయనకు దానకర్ణుడనే పేరు కూడ ఉంది. గోవింద దీక్షితుడు ఈయనకు మంత్రి. ఈయన కర్ణాటక సంగీతశాస్త్రంలో బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. అనేక రాగాలను, తాళాలను ఈయన స్వయంగా కల్పన చేశాడు. రఘునాథ నాయకుని ఆస్థానంలో కవులు, పండితులు బహుబాగా పోషింపబడ్డారు. ఈయన ఆస్థానంలో ముద్దు చంద్ర రేఖ అనే రాజన ర్తకి వుండేదట. గోవిందా దీక్షితుని ఇరువురు పుత్రులైన భాస్కర దీక్షితుడు, రాజాచూడామణి దీక్షితుడు
లక్ష్మీకుమార తాతాచార్యులూ నృత్య, గాన విద్యల్లో ఆరితేరిన దిట్టలు. రామభద్రాంబ మొదలైన వారందరూ రఘునాథుని

ఆస్థానం అలంకరించినవారే. ఆయన ఆధ్వర్యంలో తెలుగు సాహిత్యం ఎంతో అభివృద్ధి చెందింది. ఎన్నో యక్షగానాలు నాటక రూపంలో ప్రదర్శింపబడ్డాయి.
రఘునాథనాయకుని అనంతరం విజయరాఘవనాయకుడు రాజ్యానికి వచ్చి 1663 నుండి 1673 వరుకూ పరిపాలించాడు. రఘునాథనాయకునివలెనే ఈయన కూడ సంగీత, సాహిత్య, నాట్యకళలను పోషించాడు. మువ్వగోపాల పద కర్తయైన క్షేత్రయ్య విజయ రాఘవనాయకుని ఆస్థానంలో చాలా సన్మానా లందుకున్నాడు. ఈ క్షేత్రయ్య పదాలు ఈనాటికీ దక్షిణా పథమంతటా బాగా ప్రచారంలో వున్నాయి. ఇంకా కళాకారులైన పురుషోత్తమ దీక్షితుడు, పసుపులేటి రంగాజమ్మ, కోనేటి దీక్షితుడు, కాంవరసు వెంకటపతి సోమయాజి, మన్నారుదేవుడు మొదలైన వారెందరో యక్షగాన రచయతలుగాను, ప్రదర్శకులుగాను ప్రసిద్ధి పొందారు.

మువ్వగోపాల పద కర్త

(1) పురుషోత్తమ దీక్షితుడు

(2) కోనేటి దీక్షితుడు

(3) క్షేత్రయ్య

(4) భాస్కర దీక్షితుడు

[Question ID = 374][Question Description = S1_Telugu_Q134]

1. 1 [Option ID = 1493]
2. 2 [Option ID = 1494]
3. 3 [Option ID = 1495]
4. 4 [Option ID = 1496]

7)

ఈక్రింది ఇవ్వబడిన అంశాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి.
1565 తళ్ళికోట యుద్దానంతరం విజయనగర రాజ్యం ఛిన్నభిన్నమైపోయింది. రాయల సంతతివారు కొంతమంది పెనుగొండకూ మరికొంతమంది చంద్రగిరికి వెళ్ళారు. మిగిలినవారు తంజవూరికూ, మధురకూ చేరుకున్నారు. ఈ రెండూకూడ విజయనగర రాజులు క్రింది సామంత రాజ్యలుగావుండేవి. వీటిని పరిపాలించినా నాయకరాజులు చివరివరకూ ఆంధ్రభాషను పోషిస్తూనే వచ్చారు.

తంజావూరు రాజ్యాన్ని 1535 నుండి 1673 వరకు సుమారు 140 సంవత్సరాలు నాయకరాజులు పరిపాలించారు. ఈ వంశంవారు ఆఖరువరకూ విజయనగర రాజులపట్ల విశ్వాసపాత్రులుగా ఉంటూవచ్చారు.
అచ్యుతరాయలు, రఘునాథరాయలు, విజయరాఘవరాయలు వరుసగా పరిపాలించారు. విజయరాఘవ నాయకునికి మరోపేరు మన్నారుదాసు, మధుర నాయకుడైన చొక్కనాథుడికీ, ఇతనికీ జరిగిన యుద్ధంలో (1674) విజయరాఘవుడు మరణించాడు. అనంతరం రెండు సంవత్సరాల తరువాత శివాజీ తమ్ముడైన ఎక్కోజీ తంజావూరును ఆక్రమించాడు. ఒక శతాబ్దం పాటు మహారాష్ట్రులు దాన్ని పరిపాలించారు. ఎవరు పరిపాలించినా ఆనాటికీ ఈ నాటికీ వారి సంస్కృతి అంతా అచ్చం అలా నిలిచేవుంది.

దక్షిణదేశ చరిత్రలో ఆంధ్రనాయక రాజుల పరిపాలన ఒక సువర్ణయుగమని చెప్పవచ్చు. విజయనగర చక్రవర్తుల కాలంలో లలితకళలు అభివృద్ధి పొందినట్లే, తంజావూరు నాయకరాజుల కాలంలో కూడ లలిత కళలన్నీ వికాసం పొందాయి. తెలుగు సాహిత్యం, సంగీతం, నాట్యం, శిల్పం, యక్షగానవాఙ్మయం ఒక మహోన్నత స్థానాన్ని అలంకరించాయి. ఆనాటికీ ఈ నాటికీ ఆమహావైభోగానికి సాక్ష్యాధారాలుగా అవి తంజావూరులో మనకు దర్శనమిస్తున్నాయి.

రఘునాథనాయకుడు క్రీ// శ// 1600 నుండి 1634 వరుకూ రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడు. ఈయనకు దానకర్ణుడనే

పేరు కూడ ఉంది. గోవింద దీక్షితుడు ఈయనకు మంత్రి. ఈయన కర్ణాటక సంగీతశాస్త్రంలో బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. అనేక రాగాలను, తాళాలను ఈయన స్వయంగా కల్పన చేశాడు. రఘునాథ నాయకుని ఆస్థానంలో కవులు, పండితులు బహుబాగా పోషింపబడ్డారు. ఈయన ఆస్థానంలో ముద్దు చంద్ర రేఖ అనే రాజన ర్తకి వుండేదట. గోవిందా దీక్షితుని ఇరువురు పుత్రులైన భాస్కర దీక్షితుడు, రాజాచూడామణి దీక్షితుడు

లక్ష్మీకుమార తాతాచార్యులూ నృత్య, గాన విద్యల్లో ఆరితేరిన దిట్టలు. రామభద్రాంబ మొదలైన వారందరూ రఘునాథుని ఆస్థానం అలంకరించినవారే. ఆయన ఆధ్వర్యంలో తెలుగు సాహిత్యం ఎంతో అభివృద్ధి చెందింది. ఎన్నో యక్షగానాలు నాటక రూపంలో ప్రదర్శింపబడ్డాయి.

రఘునాథనాయకుని అనంతరం విజయరాఘవనాయకుడు రాజ్యానికి వచ్చి 1663 నుండి 1673 వరుకూ పరిపాలించాడు. రఘునాథనాయకునివలెనే ఈయన కూడ సంగీత, సాహిత్య, నాట్యకళలను పోషించాడు. మువ్వగోపాల పద కర్తయైన క్షేత్రయ్య విజయ రాఘవనాయకుని ఆస్థానంలో చాలా సన్మానా లందుకున్నాడు. ఈ క్షేత్రయ్య పదాలు ఈనాటికీ దక్షిణా పథమంతటా బాగా ప్రచారంలో వున్నాయి. ఇంకా కళాకారులైన పురుషోత్తమ దీక్షీతుడు, పసుపులేటి రంగాజమ్మ, కోనేటి దీక్షీతుడు, కాంవరసు వెంకటపతి సోమయాజి, మన్నారుదేవుడు మొదలైన వారెందరో యక్షగాన రచయతలుగాను, ప్రదర్శకులుగాను ప్రసిద్ధి పొందారు.

రఘునాథ నాయకుని మంత్రి.

(1) గోవింద దీక్షితుడు

(2) పురుషోత్తమదీక్షితుడు

(3) కోనేటి దీక్షితుడు

(4) భాస్కర దీక్షితుడు

[Question ID = 375][Question Description = S1_Telugu_Q135]

1. 1 [Option ID = 1497]
2. 2 [Option ID = 1498]
3. 3 [Option ID = 1499]
4. 4 [Option ID = 1500]

Topic:- Telugu_Q136-150_L2_P2_CTET

1)

భారతీయ తరగతి గదిలో ఉండే బహుళ భాషా స్వభావాన్ని ఒక వనరుగా వాడుకోవాలి.తద్వారా స్వభావాన్ని ఒక వనరుగా వాడుకోవాలి. తద్వారా ప్రతి విద్యార్థి–

(1) అనేక భాషా నైపుణ్యాలను నేర్చుకుంటాడు.

(2) వివిధ భాషలు నేర్చుకుంటాడు.

(3) సురక్షితంగా ఉంటాడు. ఆమోదింపబడిట్లు భావిస్తాడు.

(4) అనేక విధాలుగా వ్యక్తీకరణ చేస్తాడు

[Question ID = 376][Question Description = S1_Telugu_Q136]

1. 1 [Option ID = 1501]
2. 2 [Option ID = 1502]
3. 3 [Option ID = 1503]
4. 4 [Option ID = 1504]

2) ఈ క్రింది వాటిలో పఠనానికి అత్యంత ఎక్కువగా సరిపోయేది.

(1) చదవటం అంటే కేవలం ప్రతీకలను డీకోడ్ చేయటమే

(2) చదవటం అంటే వాచకాన్ని సరిగా ఉచ్చరించటమే

(3) చదవటం అంటే వాచకాన్ని అవగాహం చేసుకోవటం

(4) చదవటం అంటే వాచకంలోని స్పెల్లింగ్‌లను బట్టీపట్టడం

[Question ID = 377][Question Description = S1_Telugu_Q137]

1. 1 [Option ID = 1505]
2. 2 [Option ID = 1506]
3. 3 [Option ID = 1507]
4. 4 [Option ID = 1508]

3) ఈ క్రింది వాటిలో ఏది విస్తృత పఠనానికి సంబంధించిన టెక్నిక్ కాదు

(1) స్కిమ్మింగ్

(2) స్కానింగ్

(3) బృందపఠనం

(4) మౌనపఠనం

[Question ID = 378][Question Description = S1_Telugu_Q138]

1. 1 [Option ID = 1509]
2. 2 [Option ID = 1510]
3. 3 [Option ID = 1511]
4. 4 [Option ID = 1512]

4) స్వేచ్ఛగా రాయటం అనేది రచయితలకు ఉపకరిస్తుంది ఎందుకంటే–

(1) ఎడిట్ చేసుకోవటంలో ఉపకరిస్తుంది.

(2) రాయటానికి అది ఆలోచనలను అందిస్తుంది.

(3) వాచకాన్ని పూర్తి చేయటంలో అది లాభసాటిగా ఉంటుంది.

(4) తప్పులు దిద్దటంలో అది సహాయాన్ని అందిస్తుంది

[Question ID = 379][Question Description = S1_Telugu_Q139]

1. 1 [Option ID = 1513]
2. 2 [Option ID = 1514]
3. 3 [Option ID = 1515]
4. 4 [Option ID = 1516]

5) రాసే క్రమంలో మైండ్‌మ్యాప్‌లు సృష్టించటం ఏ సందర్భంలు గొప్ప వ్యూహం

(1) సమీక్షించటం

(2) రాయటం(డ్రాఫ్టింగ్)

(3) ముందుగారాయటం(ప్రీరైటింగ్)

(4) ముగించటం(ఫైనలైజింగ్)

[Question ID = 380][Question Description = S1_Telugu_Q140]

1. 1 [Option ID = 1517]
2. 2 [Option ID = 1518]
3. 3 [Option ID = 1519]
4. 4 [Option ID = 1520]

6)

ఒక ఉపాధ్యాయురాలు తరగతిగదిలో విద్యార్థి నిజజీవితంలోని సన్నివేశాలను ఉపయోగిస్తుంది. లక్ష్యభాష మాట్లాడేటట్లు వాళ్లను ఉత్సహపరుస్తుంది. అందుకు ఆమె ఉపయోగించాలి.

(1) భావప్రసారపద్ధతి

(2) నిర్మాణవాదపద్ధతి

(3) ఆడియోలింగ్వల్‌పద్ధతి

(4) వ్యాకరణ అనువాద పద్ధతి.

[Question ID = 381][Question Description = S1_Telugu_Q141]

1. 1 [Option ID = 1521]
2. 2 [Option ID = 1522]
3. 3 [Option ID = 1523]
4. 4 [Option ID = 1524]

7)

భాష మన ఆలోచనలను రూపుదిద్దుతుందనే అభిప్రాయం అంటే భాష ప్రపంచాన్ని గురించి మనం ఆలోచించేవిధానాన్ని, అవగాహన చేసుకునే పద్ధతిని నిర్ణయిస్తుందనే విషయం దీనికి సంబంధించింది. -

(1) భాషా సంబంధసాపేక్షికత

(2) భాషా సామాజికీకరణ

(3) స్టీఫెన్ క్రీషెన్ సిద్ధాంతం

(4) సాఫిర్–వార్ఫ్‌సిద్ధాంతం

[Question ID = 382][Question Description = S1_Telugu_Q142]

1. 1 [Option ID = 1525]
2. 2 [Option ID = 1526]
3. 3 [Option ID = 1527]
4. 4 [Option ID = 1528]

8)

మానవులు ఇతరనైపుణ్యాలను, సామర్థ్యాలను అనుభవం ద్వారా నేర్చుకున్నట్లే భాషను నేర్చుకుంటారు అని ఒక ఉపాధ్యాయురాలు విశ్వసిస్తుంది. ఆమె ఏ సింద్ధాంతకర్తతో ఈ విషయమై ఏకీభవిస్తుంది.

(1) పియాజెట్

(2) చామ్‌స్కీ

(3) స్కిన్నర్

(4) వైగాట్స్కీ

[Question ID = 383][Question Description = S1_Telugu_Q143]

1. 1 [Option ID = 1529]
2. 2 [Option ID = 1530]
3. 3 [Option ID = 1531]
4. 4 [Option ID = 1532]

9) భాషా పూర్వదశకు చెందిన పిల్లవాడిలక్షణం

(1) ఏడవటం, కువకువలాడటం, నాచాలత

(2) ఒక పద ఉచ్చారణ

(3) రెండేసి పదాల ఉచ్చారణ

(4) టెలిగ్రాఫిక్ భాష

[Question ID = 384][Question Description = S1_Telugu_Q144]
1. 1 [Option ID = 1533]
2. 2 [Option ID = 1534]
3. 3 [Option ID = 1535]
4. 4 [Option ID = 1536]

10) మన శరీర భంగిమలు, కదలికలు, కంటిచూపు లాంటివి దీనికి ఉదాహరణలు.

(1) సంకేతాలు

(2) శబ్దేతరభావప్రసారం

(3) శబ్దసంబంధితభావప్రసారర

(4) కంప్యూటర్ ద్వారాజరిగే భావప్రసారం

[Question ID = 385][Question Description = S1_Telugu_Q145]
1. 1 [Option ID = 1537]
2. 2 [Option ID = 1538]
3. 3 [Option ID = 1539]
4. 4 [Option ID = 1540]

11)

భాషమాట్లాడేవారికి పదాలను కలిపి,అర్థాలను ఇచ్చేందుకు సహాయకారిగా ఉండేనియమాలవ్యవస్థ అన్నిభాషలకూ ఉంటుంది. ఈ నియమాల వ్యవస్థ __________.

(1) సింటాక్స్

(2) వ్యాకరణం

(3) సంకేతం

(4) సెమాంటిక్

[Question ID = 386][Question Description = S1_Telugu_Q146]
1. 1 [Option ID = 1541]
2. 2 [Option ID = 1542]
3. 3 [Option ID = 1543]
4. 4 [Option ID = 1544]

12)

ఒక ఉపాధ్యాయురాలు తన విద్యార్థులను ఇద్దరిద్దరు చొప్పున కూర్చోమని ఆదేశించింది. ఆమె వారికి ఒక చిత్రం ఇచ్చి దానిపై తన భాగస్వామితో అభిప్రాయలను ఆచిత్రంపై పంచుకోమనికోరుతుంది. ఆ ఉపాధ్యాయురాలు వాడుతున్న వ్యూహం__________.

(1) సమఉజ్జీల మధ్య సంభాషణ

(2) బృంద సంభాషణ

(3) ఉపాధ్యాయురాలు సమకూర్చిన అభ్యసనం

(4) ప్రాజెక్టుపని

[Question ID = 387][Question Description = S1_Telugu_Q147]
1. 1 [Option ID = 1545]
2. 2 [Option ID = 1546]
3. 3 [Option ID = 1547]
4. 4 [Option ID = 1548]

13) డిస్‌గ్రాఫియా అనేది ఒక అభ్యసనవైకల్యం. అది ఈక్రింది వాటిలో దేనిని ప్రభావితం చేస్తుంది.

(1) పఠన క్లిష్టతకు దారి తీసే మాటల శబ్దాలను గుర్తించటం

(2) కదలికలు మరియు సమన్వయం

(3) చేతిరాత మరియు చక్కటి మోటారు నైపుణ్యాలు

(4) భావ ప్రసారం

[Question ID = 388][Question Description = S1_Telugu_Q148]

1. 1 [Option ID = 1549]
2. 2 [Option ID = 1550]
3. 3 [Option ID = 1551]
4. 4 [Option ID = 1552]

14)

రచనా పరిక్రమ పద్ధతి (ప్రాసెస్ రైటింగ్) లో రాయటానికి ముందు మేథోమథనం కీలకం ఎందుకంటే __________.

(1) లిఖిత ప్రతిని పరివర్ధితం చేయటానికి అది కీలకమైన వ్యూహం

(2) ఎడిటింగ్‌లో అది ఉపకరిస్తుంది

(3) అది ఆలోచనను పురిగొల్పుతుంది

(4) అది తిరిగి రాయటంలో ఉపకరిస్తుంది

[Question ID = 389][Question Description = S1_Telugu_Q149]

1. 1 [Option ID = 1553]
2. 2 [Option ID = 1554]
3. 3 [Option ID = 1555]
4. 4 [Option ID = 1556]

15) మాట్లాడే నైపుణ్యాలు కలగలసి వుండే భాషాసంబంధ అంశాలు __________.

(1) ఉచ్చారణ, వ్యాకరణం, పదసంపద

(2) లిఖిత ప్రతి లేక పదాలు

(3) భాషను ఉపయోగించటంలో ఉండేసాంఘిక, సాంస్కృతిక నియిమాలు

(4) ధారాళంగా మాట్లాడటం

[Question ID = 390][Question Description = S1_Telugu_Q150]

1. 1 [Option ID = 1557]
2. 2 [Option ID = 1558]
3. 3 [Option ID = 1559]
4. 4 [Option ID = 1560]